

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 7 november 2011*§ 3 Interpellation om den försämrade kontrollen av elevfrånvaro samt skolpliktsbevakning på Stockholms skolor (nr 2011:17)*

Anförande nr 1

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag ber att få hänvisa till det skriftliga svaret.

Anförande nr 2

J a n V a l e s k o g (S): Jag får tacka så mycket för svaret även om det har dröjt lång tid. I stället för fyra veckor har det tagit sex månader, och det gäller tyvärr alla de här interpellationerna. Jag tycker att det är lite väl lång tid. Det är ju alltid trevligast att diskutera när frågorna är som mest aktuella.

Mest aktuellt var det i mars när Skolinspektionen kom med allvarlig kritik mot hanteringen av elevfrånvaro på Stockholms skolor och det dåliga eller bristande samarbete mellan socialtjänst, polis och skolorna som var alltför ofta förekommande. Det är det jag har ställt frågorna om i min interpellation, också att jämföra med hur det fungerade tidigare när stadsdelsnämnderna hade ansvaret.

Alla vi som var verksamma när systemet var decentraliserat, både tjänstemän och politiker, kunde oftast konstatera att detta samarbete då fungerade ganska bra. Tjänstemännen från de olika avdelningar som hanterar familjer och barn med sådana problem satt nära varandra och kunde samarbeta på ett helt annat sätt än i dag. I dag sitter man oftast alltför långt från varandra, och det Skolinspektionen tar upp är just att samarbetet fungerar väldigt dåligt. De har därmed gjort i princip samma bedömning som vi har gjort när det gäller bristerna, både när det gäller hur det fungerar vad gäller elevfrånvaron och att det finns en bristande kunskap om det.

I svaret säger borgarrådet att ingen vet hur det var tidigare när stadsdelsnämnderna hade ansvaret för elevfrånvaron och skolpliktsbevakningen och inte heller hur det fungerade med samarbetet. Det tycker jag är ett ganska märkligt svar, för man behöver inte spekulera om det fungerade eller inte. Det är bara att höra efter med dem som var verksamma. Man kanske inte ska fråga utbildningsförvaltningen centralt i den frågan utan just de som jobbade ute i stadsdelarna.

Det som jag är nöjd med att kunna konstatera är att förvaltningen har lovat att skapa bättre rutiner för att bevaka de barn som har hög frånvaro. Jag är helt säker på att dessa rutiner kan bli mycket bättre. Jag tror tyvärr ändå att det är svårt att uppnå motsvarande lokala förankring, samverkan och effektivitet i ett system där inte skolan längre är förankrad i varje stadsdel. Många mänskliga nätverk så nära barnen som möjligt är enligt vår uppfattning det bästa skyddsnätet. En central byråkrati långt från skolorna riskerar tyvärr i stället att innebära sämre samverkan och sämre stöd från kommunens ansvariga.

Så har vi skolket som jag i och för sig inte tänkte diskutera så mycket i sak, men jag kan konstatera att de borgerligas lösning är att skriva in skolket i betygen. Min bestämda uppfattning i den frågan är att det har väldigt dålig legitimitet ute i skolorna. Det är usel statistik. Jag vet att skolorna i möjligaste mån undviker att använda det här instrumentet, eftersom man vet hur känsligt det är för många av de utsatta eleverna att ytterligare marginaliseras. Det är ofta tonåringar med dåligt självförtroende som kanske får ännu sämre självkänsla när deras kanske psykiska ohälsa kommer på pränt.

Alla de vuxna som jobbar på skolan vet att det inte bara är att skriva in detta i betygen utan vidare och därigenom marginalisera dem, och därför undviker man detta. Det är min bild, och det är därför jag i min interpellation tar upp om borgarrådet anser att det här systemet har en legitimitet på skolorna, vilket jag absolut uppfattar att det inte har. Det är definitivt ingen lösning på det här problemet.

Summa summarum: Vi kan konstatera att elevfrånvaron och skolket är ett växande problem och att vi har haft mycket dålig kunskap och även dåliga rutiner. Visserligen blir vi lovade bättre rutiner, men hur allvarligt upplever borgarrådet att detta är? Hur ska vi kunna få en fungerande lösning i dagens centraliserade skolsystem i Stockholm?

Anförande nr 3

Borgarrådet E d h o l m (FP): Det var många frågor. Till att börja med vill jag säga att det naturligtvis är enormt viktigt att elever är i skolan. Vi vet att skolk är en mycket viktig indikator på när någonting håller på att gå riktigt snett, och det är också därför rutinerna har förbättrats under resans gång. Men sanningen är att vi faktiskt inte vet hur det var på stadsdelsnämndernas tid. Det fanns ingen central redovisning. Att som Jan Valeskog säga att man kan väl ”höra efter” hur det var i stadsdelsnämnderna ger naturligtvis inte tillförlitlig statistik, utan det viktiga är att det finns sådana rutiner att man genom ett telefonsamtal faktiskt kan veta hur många elever som har frånvaro över en viss nivå.

I Stockholm i dag har ungefär 250 elever i våra kommunala grundskolor en sådan frånvaro att man kan hävda att de i praktiken är hemmasittare. Man måste jobba specifikt med dessa elever, och det har också Stockholms stad goda möjligheter att göra. Den kritik från Skolinspektionen som de fyra skolorna i Stockholm fick ska vi naturligtvis använda oss av för att förbättra rutinerna. Men det finns ingenting som tyder på att det var bättre på stadsdelsnämndernas tid, och jag har också noterat att Socialdemokraterna inte längre föreslår i sitt budgetalternativ att ansvaret för grundskolan ska återföras till stadsdelsnämnderna. Jan Valeskog kanske har en annan uppfattning om det nu för tiden? Jag kan bara konstatera att de flesta rektorer och lärare var mycket nöjda när ansvaret centraliserades.

Sedan vill jag bara göra Jan Valeskog uppmärksam på ett fel, både i frågan och faktiskt också i svaret. Jan Valeskog ifrågasätter att vi skriver in skolk i *slutbetygen*. Det gör vi inte. Det skrivs in i terminsbetygen, inte i slutbetyget. Min erfarenhet är att detta har väldigt god legitimitet. Jag tror inte att jag har fått ett enda mejl från

någon förälder som har klagat på detta. Tvärtom tycker föräldrar att det är väldigt bra att få veta hur mycket deras barn har varit frånvarande under terminen.

Lagstiftningen på det här området skärps också när det gäller hur snabbt föräldrar ska få reda på att deras barn är frånvarande. Den förändringen välkomnar jag verkligen.

Anförande nr 4

J a n V a l e s k o g (S): Det är två olika saker vi pratar om. Det första är att systemet för elever, barn och ungdomar som far illa måste fungera bättre när det gäller att ha kunskap om det, godtagbara rutiner, statistik och annat. Borgarrådet säger att det är bättre nu, medan Skolinspektionen säger att det inte fungerar. Skolinspektionen sade också i en intervju att det var bättre när stadsdelsnämnderna hade ansvaret och det var lokalt förankrat.

Vi har alltså samma uppfattning som Skolinspektionen i den här frågan, det vill säga att det fungerade bättre när de ansvariga tjänstemännen, socialtjänsten, polis och andra satt lokalt och kunde samarbeta kring de här frågorna. Så fungerar det inte riktigt i dag, och det är det kritiken går ut på. Vi kan inte vifta bort den här allvarliga kritiken.

När det gäller statistiken är den tyvärr inte bra i dag heller. Mitt påstående om legitimitet handlar inte om föräldrar utan om hur legitimiteten var i skolorna, hur noga man registrerar de här problemen. Min bestämda uppfattning är att skolorna generellt tycker att det här är ett ganska olustigt system och att det tvärtom slår väldigt hårt mot utsatta elever om de får frånvaron inskriven i terminsbetyget. Vi kan tvista om hur det är med det, men faktum är att statistiken är undermålig i dag. Det är dålig kunskap, och rutinerna har inte fungerat, precis som Skolinspektionen säger.

Den andra frågan vi kan diskutera är om det är bra att skriva in frånvaron i betygen eller inte. Jag tycker att det är ett problem att ett system som också försvaras centralt har så dåligt stöd som jag ändå upplever att det finns. Personal som är utbildad att jobba med ungdomar och barn tycker inte att det här är något vidare system, och därför undviker man att använda det på många skolor. Borgarrådet borde fundera på varför det är på det viset i så fall.

Både jag och borgarrådet får hoppas på att de nya rutinerna leder till en förbättring. Det är absolut nödvändigt. Vi måste skapa bättre kunskap. Vi får väl se om Skolinspektionen återkommer efter ett par år och tittar på den här frågan och om det då har blivit någon förbättring.

Anförande nr 5

Borgarrådet E d h o l m (FP): Det är naturligtvis extremt viktigt att man har ett regelverk, att man har rutiner och att man ser till att de elever som har väldigt mycket frånvaro på något sätt registreras centralt på utbildningsförvaltningen så att man verkligen kan ta tag i dessa elever. De är relativt sett ganska få men har ofta stora sociala problem också.

När det gäller de vanliga småskolkarna, sådana som kanske både Jan Valeskog och jag har varit en gång i tiden, som skolkar från någon enstaka lektion någon gång då och då, är det klart att det är extremt viktigt att det är den enskilda skolan som tar tag i det först och främst. Men det är också väldigt viktigt att föräldrar omedelbart får reda på om deras barn saknas i skolan. Det är även en fråga om säkerhet.

Jag upplever inte att det här med att skriva in ogiltig frånvaro i betygen har dålig legitimitet. Vare sig föräldrar eller rektorer har någonsin tagit upp detta med mig. Sedan är det klart att man alltid får laga efter läge, men det finns många elever som är borta från många lektioner. Det är dåligt, och det har föräldrarna faktiskt rätt att se. Jag tror därför att det är ganska smart att vid varje termins slut summera ihop hur mycket det egentligen handlar om, för det skapar stora problem senare om man inte har lärt sig att man måste komma på lektionerna.

Anförande nr 6

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ordförande, ledamöter! Av interpellationen framgår det att Skolinspektionen i februari i år hade allvarlig kritik mot att staden varken hade tillräcklig kunskap eller godtagbara rutiner kring elevfrånvaro och problem med skolk. Även skolpliktsbevakningen var oacceptabelt låg.

Då undrar man: Infördes skolk i betygen innan ni hade rutiner för hur skolk ska åtgärdas, till exempel att lägga upp en handlingsplan tillsammans med eleven, vårdnadshavare, skolan och kanske med stöd från socialtjänsten? Det är klart att skolan inte ska tillåta att otillåten skolfrånvaro utvecklas till skolk, utan man ska agera snabbt, men *hur* ska man agera? Det är frågan. Det kan finnas många orsaker till att en elev har otillåten frånvaro. Det kan behöva gås igenom innan skolk skrivs in i betygen. Det bör också framgå av handlingsplanen vad som gjorts. Hur såg handlingsplanen ut för de elever som fått skolk inskrivet i sitt betyg? Fanns det någon sådan handlingsplan över huvud taget? Vilka var i så fall involverade – vårdnadshavare, eleven, kurator, skolans ledning? Vad gjordes?

Det står i svaret att rutiner ska utarbetas för när skolorna ska lyfta fall med olovlig frånvaro till utbildningsförvaltningen eller utbildningsnämnden. Hur har ni gjort hittills med olovlig frånvaro om ni inte har rutiner om skolk skrivits in i betygen? Var har frågan då lyfts? Är det den enskilda rektorn som har tagit beslutet? Var finns i så fall handlingsplaner över vad skolan gjort både för att hjälpa eleven och ställa krav på honom eller henne?

Av svaret framgår att utbildningsförvaltningen efter Skolinspektionens granskning har vidtagit åtgärder. Det står också i svaret att de skolor av dem som granskats som kritiserats har förändrat sina rutiner och påbörjat ett förbättringsarbete. De har alltså påbörjat förbättringsarbetet, men det kom väl i fel ordning om det kom efter att skolk i betygen infördes?

Nu har det tillsatts en projektgrupp som ska se vilka åtgärder som ska vidtas för elever som inte uppfyller skolplikten. Det talas om att hålla kontakten med föräldrarna, till exempel via skolwebben eller sms-avisering till föräldrarna. Men alla föräldrar använder inte skolwebben eller har mobil eller sms. Hur når man dem, de kanske mest aktuella föräldrarna?

Vad finns det alltså för rutiner för att komma till rätta med otillåten elevfrånvaro? Vad innehåller en adekvat handlingsplan? Detta är A och O när det gäller att komma till rätta med otillåten elevfrånvaro och åtgärder där omkring.

Anförande nr 7

J a n V a l e s k o g (S): Lotta Edholm påstår att vi inte har skrivit in i budgeten att vi vill grundskolan ska tillbaka till stadsdelsnämnderna. Men det har stått varje år och även så i år. Jag ska visa sedan exakt var det står. Det är ett dåligt tecken att borgarrådet inte läser vår budget. Den är faktiskt läsvärd. Men det får vi återkomma till i budgetdebatten.

Det är naturligtvis otroligt viktigt att det för de elever som har stor frånvaro finns en nära kontakt med föräldrar och att det också ges besked exakt hur mycket eleverna har varit frånvarande och att man gör upp handlingsplaner. När jag är ute på skolor och hos rektorer upplever jag att det är två områden som man pekar på där det fungerar väldigt mycket sämre, och just samarbetet med socialtjänst och övriga delar av kommunen när man nu har centraliserat skolan är ett sådant område.

Det andra, och det ska vi egentligen inte prata om här, är lokalerna. Man har ett eftersatt behov av upprustning och annat på ett helt annat sätt än när man jobbar med och samutnyttjar lokaler ute i respektive stadsdel. Det är två områden som kostar otroligt mycket pengar. I det här fallet kostar det också många barn och unga som kommer i kläm när detta inte fungerar. Visserligen är vi helt överens om att Skolin-spektionens kritik måste upp på prioriteringslistan och tas på allvar. Man måste skaffa de här rutinerna och kunskapen. Men jag befarar ändå att det aldrig kommer att kunna bli riktigt samma sak när vi inte har den nära samverkan och finns på samma plats lokalt, och det tycker jag är ett problem. Därvidlag har vi och Skolin-spektionen exakt samma uppfattning, och jag beklagar naturligtvis att borgarrådet inte delar den uppfattningen.

Anförande nr 8

Borgarrådet E d h o l m (FP): Först några försök till svar till Eivor Karlsson: Det är klart att i huvudsak är frånvaron en fråga för lärare och rektorer på varje enskild skola. För de allra flesta elever som har väldigt stor olovlig frånvaro har det inte blivit så från en dag till en annan. Oftast har det hänt någonting eller så har det varit en eskalerande frånvaro, och då är det naturligtvis enormt viktigt att man har åtgärdsplaner för dessa elever.

Men så finns det elever, ungefär 250 stycken i dag i våra grundskolor, som har en sådan frånvaro att de är att betrakta som hemmasittare. Det kan också bero på att föräldrarna inte vill skicka dem till skolan. En väldigt stor grupp av dessa handlar inom parentes sagt om föräldrar som har tagit barnen på resa, trots att skolan har sagt nej till att bevilja ledighet, vilket kan tyckas anmärkningsvärt. Det kan finnas olika skäl, och skolorna har ett stort ansvar. Men för de elever som har väldigt stor frånvaro finns det också ett centraliserat ansvar, och det är även viktigt för att man till exempel ska veta om elever försvinner från Sverige. Då är det enormt viktigt att man har koll på dem. Det normala skolket, det som vanliga elever ägnar sig åt lite då och då, är dock rektors ansvar att förhindra, och det måste man naturligtvis göra i

samverkan med föräldrarna. Därför är det också viktigt att föräldrarna får veta både när skolket precis pågår men också i efterhand för att summera hur mycket tid eleverna faktiskt har förlorat i skolan.

Jag vill verkligen be Jan Valeskog om ursäkt. Jag har försökt leta efter detta i er budget. Jag har inte hittat det, men det är klart att det är ju värdefullt för lärare och rektorer som *inte* tyckte att det var någon särskilt bra idé att ansvaret för grundskolan låg på stadsdelsnämnderna att veta att ni vill återföra det dit. Ett grundläggande skäl till det var att vi hade 18 olika sorters skolpolitik i den här staden, 18 olika tolkningar av lagstiftning, 18 olika sätt att bedriva grundskola på. Jag tillhör ju dem som tycker att det nationella ansvaret för skolan är alldeles för litet och att vi i kommunerna får göra lite väl mycket som vi själva vill, men här i Stockholm lyckades vi dessutom skapa ett filter till, nämligen stadsdelsnämnderna, Jag är glad över att vi har centraliserat detta ansvar.

§ 5 Interpellation om den låga lärarbehörigheten och höga läraromsättningen på många av Stockholms gymnasieskolor (nr 2011:19)

Anförande nr 9

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag ber att få hänvisa till det skriftliga svaret.

Anförande nr 10

J a n V a l e s k o g (S): Jag tackar så mycket för svaret. När det gäller omsättningen av lärare på många skolor, inte minst när det gäller andelen behöriga lärare, har vi sett en klar försämring de senaste åren. Tyvärr är det framför allt på de enskilt drivna skolorna vi generellt kan se en mycket låg andel behöriga lärare. På vissa av dem är det också en hög omsättning på lärare. I de kommunala skolorna ser det bättre ut med en behörighet på runt 80 procent medan siffrorna i de enskilt drivna skolorna i Stockholm ligger på mellan 17 och 60 procent. Det är många gånger unga personer som anställs på de enskilt drivna skolorna, kanske utan någon lärarutbildning över huvud taget, kanske också utan högskoleexamen. I vissa fall utnyttjas personalen under långa arbetsdagar, vilket säkert också påverkar omsättningen på lärare på skolorna.

Det värsta är dock att det är eleverna som ytterst drabbas. Visserligen har de enskilt drivna skolorna många gånger lyckats få in de mer högmotiverade eleverna med kanske höga betyg, men ändå är risken med detta att undervisningen på endera sättet blir negativt påverkad.

I svaret säger borgarrådet att hon egentligen är nöjd med att lärarbehörigheten är runt 80 procent i de kommunala skolorna och att de enskilt drivna skolorna inte är hennes ansvar. Det är staten via Skolinspektionen som har det ansvaret. Om eventuella problem med hög läraromsättning säger borgarrådet ingenting i sitt svar.

Jag tolkar svaret som att ingenting behöver göras med de här ganska usla siffrorna fram till 2015, då en ny lagstiftning ska vara genomförd, och att borgarrådet anser att vi inte behöver agera gentemot de många enskilt drivna skolorna som har mycket låg andel utbildade lärare eller hög omsättning på lärare. Det borde åtminstone vara något som borgarrådet diskuterade med vår skolminister.

Fyra år är faktiskt en lång tid för de tiotusentals elever som har lärare som hjälpligt fungerar men utan den kvalitet på undervisningen som de har rätt att kräva. Dessvärre vet ofta varken föräldrar eller elever om skolan ifråga har en hög eller låg andel utbildade lärare eller om skolan har en hög läraromsättning.

Vi vet också att problem med vinstkrav i vissa skolkoncerner påverkar i den här frågan. Det är naturligtvis billigare med utbildade lärare som kanske också får undervisa fler timmar per dag än vad som är brukligt. Sambandet mellan att skolkoncernen tar ut en väldigt hög vinst, kanske 9-10 procent och därutöver per år, och en hög andel utbildade lärare borde faktiskt redovisas mer öppet än hittills. I dag är det enbart antal behöriga lärare som visas, tyvärr, på ett alltför otydligt sätt, och därför har jag också i en motion föreslagit att stockholmarna på stadens hemsida på det som

kallas för Jämför och välj service tydligt ska kunna jämföra skolornas andel lärare med behörighet och också att läraromsättningen redovisas samt hur mycket de enskilt drivna skolorna har tagit ut i vinst de senaste åren.

Från min sida är det inte en fråga om att moralisera, utan det handlar just om att föräldrar ska kunna få den här ekonomiska informationen om skolorna och även kunna värdera frågor om lärarresurser och andra kvalitetsaspekter som tillgång på elevhälsovård, lokaler för idrott, slöjd med mera.

Det vore därför intressant att få veta vad borgarrådet anser om att ge föräldrar bättre information om skolornas verksamhet än i dag, bland annat andel behöriga lärare i relation till skolans ekonomiska förutsättningar. Vad säger borgarrådet om detta konkreta förslag, undrar jag?

Jag undrar också om borgarrådet för några diskussioner med regeringen kring de förfärligt låga siffrorna på andel behöriga lärare som man antagligen kommer att ha under närmaste åren. Vad kan vi göra på kort sikt?

Slutligen undrar jag också vad borgarrådet anser om den höga läraromsättningen som enligt uppgift finns på vissa skolor? Hur ska vi skaffa oss ökad kunskap om detta, och vad gör vi åt det? Även om vissa frågor ligger på den statliga tillsynen tycker jag att skolborgarrådet har en politisk och moralisk skyldighet att agera för Stockholmseleverna.

Anförande nr 11

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag välkomnar verkligen att Socialdemokraterna äntligen börjat tycka att den här frågan är intressant och viktig. Socialdemokraterna lyckades ju aldrig införa lärarlegitimation på statlig nivå när man var ansvariga för detta. Lärarbehörigheten är viktig, och den är bland våra kommunala skolor i dag högre än vad den var när Socialdemokraterna ansvarade för den här frågan.

Den statliga Skolinspektionen är ansvarig för tillsynen när det gäller behöriga lärare i de fristående skolorna. Men jag vill verkligen ta tillfället i akt och säga att jag delar Jan Valeskogs oro för att behörigheten är för låg på en del friskolor. De måste åtgärda detta, för 2015 får de här lärarna inte längre sätta betyg. Här i Stockholm har vi verkat för högre behörighet länge. Så fort jag blev skolborgarråd skrev vi in i budgeten att man bara får fastanställa behöriga lärare. Den regleringen fanns inte under den socialdemokratiska tiden.

Det är klart att behörigheten är viktig, och vår stora utmaning som utbildningsnämnden nu jobbar med är att se till att lärarna också blir behöriga i de ämnen som de undervisar i. Vi har en hög total behörighet för våra lärare i våra skolor, men det är fortfarande väldigt många lärare som kvackar, det vill säga de kanske är lärare i svenska och historia men undervisar också i samhällskunskap. Det kommer att vara en stor utmaning att se till att de lärare som undervisar i våra skolor också är behöriga i de ämnen som de faktiskt undervisar i.

Detta tycker jag är en stor och viktig fråga, men det är Skolinspektionens skyldighet att se till att behörigheten upprätthålls i de friskolor som inte gör detta.

Jag tycker mig också märka en ganska stor förändring. För några år sedan var det ytterst få föräldrar som frågade efter behörigheten bland lärare. I dag har föräldrar börjat ställa frågor, och jag tror att det är den största kraften när det gäller att förändra detta och få till stånd fler behöriga lärare. Om Stockholms stad kan lyckas med detta i ganska hög utsträckning är jag övertygad om att även friskolor i vår stad kan göra det.

Anförande nr 12

J a n V a l e s k o g (S): Det råder enighet om behovet av lärarlegitimation, så det är inte så mycket att diskutera. Problemet är just de fristående skolorna och att det är fyra år kvar till 2015. Vad kan man göra? Jag har inte hört något konkret från borgarrådet om vad man kan göra.

Jag har gett ett konkret förslag, nämligen att man på Stockholms stads hemsida, där man kan få möjlighet att jämföra skolorna också får information mer konkret om hur omsättningen på lärare ser ut, hur behörigheten ser ut men också de ekonomiska aspekterna, till exempel hur pass mycket vinst skolorna plockar ut. Det är klart att det finns ett visst samband. Jag ska inte namnge en viss koncern, men de plockar ut 10 procent varje år, och de har en extremt låg andel behöriga lärare på sina skolor i Stockholm – ungefär 49 procent eller något sådant. Det är upp till varje förälder, barn och ungdom att avgöra om detta har betydelse i deras skolval, men vi har skyldighet att bidra till att den här informationen finns tillgänglig, och det är också det som min motion som kommer upp i fullmäktige sedan handlar om. Jag hoppas att vi kan få stöd för att ge elever och ungdomar den här möjligheten att ta ställning när de ska välja skola.

Även om vi har ganska bra siffror i stadens skolor är det ändå så att en stor andel av eleverna, inte minst på gymnasieskolan, går på fristående skolor. Man kan inte bara blunda och säga att det är Skolinspektionens ansvar, utan jag tycker att man har skyldighet att med alla medel delta i debatten kring detta orimliga som pågår år efter år i Stockholm på gymnasieskolorna. Borgarrådet som är den politiker som har ansvar för frågorna bör delta mer aktivt, men även på central, statlig nivå skulle man kunna agera mer än vad man gör, för där vågar eller vill man inte göra någonting som på något sätt inkräktar på den så kallade friheten. Men jag tycker att det här är en fråga som handlar om att ta till vara elevernas intressen, och det måste vi göra när vi har sådana usla siffror i Stockholm på fristående skolor, framför allt när det gäller lärarbehörigheten men också när det gäller omsättningen på lärare på många skolor.

Anförande nr 13

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag välkomnar som sagt var den här diskussionen eftersom Socialdemokraterna aldrig har varit särskilt intresserade av behörighet i skolan tidigare.

Skälet till att detta nu är en fråga är att lagstiftningen har skärpts avsevärt. Nu får vi en lagstiftning om lärarlegitimation, något som Socialdemokraterna absolut inte var särskilt intresserade av att införa när man hade makten. Man hade årtal på sig att göra detta; ingenting hände.

Nu får vi en lagstiftning som säger att obehöriga lärare inte kommer att få sätta betyg. Jag har svårt att tänka mig att man kan ha en hårdare lagstiftning kring detta än den som nu successivt träder i kraft. Det är det som är den bistra sanningen, och friskolorna måste, liksom de kommunala skolor som har problem med detta, åtgärda detta, och det förväntar jag mig också att man gör.

Vi är ansvariga för den kommunala skolan, och där kan jag bara konstatera att även om vi inte är ända framme så är behörigheten bland våra lärare högre i dag än när Socialdemokraterna var ansvariga.

§ 7 Interpellation om möjligheterna för idrottsföreningar att hyra stadens gymnastiksalarna (nr 2011:21)

Anförande nr 14

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 15

E m i l i a B j u g g r e n (S): Det problem Carin Jämtin lyfter upp i sin interpellation är inte något isolerat problem för gymnastiksalarna, utan det är ett problem som grundar sig i att vi har för få idrottshallar i vår stad. Om man bara ska göra en snabb jämförelse har Stockholm 18 idrottshallar som lämpar sig för matchspel för handboll och innebandy och den typen av innesporter, medan Malmö har 16 och Göteborg 39 hallar.

Om man i stället jämför per invånare är det i Stockholm 46 000 invånare per hall, i Malmö 18 000 och i Göteborg 13 000. Det är ganska stora skillnader som väldigt tydligt visar på vilket problem det blir för de barn och unga som vill använda sig av hallarna för att kunna träna sina idrotter, och det är det som har gjort att vi har ett otroligt stort behov av att använda stadens gymnastiksalarna för att fylla det utrymme som vi inte kan använda idrottshallarna till.

När jag läser svaret från det ansvariga borgarrådet får jag lite grann känslan av att detta redan görs, att det redan är klart och att problemet snarare är att hallarna står tomma på helgerna. Men detta varierar väldigt mycket från område till område. I verkligheten ser det inte ut så. Vi får mejl från tränare och föräldrar som är oroade över att deras barn inte har någon lokal att träna i, som är oroade över att skolorna stänger redan klockan nio på kvällen när man kanske hade kunnat använda ytterligare en timme till att träna på kvällen. Jag tycker kanske inte att Carin Jämtin helt och fullt har fått svar på den fråga hon faktiskt ställer som uttryckligen är om borgarrådet är beredd att vidta nödvändiga åtgärder. Hon efterfrågar egentligen inte hur det ser ut i dag.

Anförande nr 16

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag är beredd att vidta nödvändiga åtgärder, men interpellationssvaret beskriver också väldigt mycket av problematiken och vad som görs i dag.

I dag finns det 64 bokningsbara gymnastiksalarna. De är ett jätteviktigt komplement till våra idrottsanläggningar. Det är också väldigt viktigt att ha ett bra samarbete med utbildningsförvaltningen och Sisab vad gäller just att få tillgång till gymnastiksalarna, och det finns absolut mer att göra här.

Det är klart att vi bör fundera över hur gymnastiksalarna används och vilka som får tillgång till dem. I dag är det i första hand barn som tränar i de mindre gymnastiksalarna. Det är också rätt stora skillnader på beläggningsgraden, och det borde vi i idrottsnämnden också se över: Hur kommer det sig att vissa gymnastiksalarna inte

används fullt ut och vissa gör det mycket mer? Det kan bero på att det finns en väldigt stor efterfrågan på just fullstora hallar, och många idrottsföreningar väljer hellre att åka till en annan stadsdel eller utanför innerstaden för att de vill ha en fullstor hall.

Jag tror att vi i idrottsnämnden kan göra en hel del för att se över hur gymnastiksalarna används i dag tillsammans med Sisab och utbildningsförvaltningen.

Anförande nr 17

E m i l i a B j u g g r e n (S): Det finns saker som man skulle kunna göra. Du skriver till exempel i ditt interpellationssvar att man kan se till att man kan ta sig in i hallarna via kortsystem. Det är jättebra, men där man inte bedömer att säkerheten är tillräckligt hög för att man ska kunna göra det kan man i stället se till att ha vaktmästare anställda på tider som är mer obekväma. Detta skulle kunna ge möjligheter för lagen att träna efter klockan nio på kvällen och på helgerna.

När det gäller bokningssystemet vet vi också att vi har stora problem med att många lag inte har fått några inomhustider eftersom man inte har prioriterat barn och unga för sig utan hallarna har gått enligt först-till-kvarn-principen till alla utom de ordinarie inomhusidrotterna. Detta har gjort att till exempel många fotbollsforeningar inte har kunnat få speltider i hallar i närheten av där de tränar och bor.

Det finns alltså väldigt mycket att göra nu på en gång, och eftersom du säger att du är beredd att göra det så hoppas jag också att få se resultat av det.

Anförande nr 18

M e h d i O g u z s o y (V):Ordförande, fullmäktige! Att det råder brist på tider i stadens idrottshallar och även i andra idrottsanläggningar är ett känt problem. Emilia gjorde en jämförelse med andra storstadsregioner.

Borgarrådet Kevius tycks vara medveten om problemet, men tyvärr finns det inga konkreta förslag. Ni som sitter i majoriteten är de som ska komma med förslag eller ta våra förslag för den delen, för vi föreslår faktiskt tillsammans med Socialdemokraterna att man ska bygga minst två hallar per år. Men hittills har ni mest ägnat er åt att konkurrensutsätta idrottsnämndens verksamheter.

Jag undrar som sagt vad borgarrådet Kevius tänker göra åt det faktum att det fortfarande finns brister i hur man nyttjar de befintliga hallarna, till exempel skolidrottshallarna, att det råder stor brist och att folk måste åka kors och tvärs över hela staden för att utöva sin idrott. Det gagnar varken de människor som måste göra det eller miljön, för oftast åker man tyvärr bil, vilket är ytterligare ett problem som måste åtgärdas.

Anförande nr 19

Borgarrådet K e v i u s (M): Som jag nämnde tidigare finns det 64 bokningsbara gymnastikhallar i kommunen varav 49 i innerstaden. Vi kan absolut tillsammans se till att dessa används mycket mer effektivt. Vi kan se över möjligheterna att använda

de gymnastiksalar som i dag inte används fullt ut mycket mer. Vi kan också ha en diskussion med utbildningsförvaltningen och Sisab gällande de gymnastiksalar som vi i dag inte har tillgång till i bokningssystemet så att fler föreningar kommer in där.

Jag vill också säga att Emilia Bjuggren far lite med osanning, för när man bokar anläggningar i dag är det barn och unga som prioriteras. Det har funnits en diskussion vad gäller fotbollsföreningar, och där ska vi i idrottsnämnden se över möjligheten. Det handlar just om att vi har prioriterat inomhusidrotter för inomhusanläggningar.

Till Mehdi Oguzsoy vill jag säga att vi gör så gott vi kan. Vi bygger anläggningar. Vi ser över behovet. Vi invigde i våras Skanstullshallen. Det pågår just nu en upphandling vad gäller Stora mossens IP – två fullstora hallar som är väldigt efterlängtade. Självklart ska vi bygga nya anläggningar.

Anförande nr 20

M e h d i O g u z s o y (V): Vi är eniga om att vi ska nyttja stadens befintliga hallar på ett optimalt sätt. Men problemet finns det trots siffrorna. Jag kan varken dementera eller bekräfta att det är 64 hallar, men det finns som sagt jämförelser som har gjorts per capita av hur hallförhållandena ser ut i Stockholm, Göteborg och Malmö. Vi kan inte matcha deras tillgänglighet i form av tider. Det är det som är problemet, och det är det som ni tyvärr inte gör någonting åt. Det ni har ägnat er åt mest är att konkurrensutsätta de välfungerande verksamheterna, till exempel simhallar. Ni tar till och med för givet att de hallar och simanläggningar som man konkurrensutsätter ska gå med förlust. Jag tycker att det är helt vansinnigt. För oss är det jätteviktigt att vi prioriterar folkhälsan främst innan vi börjar spekulera med stadens verksamheter.

*§ 8 Interpellation om hyresgästers inflytande i boendet och i bostadsbolagen
(nr 2011:23)*

Anförande nr 21

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 22

A n n M a r i E n g e l (V): Jag får tacka för svaret. Jag hade väl inte väntat mig så mycket men inte heller fullt så mycket avvikelse från ämnet. Min fråga är ganska enkel: Hur tänker staden leva upp till den nya lagen? Joakim Larsson svarar med att jag uttrycker misstro mot hyresvärdar, både privata och kommunala.

Det gäller inte alls misstro mot hyresvärdar, utan det gäller faktiskt misstro mot majoriteten. Det är ju ingen hemlighet att vi var emot den här nya lagen om allmännyttan som antogs vid årsskiftet, både i riksdagen och i det remissvar som vi skrev från Stockholms stad. Vi tycker att lagen urholkar allmännyttan, och vi tycker inte att det ska vara affärsmässighet som driver de kommunala bolagen, utan det ska vara invånarnas behov av bra bostäder till självkostnadspris.

Vi såg också att lagen kommer att driva upp hyrorna, och det har vi nu sett tydliga bevis på, både hos AB Stockholms Stadshus och hos alla våra bostadsbolag. Man använder lagen som skäl till att man måste höja hyrorna för att vara affärsmässig. Inom parentes kan man fråga om det är affärsmässigt att sälja sina mest attraktiva lägenheter till underpris. Men det tar vi en annan gång.

En sak är dock bra och tydlig i den nya lagen, och det är att man för att vara ett allmännyttigt bolag måste erbjuda hyresgästerna både möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget. Då är förstås min fråga: Hur kommer detta att ske i Stockholms stads bostadsbolag som fortfarande vill kalla sig allmännyttiga – Svenska Bostäder, Familjebostäder och Stockholmshem?

Joakim Larsson svarar då med sådana här lokala inflytandepengar, 10 miljoner för hela staden för de 40 000 lägenheter, eller vad det är man hör. Borgarrådet säger också att på Järva finns det väldigt goda relationer mellan hyresvärdar och hyresgäster. Det kan nog diskuteras, men det uppfyller väl knappast lagens krav på ett reellt inflytande och framför allt inte ett inflytande i bostadsbolagen? Vi har ett bättre förslag, och det är att man skulle dela upp bolagen i lokala enheter så som man har gjort i Göteborg, där de lokala hyresgästerna har inflytande i styrelserna. Det har vi föreslagit i ganska många år men inte fått något gehör för. Men det skulle vara ett sätt att möta detta.

Jag vill gärna upprepa min fråga, Joakim: Hur tänker ni möta kravet på inflytande i boendet och i bolagen, vilket faktiskt lagen kräver?

Anförande nr 23

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är tråkigt, Ann Mari, att du inte tycker att jag svarar på frågorna. Jag läste frågorna hastigt igen och konstaterade att jag nog har försökt svara utefter hur du har ställt frågorna. Är det så att du vill diskutera lagstiftningen och lagstiftningens innehåll och hur du tolkar lagstiftningen kan vi gärna göra det, men utifrån dina frågeställningar har jag försökt svara.

Hyresgästinflytandet är något som vi har arbetat väldigt mycket med. Oavsett lagstiftningen har vi arbetat väldigt hårt med att skapa förutsättningar för hyresgästerna att på olika sätt få inflytande vid till exempel de stora renoveringar som nu pågår inom det som lite slarvigt kallas miljonprogrammen. Det har funnits stor anledning till att skapa den dialogen och det inflytandet för den enskilda hyresgästen, och då pratar jag om verkligt inflytande. Det kanske inte handlar om inflytande i den bemärkelse som Ann Mari Engel är ute efter här, utan det handlar om varje enskild hyresgästs möjlighet att påverka den egna bostadens utformning vid en stor renovering, hur man tillsammans med sina grannar kan komma överens om kanske ännu mer omfattande renoveringar än vad som är fallet annars. Den modell som vi har arbetat fram tillsammans med Hyresgästföreningen har ju också visat sig fungera väldigt väl. Man kan förstås ha olika uppfattningar om hur väl det har fungerat, men jag kan konstatera att i Rinkeby har vi i dag de nöjdaste hyresgästerna i hela staden. De nöjdaste hyresgästerna inom Svenska Bostäder bor i dag i Rinkeby. Detta var inte fallet för bara tre fyra år sedan, och det är tack vare att man har arbetat mycket med både hyresgästinflytande och också i dialogen sett till att man har gjort det som människor har känt varit det viktigaste för deras boende.

Detta är någonting som jag vet att Svenska Bostäder är väldigt stolta över, och det ska de också vara. Inflytande skapar också väldigt mycket för det enskilda bolaget. Man får en bättre kontakt med hyresgästerna. Man får en relation till hyresgästerna som utvecklas. Det är någonting vi ser exempel på till exempel i Järva, och det har jag försökt beskriva.

Den modell för representation som Ann Mari Engel beskriver, med hyresgästerna som utsedda ledamöter i styrelsen, tror vi inte på. Vi har en representation i bolagens styrelse som speglar kommunfullmäktige. Om det kan vi ha olika uppfattningar, men jag tycker att det är bättre att det speglar förhållandet i fullmäktige.

Anförande nr 24

A n n M a r i E n g e l (V): Joakim, jag vet vad din uppfattning om dialog med hyresgästerna är. Det är att meddela redan fattade beslut. Jag inser att du har lite grann samma definition av inflytande, för jag tror faktiskt inte att det är sant att alla hyresgäster i de kommunala bostadsbolagen upplever att de får vara med och påverka sitt eget boende. Visst finns det projekt där de kan vara med och diskutera upprustningarna, men väldigt många tycker också att de blir överkörda i det här, och jag tycker väl inte att Järvalyftet eller arbetet på Järvafältet är ett jättebra exempel. Jag vet inte hur många kollektiva beslut över gemensamma nyttigheter det finns.

Jag tror att det finns väldigt mycket bättre sätt att utveckla detta. Jag förstod att Joakim Larsson inte gillade min modell över hur hyresgästerna skulle ha inflytande i

bolagen, men jag frågar vilken som är hans modell. Då säger han att det ska vara kommunfullmäktiges politiker som sitter i bolagen.

Det kan hända att man kan hitta andra former än vårt förslag, men någon form för inflytande i själva bolaget måste man ju hitta, eftersom det faktiskt står i den nya lagen. Jag tror inte att det här att gårdsföreningarna får några kronor till att bestämma vilka buskar de ska ha lever upp till lagen om att hyresgästerna ska erbjudas ett reellt inflytande i bolagen. Därför ser jag fram emot att det här granskas.

Jag tror att Joakim Larssons utsaga om hur väldigt många nöjda hyresgäster han har bygger på individuella enkäter, men jag tror att det också finns en del ganska missnöjda hyresgäster på Järvafältet som tycker att ni inte har levt upp till era förpliktelser och som inte ser möjligheterna i att få höjda hyror genom de nödvändiga upprustningarna utan tycker att de ska finansieras på annat sätt. Det kan vi diskutera.

Frågan handlar alltså om den nya lagen och det nya kravet och hur ni tänker bemöta detta.

Anförande nr 25

E m i l i a B j u g g r e n (S): Frågan som Ann Mari Engel ställer är otroligt viktig, och de senaste månaders debatter tycker jag också tydligt visar hur viktig och aktuell frågan är.

Jag anser att majoriteten ger dubbla signaler kring hur man ser på lagar och beslut när man konsekvent hänvisar till den nya lagen när det gäller affärsmissigheten och använder det som en ursäkt för att slippa ta ansvar för sin politik när man fattar beslut som människor och stockholmare inte uppskattar, till exempel när man vill höja hyrorna drastiskt i hela innerstaden utan att kompensera det här med motsvarande minskning av höjningarna i ytterstaden. Är man så konsekvent åt det ena hållet känns det för mig självklart att man ska vara lika konsekvent kring de lagar och regler som kanske i stället innebär förbättringar eller åtminstone något positivt för de boende, och då borde de boendes inflytande behandlas med exakt samma tydlighet och vikt.

Jag tycker att det är fantastiskt om det stämmer att hyresgästerna i Rinkeby är nöjdast. Å andra sidan ska det väl inte bara vara en viss del av staden där hyresgästerna ska ha inflytande eller känner sig nöjda, utan det ska väl gälla alla stockholmare om den här lagen ska följas. Framför allt den debatt vi hade senast kring att man har sålt husen i Kärrtorp och Bredäng helt mot de boendes vilja är bevis på att man inte låter de boende ha inflytande över bolagen.

Jag skulle därför vilja höra ett bättre svar på Ann Mari Engels fråga.

Anförande nr 26

Borgarrådet L a r s s o n (M): Med risk för att ämnet nu kanske har blivit lite annorlunda ska jag ändå försöka kommentera det något.

Emilia Bjuggren har plötsligt intagit en helt annan inställning än vad Socialdemokraterna åtminstone hittills verkar ha haft i bolagen när det gäller hyressättningen, nämligen det faktum att vi inte ska gå in och diskutera hyressättning från politiskt håll. Det finns ett känt exempel där politiker har gett sig in i hyressättningsfrågan, vilket har lett till väldigt stora problem.

Därför är det från vår sida tydligt – och det har varit tydligt från er sida, fast det kanske har ändrats – att vi absolut inte ska ge oss in i diskussioner kring hyressättning, utan det är parterna som ska lösa hyressättningsfrågorna. Det är det uppdraget som Hyresgästföreningen och våra bolag har, och det är den förhandlingen som kommer att pågå när det gäller till exempel årets hyresförhandlingar, men också de frågor som rör Stockholmsmodellen. Där är man inte överens om en av punkterna ännu, men det hoppas jag att man blir.

Vad jag försöker hänvisa till är att för mig är det viktigt med verkligt inflytande. Det är viktigt att hyresgästerna har verkligt inflytande att kunna påverka när det ska ske förändringar i fastigheter, i närområdet, när det gäller trygghetsåtgärder och så vidare. Det är väldigt tråkigt att när vi nu har goda siffror som visar på vad hyresgästinflytandet kan ge för resultat så negligerar ni det och säger att det absolut inte kan stämma. Svenska Bostäder har gjort samma typ av enkätundersökning under alla år med en ganska stor svarsfrekvens, och när man nu ser förändringar som visar på positiva siffror, då blir ni i oppositionen ledsna och bekymrade och säger att det här måste vara fel utfört, för det kan ju inte vara så att hyresgästinflytandet över huvud taget har lyckats i området, utan här är det fel personer som svarar. Vi har nämligen träffat en som är missnöjd i området.

Då kan jag säga att Svenska Bostäder är väldigt stolta över det arbete de har utfört i Järva. Vad jag säger, Emilia, är inte att denna modell ska stanna i Rinkeby, utan det är så här bolagen ska arbeta – se till att hyresgästerna får ett verkligt inflytande över sina egna lägenheter och sin egen boendesituation. Det är det som ger resultat. Det är då man får nöjda hyresgäster, och vi ska vara glada att vi ser förändringar i de delar av staden där vi tidigare har haft ganska dåliga siffror. Det har varit tråkigt för hyresgästerna att bo i vissa delar av Stockholm, om man tittar på enkäterna. Nu har det skett förändringar, och det tycker jag att vi ska vara stolta över.

Anförande nr 27

A n n M a r i E n g e l (V): Nu, Joakim, får vi nog reda ut det här med hyressättningen. Du säger att politikerna inte ska lägga sig i den. Då kan man fråga sig varför politikerna i styrelsen för AB Stockholms Stadshus i sitt budgetunderlag skriver att eftersom den nya lagen om allmännyttan innebär att bostadsbolagen ska drivas affärsmässigt så måste man höja hyrorna. Det skriver man faktiskt, och alla bostadsbolagens styrelser säger också att man måste tolka lagen så.

Det är en lagtolkning som vi ifrågasätter, därför att när den här lagen kom till och de här farhågorna framfördes sades det överallt att Stockholmsbolagen redan drivs affärsmässigt, så därför kommer det inte att påverka hyressättningen. Men nu används detta som skäl för att höja hyrorna oskäligt mycket, trots att man alltså inte har gjort någonting som skulle kunna påverka hyrorna.

Då säger Joakim Larsson att detta är en fråga för parterna, men då undrar jag: Vilka är parterna? Vilken är den part som äger Stockholms kommunala bostadsbolag? Är det inte du, Joakim, och din majoritet som är den ena parten som ska förhandla med Hyresgästföreningen? Det är naturligtvis fullt möjligt för den part som du representerar att säga – som vi tycker att ni ska göra – att nu har vi så otroligt god soliditet, nästan 100 procent på Svenska Bostäder, så nu tycker vi att vi kan sätta hyresstopp nästa år, framför allt eftersom man ännu inte har enats om någon modell för hur hyrorna ska fördelas.

Det är fullt möjligt för er att göra detta, men problemet är ju att ni inte vill. Så skyll inte på någon princip, utan erkänn att det är så!

Vi har inte sagt att det är tråkigt eller dåligt om hyresgästerna i Rinkeby är nöjda. Jag förstår inte var du har fått det ifrån. Det är väldigt bra att det har stigit, men vi säger bara att den här typen av enkäter kanske inte fullt ut tillfredsställer lagens krav på ett verkligt boendeinflytande och ett inflytande i bostadsbolagen.

När det gäller hur man ska organisera detta inflytande i bolagen har jag inte fått något svar, men jag kan rekommendera Joakim Larsson en studieresa till Göteborg eller till Södertälje, där man alltså har experimenterat med mycket goda resultat. Man låter hyresgästerna ta ett reellt ansvar genom ett riktigt inflytande genom att man har lokala styrelser där de sitter, och de får bestämma över sitt boende och över sitt område. Där finns mycket att lära, och jag hoppas att ni ska kunna läsa den nya lagen på rätt sätt.

Anförande nr 28

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag tror att vi kan tvista mycket om vad som är rätt sätt att tolka och läsa lagstiftningen. Men all right – vi har lite olika syn på detta.

Låt mig dock rätta dig lite, Ann Mari Engel, när det gäller din syn på hur man kan hantera våra bostadsbolag affärsmässigt eller inte. Först och främst tycker jag att det är intressant att du använder soliditeten i bolagen som argument för att den goda ekonomin i bolagen ska göra att man inte ska höja hyrorna under överskådlig framtid. Åtminstone tolkar du det så att soliditeten just nu är så maximal att här behövs inga hyreshöjningar. Låt mig ändå erinra om att orsaken till den goda soliditeten i Svenska Bostäder är just att man har sålt lägenheter. Man har sålt lägenheter till hyresgäster genom en rad olika försäljningar till bostadsrättsföreningar – hyresgäster som har velat ombilda. Det har skapat en soliditet i bolagen som är högre än någonsin. Det är ekonomiska muskler som vi faktiskt behöver när vi ska renovera våra miljonprogram; det är riktigt. Vi behöver inte ta en massa lån för att gå in och göra stora renoveringar.

Men om vi inte höjer en hyra när vi gör ett stambyte, till exempel, och om bolagen inte går in och gör förändringar i fastigheterna med följderna att hyran förändras är vi ute på hal is. Då drar vi undan mattan för det som är affärsmässigheten. De andra bolagen i området kanske också behöver renovera. Det är detta som är syftet med lagstiftningen: att likställa bolagen oavsett om de är privata eller kommunala så att de kan drivas på ett riktigt sätt.

Däremot har vi konstaterat att de kommunala bolagen, framför allt ett av dem, i Järvaområdet har haft en skuld till hyresgästerna. Man har haft ett eftersatt underhåll som har varit av den art att man har behövt åtgärda mer än vad man har fått ut i hyra. Man behöver göra vissa saker. Man måste se till att det sedvanliga underhållet är tillräckligt. Det har också bolaget presenterat. Man har hittat en modell där man går in och diskuterar med varje enskild hyresgäst. Man pratar med alla som bor i huset inför de renoveringar och förändringar som ska ske. Det är ett större inflytande än vad hyresgästerna någonsin har haft tidigare. Här har vi en samsyn med Hyresgästföreningen på att detta är en modell som skapar förtroende. Det skapar möjligheter att tillsammans utveckla hela bostadsområden när man ger verkligt inflytande för den enskilde individen.

Men det du pratar om – att hyresgästerna ska sitta i de kommunala bolagens styrelser – håller inte vi med om. Vi tycker att de kommunala bolagens styrelser ska spegla fullmäktige, precis som det står i kommunallagen.

Anförande nr 29

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag vill bara påpeka en sak. Joakim, du är otroligt skicklig på att prata om något helt annat än det som du har fått en fråga om. Nu var frågan vilka det är som förhandlar. Det är politikerna som är motparten i hyresförhandlingarna. Sedan är inte ni och Hyresgästföreningen överens eftersom Hyresgästföreningen faktiskt lämnade förhandlingarna i protest. Det är alltså inte sant att ni är överens, och det tycker jag att du ska ta till dig.

Detta handlar om inflytande. Jag kan berätta för dig att jag var på ett möte i Husby i förra veckan om just lokalt inflytande med 200 väldigt arga hyresgäster. De var otroligt missnöjda med denna dialog, som man anser vara en skendialog. Alla hyresgäster är till exempel ense om att man inte vill ha trafiksepareringen. Du informerade dem om att du har informerat dem om detta, men sedan gör du som du vill. Det är det här jag menar är en motsägelse när du säger att ni vill ha en dialog.

Du har en dialog, och sedan kör du över hyresgästerna. Det är inte första gången, utan det har hänt rätt många gånger. Det är därför diskussionen om hyresgästinflytande är viktig. Det var synd att det inte blev mer klarläggande från din sida.

*§ 11 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. De borgerligas nedstängning av Vanadisbergets återvinningscentral*

Anförande nr 30

J a n V a l e s k o g (S): Den rödgröna majoriteten ordnade för åtta år sedan med viss ansträngning så att invånarna i framför allt Norrmalm, Östermalm och Kungsholmen kan lämna grovavfall i Vanadisberget. Under de senaste åren har staden samtidigt haft en långvarig konflikt med entreprenören Liselotte Löof AB, som har kontrakt på bergsutrymmet. Konflikten leder nu, av tidningen att döma, till att över 180 000 invånare i Stockholm från årsskiftet blir helt utan en plats för att kunna sortera grovavfall inom rimligt avstånd. Vi menar att detta är mycket allvarligt för stadens miljöarbete.

Min fråga är: Vad avser borgarrådet göra för att rädda Vanadisbergets återvinningscentral?

Anförande nr 31

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Tack för frågan! Om jag inte har helt fel var det Jan Valeskogs majoritet som slöt detta avtal från början och kom med denna utmärkta placering av återvinningscentralen i Vanadisberget. Detta beror inte på något slags långvarig konflikt mellan Liselotte Löof och staden, som Jan Valeskog försöker påvisa. Den situation som har uppstått nu beror helt enkelt på att den upphandling som inleddes i våras för att återigen förnya kontraktet för återvinningscentralen bara fick ett anbud, och det var från Liselotte Löof AB.

Samtidigt har Liselotte Löof blivit dömt för skattebrott och för att ha använt sig av svart arbetskraft. Jag trodde att vi från majoritetens och oppositionens sida sett var överens om att en sådan dom innebär att man avbryter upphandlingen, vilket också skedde. Liselotte Löof överklagade domen i kammarrätten. Förvaltningsöverdomstolen kom med ett besked för en och en halv eller två veckor sedan om att man inte tänkte ta upp ärendet. Därmed står vi nu i en situation där vi inte har någon som kan ta hand om verksamheten efter årsskiftet. Men trafikkontoret jobbar för fullt för att hitta en bra lösning på detta.

Tyvärr är det så i sammanhanget att Liselotte Löof är det företag som arrenderar lokalerna i berget, vilket gör situationen något mer komplicerad. Men jag hoppas att vi hittar en lösning. Vi har ingen annan uppfattning än vad Norrmalms stadsdelsnämnd och många andra har i denna fråga; detta är en alldeles utmärkt lokalisering för en återvinningscentral.

Anförande nr 32

J a n V a l e s k o g (S): Det är ingen känsla av att det fanns en lösning i sikte – snarare tvärtom, måste jag säga, av svaret att döma. Var och en kan tänka sig hur det blir i de här stadsdelarna, med ungefär lika stor befolkning som Uppsala kommun.

Tänk er att Uppsala kommun skulle slå igen sin enda återvinningscentral! Vilken fullständig absurd situation det skulle bli. Det får naturligtvis inte hända här heller. Det är över 90 000 personer som årligen använder denna återvinningscentral.

Jag har en följdfråga. Om nu alternativet inte är att använda Vanadisbergets återvinningscentral – vad är då det? Är det att ställa ut containrar lite varstans med jämna mellanrum? Är det fastighetsägarna som i ökad omfattning ska ställa ut containrar? Vilken färdriktning pratar vi om?

Anförande nr 33

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Det är exploateringskontoret som har marken i Vanadisberget. Den arrenderas av ett fastighetsbolag som i sin tur har arrenderat ut en del av marken till Liselotte Lööf, vilket man kan tycka i sig är en lite lustig lösning. Det innebär ju att det inte finns så många alternativ till att arrangera en återvinningscentral på just denna mark. Men det kan finnas möjligheter att hitta ett markutrymme vid sidan om det som Liselotte Lööf arrenderar. Det kan vara en del av lösningen. I övrigt tittar man på alla möjliga typer av lösningar för att se till att lösa frågan.

Jag hoppas att vi hittar en bra väg ut från denna situation och att vi lär oss inför framtiden att det kanske inte är någon så där jättebra lösning att ha en andrahandsuthyrning för att sedan upphandla. Det finns ju inte så många andra alternativ i det läget. Det kan väl vara någonting som man ska ta med sig inför framtiden. Det är inte något som den här majoriteten har försakat.

Anförande nr 34

J a n V a l e s k o g (S): Jag ska inte gå in på trätoämnen som den här majoriteten har haft med Liselotte Lööf. Det var inte det frågan handlar om. Den handlar om hur man löser detta. Att hitta en lösning inne i Vanadisberget är fullständigt omöjligt på annan plats. Det är ett begränsat utrymme; det vet alla som har utnyttjat denna plats.

I innerstaden finns det självfallet inga ytor av denna kaliber som går att använda för återvinning. Det är många kärll och containrar det handlar om. Det måste bli i stor omfattning om man ska kunna ha motsvarande kvalitet. Vi pratar om motsvarande ett helt Uppsala här som från årsskiftet blir utan möjlighet att lämna sina grovsopor. Jag är rädd att det kommer att få väldiga miljöeffekter.

Jag tolkar uttalandet från förvaltningen – och jag kan inte heller tolka borgarrådet på annat sätt – så att det handlar om att ställa ut containrar någonstans som folk ska få använda sig av. Men det kommer inte att vara i närheten av den kvalitet som jag tycker att man kan kräva i en storstad som Stockholm. Man måste kunna erbjuda de 180 000 invånare som finns runt Vanadisberget detta. Det måste verkligen vara högst upp på prioriteringslistan att få en lösning i det här fallet.

Anförande nr 35

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag har ingen annan uppfattning i frågan än vad Jan Valeskog har. Vi är över huvud taget inte oense i frågan. Det handlar om att

trafikkontoret nu jobbar för att hitta en bra lösning på situationen. Det är inte bara de som bor på Norrmalm som har glädje av återvinningscentralen. Det finns till och med invånare från grannkommuner som kommer dit. Detta är en av de mest använda och mest populära återvinningscentralerna i Stockholm.

Det är självklart att vi tycker att detta är bekymmersamt och att man försöker hitta en lösning så snabbt som möjligt. Om jag nu får använda mig av detta uttryck – ursäkta, herr finansborgarråd – ska man vända på alla stenar som finns att vända på i detta sammanhang för att hitta en bra lösning.

Fråga nr 2. Avser borgarrådet att göra något för att rädda den gamla eken på Oxenstiernsgatan?

Anförande nr 36

Å k e A s k e n s t e n (MP): Herr ordförande! Detta handlar om den gamla fina eken vid Oxenstiernsgatan 23. Det är många stockholmare som har engagerat sig i den. När man kom om natten och skulle sätta i gång och fälla eken fanns det folk där. De stod runt eken så det gick inte att fälla den.

Dock har jag inte hört borgarråden uttala sig i frågan. Därför ställer jag en fråga till Ulla Hamilton om hur hon ser på detta. Konkret säger jag så här: Avser borgarrådet att göra något för att rädda den gamla eken på Oxenstiernsgatan?

Anförande nr 37

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Trafikkontorets trädexperter har konstaterat att trädet är döende. Inte ens ett borgarråd tror jag kan göra någonting åt det faktum att trädet till 60 procent är dött. Trafikkontoret bedömer det som att det ur trafiksäkerhetssynpunkt är farligt att ha trädet där. Det är också därför man har satt upp stora skyddsanordningar runt omkring trädet. På trafikkontoret är de förskräckta över att folk håller på och klänger omkring i trädet när inte ens trädexperterna själva vågar gå upp i det.

Mitt svar till Åke Askensten är att detta är en fråga för trafikkontoret. Jag är helt övertygad om och känner mig helt trygg med att tjänstemännen på trafikkontoret är de absolut bästa att göra bedömningen både när det gäller trädets status och vilka effekter det kan få på trafiksäkerheten.

Anförande nr 38

Å k e A s k e n s t e n (MP): Jag tycker att det här är ett mycket vackert träd. Det är som ett konstverk. Men Ulla Hamilton har alltså ingen uppfattning om trädet. Hon har ingen relation till det och ingen uppfattning om ifall det är vackert eller inte. Hon engagerar sig alltså inte på annat sätt än att hon litar på det som trafikkontoret tycker. Det är lite tråkigt, tycker jag.

Det är inte glasklart att det är trafikkontoret som har rätt att fatta beslut i frågan. Det kanske är trafiknämnden, stadsdelsförvaltningen eller stadsdelsnämnden. Jag vet inte

om du har kollat det där. Men de som har gjort det anser – vilket du har sett av en del mejlväxling som vi båda har fått – att det är ganska oklart hur det är med detta.

Jag skulle också gärna vilja veta om du har varit i kontakt med Trädrådet. Ganska nyligen inrättade vi ett trädråd bland annat just för att skydda sådana här gamla fina träd. Jag undrar om du har pratat med Trädrådet om detta.

Anförande nr 39

Borgarrådet H a m i l t o n (M): När det gäller Trädrådet kan vi konstatera att där sitter stadsträdgårdsmästaren med. Hon är en av dem som har varit med och gjort bedömningen att trädet är döende och ska tas ned. I den delen tror jag inte att man behöver tillägga så mycket gentemot Trädrådet.

När det gäller diskussionerna om huruvida det är klart vem som har ansvaret eller inte kan det vara så att många har en annan uppfattning och anser något annat. De kanske tycker att man ska hantera frågan på ett annat sätt än det som nu görs. Men en sak är säker, och det är att stadens jurist har uppfattningen att det är trafikkontoret som har ansvaret för frågan. I det läget skulle jag nog säga att det är fullständigt solklart. Det är bara ett antal personer som anser att de inte vill acceptera att det är detta läge som nu råder. De försöker få det till att man inte har rätt att hantera frågan på det sätt som nu sker.

Det är trafikkontoret som är ansvarigt. Det är ett träd som står på gatumark. Det är trafikkontoret, och ingen annan, som har ansvaret att göra en bedömning när det gäller trafiksäkerhetsåtgärder. Jag skulle vilja se den politiker som tar på sig ansvaret att överpröva en sådan sak när det sedan visar sig att det kanske ramlar ned en gren på en buss eller något sådant. Jag tror att inte ens Åke Askensten skulle ta på sig detta ansvar.

Anförande nr 40

Å k e A s k e n s t e n (MP): Det är klart att det blir problem när politikerna abdikerar från denna fråga. Då blir det tjänstemannamakt och tjänstemannabeslut, och de kan inte överklagas. Då får vi sådana här situationer.

Jag tycker att det vore mycket bättre om trafiknämnden tog ställning till detta. Då skulle vi åtminstone få ett någorlunda demokratiskt beslut. Det är som sagt nog inte glasklart att det är trafikkontoret eller för den delen trafikförvaltningen som ska göra det.

Det är 40 år sedan som den här församlingen fattade ett beslut om att man skulle skona almarna. Det vore väl trevligt om vi år 2011 enhälligt i kommunfullmäktige kom fram till att vi ska skona denna gamla fina ek?

Anförande nr 41

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Om samma politiker på 1960-talet inte hade förstört rötterna på den här eken kanske man hade kunnat skona den. Men det är det

som är problemet. När man byggde om Oxenstiernsgatan på 1960-talet skadade man trädet. Det är det som vi nu ser effekterna av.

Åke Askensten! När det gäller de 12 000 gatuträd som finns i innerstaden i Stockholm fattar vi inte beslut i trafiknämnden om varje enskilt sådant träd. Det gör man inte i New York heller. Där var det över 1 000 träd som förstördes under den snöstorm som rådde under förra helgen. Det finns ganska stora anledningar till att man skiljer på vad som är politiskt strategiska beslut och vad som är löpande verkställighet från tjänstemän. Om det är någonting som jag tycker är viktigt är det att respektera när tjänstemännen fattar beslut om trafiksäkerhetsfrågor. Jag kommer aldrig att överpröva ett sådant beslut från en expert på trafikkontoret.

Fråga nr 3. Anser borgarrådet att Attendo och Carema har förtjänat förtroendet att bedriva äldreomsorg vid Axelgårdens, Katarinagårdens, Solbackens och Vasens vård- och omsorgsboende?

Anförande nr 42

T o r u n B o u c h e r (V): Jag fick ett brev från Carema i dag där de bland annat skriver: Eftersom vi är den ledande aktören inom äldreomsorg är det naturligt att medierna granskar oss, och det välkomnar vi.

Det finns dock andra som inte välkomnas. Läkarinsatsen från Trygg Hälsa har också länge och mycket lyft fram kritik mot hur vården sköts på just Koppargården. Carema centralt vill inte längre att Trygg Hälsa verkar där, utan de har begärt att få byta läkarorganisation med anledning av den uppkomna situationen. Det känns inte så tryggt.

Det här är ett specifikt exempel. Min frågeställning är lite mer generell: Anser du att Attendo och Carema har förtjänat förtroendet att bedriva äldreomsorg vid de nu centralupphandlade Axelgårdens, Katarinagårdens, Solbackens och Vasens vård- och omsorgsboende?

Anförande nr 43

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag tror att man måste börja med att beskriva hur en upphandling går till. Vad är det som sker i dagsläget? En gång i tiden fanns det egentligen inget annat än den offentliga omsorgen. Därefter började man upphandla. Det var ofta lägsta pris som i praktiken vann anbudet, som ni känner till.

Vi beslutade i Stockholm under förra mandatperioden att se till att vi ska ha så kallad kvalitetsupphandling, det vill säga där man har ett fast pris och där man ska följa de ska-krav som kommer från upphandlingen och det utlåtande och förfrågningsunderlag som anbudsgivaren har att ta ställning till. Man ska alltså först och främst följa ska-kraven för att över huvud taget komma in i nästa upphandlingsomgång. Därefter ska man fylla innehållet i verksamheten. Det gäller kvalitetsinnehåll, beskrivning av hur verksamheten ska utföras och hur mycket personal som man ska ha. I praktiken ska man se till att man får ett antal poäng för att kunna gå vidare i den tävling som detta faktiskt är.

I de aktuella upphandlingarna som nu har beskrivits är inte Koppargården med. Det är nya boenden som vi talar om här. Två företag som nu har förekommit i medierna har varit med i upphandlingen och även vunnit anbud. Då har man vunnit därför att man har svarat upp mot de kvalitetskrav som har ställts, och faktiskt presenterat mer än vad andra har gjort. Av detta skäl har de vunnit. Det är viktigt att den som presenterar mest innehåll också är den som vinner. Men sedan blir det upp till kommunen att se till att detta följs upp och att man också håller det man lovar.

Anförande nr 44

T o r u n B o u c h e r (V): Just nu följer Stockholms stad upp det här med att tycka att det är okej att Trygg Hälsas kontrakt avbryts i förtid på Caremas äldreomsorgsboende Koppargården. Det känns inte alls tryggt. Trygg Hälsa har också på ett tidigare stadium än tv uppmärksammat att Carema påstår en sak och gör någonting annat. Man har skrivit utförliga rapporter om det, och jag är övertygad om att detta finns hos både äldreförvaltning och stadsdelsförvaltning.

Man rapporterar till exempel 29 fall som har lett till frakturer. Man rapporterar ESBL – multiresistenta bakterier – i 5 nya fall. Det är alltså läkarna som rapporterar detta, och det är någonting som Carema påstår inte är fallet. Som pressen också har rapporterat handlar det om avsaknad av skyddshandskar, handsprit, blöjor, kohortvård, uppmärkning av patienter med ESBL och lokala rutiner för hygien. Detta är allvarligt ur patientsäkerhetssynpunkt.

Anförande nr 45

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är två olika frågeställningar i detta. Nu pratar du om Koppargården. Där har stadsdelsnämnden önskat att avtalet sägs upp. Man har hemställt hos kommunstyrelsen att utreda detta. Vi är precis inne i den processen. Vi kommer att få upp ärendet på kommunstyrelsen. Det håller på att beredas av tjänstemännen just nu. Men nu pratar vi om den generella biten – om hur upphandlingen som sådan är upplagd och om det ger utrymme för att den som vinner i kvalitetskriterierna och får mest poäng är den som ska vinna eller ej. Det är den frågeställningen du framställer.

Jag menar att det är självklart att ett företag som helhet har mycket att bevisa i de fall där man visar att verksamheterna brister och man samtidigt plockar ut vinster som lämnar verksamheten – precis det som du talar om. Då har företaget mycket att bevisa. Men självfallet måste man titta på detta i det enskilda boendet. Vad är det företaget har presenterat här? Kommer vi att få se den kvalitet som de har beskrivit i sitt anbud? Om de gör det som står i anbudet och det som finns i avtalet kommer vi att få en bättre omsorg på dessa boenden än vad vi hade tidigare, för företaget vann med stor marginal.

Anförande nr 46

T o r u n B o u c h e r (V): Trygg Hälsa hängdes ut på Caremas centrala hemsida. Det är Carema centralt som går till attack mot Trygg Hälsa. Det gör inte mig trygg. Jag känner att det kanske hade varit bra att vänta lite med centralupphandlingen på

grund av den uppkomna situationen. Man kanske kunde ha tagit några vändor till innan man kom till skott.

Det är inte specifikt på Koppargården som konflikten finns, utan det gäller Carema centralt. Det är inte bra. Jag tycker inte att Carema lever upp till vad de säger att de gör.

Anförande nr 47

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag kan ha respekt för den uppfattningen. Det jag kan konstatera är att upphandlingen, som satte i gång i maj, avslutades nu under hösten. Tillkännagivandet har kommit nu under de senaste veckorna. Upphandlingen beskrivs som en lyckad upphandling såtillvida att vi har fått fler aktörer som har byggt upp det hela och som tidigare inte har funnits med på banan i Stockholm. Men de har fått fantastiskt goda vitsord i andra delar av Sverige. Vi har fått in fler aktörer som har beskrivit hur man kan bedriva en ännu bättre äldreomsorg för just det fasta pris som det är fråga om inom äldreomsorgen i dag.

Det faktum att Carema och även andra bolag har vunnit i det poängsystem som finns kräver att vi måste ha en uppföljning och se att de också levererar det som de har skrivit i sitt anbud och det som står i avtalen. Det måste levereras. Jag är den förste att säga att vi alltid måste se över uppföljningen så att den blir riktigt bra och så att vi också kan se till att de äldre får den trygga omsorg som de är värda.

Fråga nr 4. Vad skulle det kosta att häva avtal som inte fungerar?

Anförande nr 48

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Bakom denna kryptiska rubrik döljer sig också en fråga om Carema och Koppargården. Jag tycker att det blir lite lustigt, om jag får börja i den änden, när du pratar om att problemet är löst i och med att du har infört kvalitetsupphandlingar och beskriver den senaste upphandlingen som lyckad. Mitt minne är att du beskrev också den förra upphandlingen som lyckad. Det är väl tyvärr så att även om du kallar det för kvalitetsupphandling, dubbel-plus-bra-upphandling eller fint-väder-upphandling betyder inte det att du får fint väder, någonting som är dubbel-plus-bra eller kvalitet.

Nåväl – till själva frågan. Du uttalade för två veckor sedan i DN att du skulle säga upp avtalet med Carema på Koppargården. Du sade det här nu igen. Min fråga är egentligen: Vad kommer det att kosta att återställa ordningen på Koppargården?

Anförande nr 49

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är alltid intressant att höra Roger Mogert och dina frågeställningar. Låt oss försöka hålla det på en riktig nivå, tycker jag.

Först och främst bereds nu ärendet på stadsledningskontoret inför kommunstyrelsen efter det att stadsdelsnämnden har begärt att avtalet ska sägas upp på Koppargården. Jag har ordagrant sagt att jag inte ser någon anledning att man inte ska göra som

stadsdelsnämnden säger. Det vore att föregripa andra uppfattningar som kanske du eller någon annan har, men det vet inte jag. Vi måste ha en beredning av ärendet. Jag kan bara säga att det är en ganska prioriterad fråga, som du förstår, i den här staden att hantera den fråga som har uppkommit kring Koppargården och dess existens. Vi måste alltid ha de äldres välbefinnande i första rummet – alltid! Frågan kommer att behandlas i kommunstyrelsen när det gäller det enskilda boendet.

Men din fråga handlade också, som jag tolkade dig, om hur mycket det kan kosta om man säger upp ett avtal. Det är ju just det som ska beredas. Det handlar om hur man hanterar frågan om att säga upp ett avtal. Vad är det för alternativ som finns för de boende, hur ska man lösa de enskildas situation och så vidare för olika handlingsalternativ som kan komma till stånd när ett avtal sägs upp? Allt det här kommer att beredas, Roger Mogert. Det kommer också du att ta del av, för du sitter ju i kommunstyrelsen.

Anförande nr 50

Borgarrådet M o g e r t (S): Min fråga handlade mer om vad det kommer att kosta att bryta själva avtalet. Jag utgick från att du hade ett hum om det om frågan håller på att beredas. Vad kommer Carema att kräva av staden för att vi bryter detta avtal? Jag antar att det kommer en kostnad där. Detta är ett avtal som staden valde att förlänga senast i september i år, om jag har förstått det rätt. Frågan handlade om vad det kommer att kosta att bryta detta avtal.

Anförande nr 51

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag vet inte om företaget har sagt till dig att de kommer att begära någon form av ersättning. Det vet jag faktiskt inte. Jag kan bara konstatera att frågan bereds just nu. Vad som blir de olika handlingsalternativen för det beslut som kommunstyrelsen måste fatta vet inte jag i dag. Det kan inte jag svara på. Det här är en fråga som kommer att beredas fullgott till kommunstyrelsen, och det är som du vet en prioriterad fråga. Den kommer upp inom kort.

Jag vill ändå säga att det viktigaste är att man under processen alltid säkrar att också de boende känner sig trygga. De ska veta att det inte är någon som under processen ska känna sig osäker på att de får den vård och den omsorg som vi betalar för med våra skattepengar i dag, och så har vi gjort även tidigare.

Anförande nr 52

Borgarrådet M o g e r t (S): Vi är nog helt överens om vad som är viktigt i det här fallet; det är de äldre som är det viktiga. Men det förvånar mig lite att du inte följer processen så pass nära att du i alla fall har ett hum om dels huruvida Carema tänker kräva några pengar för detta, dels vad det i så fall skulle kosta. Det förvånar mig faktiskt lite.

Jag noterar att Carema har startat en blogg – man får väl kalla det så – som heter Nystart Koppargården. De verkar inte ens ha nåtts av att staden förbereder att bryta ärendet. Jag måste säga att det förvånar mig lite att du inte är mer aktiv i frågan.

Anförande nr 53

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det intressanta är att Roger Mogert inte vet hur staden hanterar frågan över huvud taget. När ett avtal skulle ifrågasättas och när man skulle häva ett avtal på den tid då du var ansvarigt borgarråd – men inte för just de här frågorna – var det då du som satt och skötte förhandlingarna och stod i fullmäktige och presenterade hur långt det har gått i förhandlingen och var det skulle sluta?

Nej, det här blir ett spel för gallerierna. Låt oss avvakta den utredning som våra tjänstemän gör och se till att vi får ärendet på bordet! Sedan kan vi fatta beslut. Det är den gängse ordningen i den här staden, och jag antar att inte heller du vill förändra den på något sätt.

Fråga nr 5. Carema och kontroll av äldreboenden

Anförande nr 54

S t e f a n N i l s s o n (MP): Socialstyrelsen berättar att de kommer att granska flera kommuner med anledning av fall av vanvård på vård- och omsorgsboenden för äldre. Ett av de mest uppmärksammade och allvarliga har gällt Koppargården i Vällingby. Trots att det har varit problem på Koppargården länge förlängdes avtalet med Carema – i vårt tycke obegripligt nog – av er i den borgerliga majoriteten för en tid sedan. Avtalet löper nu till september 2013 även om det sägs upp.

I en skrivelse till kommunstyrelsen för ungefär en månad sedan föreslog vi i Miljöpartiet att avtalet med Carema Care om driften av Koppargården ska upphävas så att vi får ordning på vården där nu och inte om knappt två år när avtalet upphör.

Min fråga till dig är: Kommer du att upphäva avtalet?

Anförande nr 55

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag tycker att det är intressant att vi har fört en debatt som Stefan Nilsson har missat. Vi har ju precis diskuterat detta i den förra frågeställningen.

Jag upprepar: Vi har fått en hemställan från stadsdelsnämnden Hässelby-Vällingby om att avtalet med företaget Carema ska hävas när det gäller Koppargården. Detta ärende bereds på stadsledningskontoret och kommer att läggas fram som ett ärende på kommunstyrelsen. Det är alltså kommunstyrelsen som fattar beslutet och varken du eller jag enskilt. Detta är ett ärende som ska till kommunstyrelsen.

Anförande nr 56

S t e f a n N i l s s o n (MP): Vi ser fram emot behandlingen i kommunstyrelsen.

Göran Stiernstedt på Sveriges Kommuner och Landsting trycker i en artikel i dag på att många kommuner, och alldeles uppenbart Stockholm, måste ha ett helt annat kontrollsystem när det gäller boenden som drivs på entreprenad jämfört med dem

som drivs av oss själva. Det behövs en helt annan apparat för styrning och uppföljning än när det gäller boenden som vi driver i egen regi.

I vår skrivelse till kommunstyrelsen föreslår vi att det nu tas fram nya upphandlingsregler och ett nytt kontrollsystem för drift av vård och omsorgsboenden. Kommer du att se till att vi tar fram nya regler så att vi slipper fler fall som detta?

Anförande nr 57

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag är förvisso alltid öppen för att man ska förfinna uppföljningssystem och hitta nya modeller för tillsyn. Det är självklart.

Men när du ställer denna fråga, Stefan, utgår du ifrån att det absolut inte finns någonting som fungerar i den uppföljningsmodell som finns. Jag undrar om du har tagit del av hur den fungerar. Det är ett faktum att samtliga enheter oavsett om de är kommunala eller privata, oavsett utförare, ska följas upp med besök varje år och att det i synnerliga och specifika fall, där det finns anmälningar och uppgifter som tyder på att man bör göra extra tillsyn finns ett paket av tillsynsåtgärder som man ska kunna presentera och utföra för att se till att uppföljningen blir så bra som möjligt.

Det finns naturligtvis mer att göra, och jag är fullt beredd att se över den modell som finns. Det är självklart. Men det som fullmäktige har fattat beslut om – den stadsövergripande uppföljningen – är otroligt viktig för att se att vi har den bästa omsorgen som är till fyllest i hela staden. Den tycker jag att du ska gå hem och titta på. Den innebär 468 uppföljningsbesök bara i år.

Anförande nr 58

S t e f a n N i l s s o n (MP): Likafullt är det stor skillnad jämfört med de boenden vi driver själva. Om vi har missförhållanden på ett sådant boende kan i princip stadsdelsdirektören tala med äldreomsorgschefen i den stadsdelen som därefter talar med chefen för boendet. Sedan vidtar man åtgärder.

I det här fallet är det inte riktigt så. Visst har vi en generell modell, men den är alldeles för vek och lam. Det är därför vi vill ta fram nya regler både när det gäller upphandling och kontrollsystem. Man ska inte behöva vänta i ett halvår och hoppas att det har skett förändringar. Man ska kunna ingripa direkt och kraftfullt.

Jag tycker att ni tar för lätt på detta. Kanske är det här en fråga där vi skulle sätta oss ned, alla partier tillsammans, och försöka hitta regler som verkligen håller långsiktigt. Önskan om att ha privata alternativ får inte gå ut över kvaliteten. Vi tycker att det är viktigt med en blandning. Men det måste fungera på alla äldreboenden.

Anförande nr 59

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är helt riktigt. Det finns en sak som är viktig, och det är att man har kvalitet i omsorgen. Jag sätter mig gärna ned och diskuterar hur olika alternativ och uppföljningar kan göras bättre. Men tro inte att det blir bra av att man har en annorlunda typ av kontroll för att det handlar om verksamheter i egen

regi! Egenregi kan också brista. Även en egenregiverksamhet kan byta ut tre chefer. En egenregiverksamhet kan också presentera hur man ska ha olika utbildningar och se till att förändra verksamheten. Det är inte det som det handlar om.

Vi måste analysera på djupet vad som händer på ett boende där det fanns problem även när vi hade det. Vad är det som gör att det har brustit i verksamheten på Koppargården även när det hette Råcksta sjukhem? Det är viktigt att vi analyserar, för vi måste få en omsorg som är trygg oavsett vem som bedriver den. Det ska vi ha oavsett vilken aktör som driver verksamheten – kommunen eller någon annan.

Fråga nr 6. Försäljning av Svenska Bostäders fastigheter i Bredäng och Kärrtorp till Primula AB

Anförande nr 60

A n n M a r i E n g e l (V): Jag ställer min fråga till Sten Nordin eftersom detta kanske är en fråga för koncernen. Försäljningen är inte på bordet i dag, utan den är återremitterad. Vi ska diskutera den igen. Den ska alltså återremitteras, och ni ska titta på köparen Primula.

Men det finns några andra frågor som det vore bra att ställa. Är det till exempel så affärsmässigt och förenligt om lagen om allmännyttans affärsmässighet att sälja fastigheterna under taxeringsvärdet och köpa över? Man har hänvisat till att det finns ett upprustningsbehov. Jag undrar: Vilka garantier finns det hos köparen för upprustningen och för långsiktighet i förvaltningen?

Anförande nr 61

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Jag tackar Ann Mari Engel för frågan. Vi kommer som sagt att återkomma. Ärendet är återremitterat, och det har ställts ett antal frågor i samband med återremissen, bland annat om köparen, om värderingen och sådana saker. Vi kommer att redovisa detta i återremissen.

Men jag kan säga så mycket att när det gäller affärsmässigheten, som inte minst jag tycker är viktig, handlar det om att det hela sker utifrån värderingar som har gjorts. De fastigheter vi säljer och de fastigheter vi förvärvar är av helt olika karaktär, i olika ålder och i olika skeden av fastighetsförvaltningen. Det gör också att där finns en skillnad, helt enkelt, i värderingen. Jag tycker att det är bra att vi på det här sättet bidrar till att ett av våra bolag, Svenska Bostäder, nu på detta sätt får ett mer blandat bestånd. Det är utmärkt.

I andra delar kommer vi också att redovisa erfarenheter från Primula när det gäller upprustning. Det handlar om att vi har bedömt Primula, och har erfarenhet av företaget som en långsiktig fastighetsförvaltare. Om man är en långsiktig fastighetsförvaltare låter man självklart inte fastigheter förfalla, för då förstör man inte bara sitt rykte utan också sitt eget kapital. Det finns tydliga goda erfarenheter av Primula sedan tidigare som fastighetsförvaltare där företaget har startat med upprustning.

Anförande nr 62

A n n M a r i E n g e l (V): Jag tycker att historien borde ha lärt er att det inte räcker med att titta på vilka erfarenheter, muntliga löften och sådant som man har. Det vore naturligt om det stod i avtalet vad Primula åtog sig att göra när det gäller upprustning och långsiktighet. Det finns faktiskt inte i avtalet i dag.

När det gäller värderingen tyckte jag att du svävade ganska mycket på målet. Det handlar ju om att man har ett taxeringsvärde på 620 miljoner och säljer för 613 – och då är många av fastigheterna i bra skick. Hyrorna är låga, och det hela är attraktivt. Sedan köper man i Hammarby Sjöstad till ett högre pris än värderingen. Det finns motsvarande fastigheter som har ett bättre läge i Hammarby Sjöstad och som har ett lägre kvadratmeterpris även när de har blivit bostadsrätter. Jag har inte fått se fastighetsvärderingen, men jag tycker att det vore intressant. Det förefaller inte vara så väldigt affärsmässigt med en sådan här bytesaffär.

Anförande nr 63

Borgarrådet N o r d i n (M): Nej, jag svävade inte på målet. Varje sådan här affär föregås av noggranna värderingar. Det finns ingenting av intresse för mig, till exempel som finansborgarråd och ordförande i koncernen, i att göra undermåliga affärer. Affärerna har dubbla syften. Det ena är att de ska stärka Svenska Bostäders fastighetsbestånd med ett mer blandat bestånd. Vi tycker att det finns en attraktionskraft i de fastigheter vi förvärvar. Det andra är att vi gärna ser att vi får in fler aktörer i områden där vi tycker att det finns för få aktörer. Det ligger som en del i den aktiva fastighetsförvaltningen.

Jag menar bestämt att med de erfarenheter vi har av förra mandatperiodens beståndsförsäljningar, som på samma sätt var omdebatterade och där oppositionen var – för att uttrycka det milt – skeptisk har erfarenheterna blivit mycket goda. Det är på den inslagna vägen vi fortsätter. Men till grund ligger ordentliga värderingar.

Anförande nr 64

A n n M a r i E n g e l (V): När du talar om förra periodens lysande fastighetsaffärer tror och hoppas jag att du gör ett undantag för Boulton. Det var inte vad vi skulle kalla för en lysande fastighetsaffär.

Jag tycker att det är lite missvisande att tala om någon sorts bytesaffär när man säljer 1 052 lönsamma lägenheter med bra hyror och i stället köper 122 i Hammarby Sjöstad. Det är en tiondel. Allmännyttan minskar då i motsvarande grad här i staden. Vi vet att det är ett ideologiskt projekt för er räkning; man ska minska allmännyttan och öka andra aktörer. Därför måste man fundera på om det ideologiska faktiskt också leder till att affären inte är särskilt bra affärsmässigt. Det har ju hänt förr, eller hur?

Anförande nr 65

Borgarrådet N o r d i n (M): Oavsett diskussionen om andra saker har vi kunnat konstatera att vi ekonomiskt sett har gjort bra affärer. Vi har ett synsätt att det är värdefullt för våra bostadsområden att få in fler aktörer. Det är absolut ingen

hemlighet, utan tvärtom: Det är en del i politiken. Likväl ska affärerna vara goda. I den meningen behöver vi inte köpa exakt lika många bostäder som vi säljer.

Det handlar som sagt om att få in fler aktörer och att få hjälp med den upprustning som behövs. Stockholms stads bostadsbolag har nationellt sett en unik muskelkraft, bland annat genom vår aktiva fastighetsförvaltning, ombildning till bostadsrätter och annat, att kunna genomföra upprustning av 60- och 70-talets bestånd. Men det är också bra att fler aktörer kan bidra till detta och hjälpa till. På det sättet kan vi också få en större blandning i dessa områden.

Fråga nr 7. Varför förlänger man avtal när det finns uppenbara brister i vården?

Anförande nr 66

B e n g t R o x n e (S): Herr ordförande! Det handlar om förlängningen av avtalet, som dök upp sist här på vår nämnd när vi ville säga upp avtalet. Då hade man redan fått det förlängt. Det är lite märkligt. Vi belyste frågan i februari månad på nämnden, då vi ville säga upp avtalet. Men det togs det ingen hänsyn till.

Jag frågar dig, Joakim Larsson: Är det brukligt att man förlänger avtal när det dyker upp så här allvarliga saker?

Anförande nr 67

Borgarrådet L a r s s o n (M): Bengt! Vidga din vy lite och fundera på vad som hade hänt om vi hade haft brister inom en kommunal verksamhet av den art som beskrevs under våren för stadsdelsnämnden! Då tror jag att man först och främst hade ställt krav på att verksamheten skulle åtgärda bristerna om det var fråga om kompetensbrister. Man skulle också ha sett till att det blev en del förändringar i verksamhetsledningen av den art som presenterades. Nämnden hade kanske sedan känt sig trygg med att man gör någonting åt de synpunkter som hade kommit in. Mig veterligen var ett vitesföreläggande på 11 miljoner utdömt, eller rättare sagt beslutat om.

Det låter som att man under denna period lägger ned utredningen. Så är det inte. Man har fortsatt från stadsdelsnämndens sida att utreda frågan minutöst. Man ser till att tillsynen har varit utökad på det aktuella boendet. Man har sett till att få hjälp också från äldreförvaltningen i Stockholm – allt för att se till att man åtminstone återfår det som står i avtalet men också återfår förtroendet på det enskilda boendet.

Vad är det som i praktiken ligger bakom att det har gått som det har gått? Den frågan skulle utredas inför nämnden, och det var detta ni behandlade. Ni kände er inte trygga i nämnden, vad jag har förstått. I helheten var man enig om att man skulle begära att avtalet hävs. Det är där vi är i dag. Jag tycker att man under resans gång har visat hur man kan agera utefter att man också har gett företaget möjligheten att reda ut problemen för de äldres bästa. Men ni har inte känt er trygga i stadsdelen, och nu ligger frågan på kommunstyrelsen som ska avgöra om avtalet ska sägas upp.

Anförande nr 68

B e n g t R o x n e (S): När vi talar om avtalet gjorde ju Carema en egen utvärdering av detta. När jag ställer frågan på stadsdelsnämndens möte varför inte vi på stadsdelsnämnden, som ju har blivit tillsynsmyndighet för den centrala upphandlingen, gjorde detta blev svaret att vi inte har några resurser att göra en sådan kontroll.

Centralt kan man säga att ni har resurser att göra en sådan kontroll vad gäller utbildningsnivån på 4 procent, som man inte har kommit upp till under alla år. Vi har bara fått lita till vad Carema har sagt. Är det en bra utveckling när man skriver ett avtal centralt och lägger ut tillsynsgrejen till stadsdelsnämnden, som inte har resurser för att kolla upp avtalet?

Anförande nr 69

Borgarrådet L a r s s o n (M): Modellen är att stadsdelsnämnden förvaltar avtalet och ser till att den lokalt medicinskt ansvariga sjuksköterskan är inne i verksamheten och gör den uppföljning som man annars skulle centralisera. Vad du säger nu är att man annars skulle centralisera tillsynsfunktionen. Den frågan har aldrig varit uppe. Man har utgått från att stadsdelarna, som kan sina verksamheter och sina områden och som ofta också har historiken för äldreomsorgen i det aktuella området och den aktuella regionen, är lämpliga att utföra denna tillsyn. Det är nära beslut till de boende och deras anhöriga och nära att nå förvaltningen. Men det är möjligt att det finns en annan modell för detta.

Det jag är ute efter är att uppföljningen måste vara så pass tydlig och säker att man känner att man får det underlag man behöver för att man om man vill säga upp ett avtal också känner att man kan göra det från stadsdelens sida. Vad jag uppfattar är det precis det som har skett i det här fallet.

Fråga nr 8. Den oroliga sociala situationen i Järva

Anförande nr 70

A w a d H e r s i (MP): Situationen i södra Järva har varit orolig under en tid, särskilt den senaste tiden. Vi har bevittnat en negativ händelseutveckling som har inneburit minskad närvaro av olika myndigheter, både kommunala och statliga. Samtidigt ser vi många ungdomar, faktiskt hundratals, som inte är aktuella vare sig hos Arbetsförmedlingen, jobbtorgen eller socialtjänsten.

Jag kommer att tänka på de senaste händelserna, den 23 oktober, då man körde en bil in entrén på Blå Huset. Den 5 november satte man eld på medborgarkontoret. Sedan inträffade också en händelse i parkleken. Alla dessa händelser har rubricerats som mordbrand. Jag tycker att detta visar att situationen har blivit allt otäckare.

Frågan är: Vad vill borgarrådet Joakim Larsson göra åt den här situationen?

Anförande nr 71

Borgarrådet L a r s s o n (M): Tack för frågan! Jag vill dock säga att jag tror att det är viktigt att man när det gäller den typ av händelser som du beskriver ser till att man ger en rättvis bild av området.

Faktum är att i Järvaområdet har andelen händelser och oroligheter av den art du beskriver minskat så radikalt att det inte har varit lugnare i samband med loven på tio år i området. Men den senaste veckan har det inträffat ett antal bilbränder – inte bara i Järvaområdet, ska sägas. Stadsdelsförvaltningen har redovisat och beskrivit vad de tror ligger bakom detta. Man har misstänkt ett litet gäng som man verkligen har fokuserat på att hantera.

Det är viktigt att man åtgärdar det som nu har gjort att människor har gått in för att bränna bilar oavsett var det händer. Det är viktigt att man tar det på allvar. Men man ska inte beskriva det som att det är en allmän social oro när det är en grupp som har betett sig illa i ett område. Det har blivit lugnare tack vare stadsdelsförvaltningens fantastiska arbete både i Tensta och i Rinkeby-Kista. Man har arbetat kontinuerligt med att få människor engagerade kring loven och att människor, föräldrar, föreningar och alla möjliga är ute och arbetar tillsammans kvällar, helger och nätter för att se till att det ska vara lugnt i området. Det är ett arbetssätt som jag helst skulle se att man använde i hela staden. Det ger resultat, och det är någonting som man måste beskriva som en framgång.

Men när det nu inträffar händelser ska inte det beskrivas som att hela Järva brinner. Det är inte sanningen. Det är lugnare i dag än på mycket länge. Men vi ska ta detta på allvar, och jag hoppas att stadsdelsförvaltningen tillsammans med de aktörer som är aktuella, polis och andra, får bort de personer som såg till att bränna bilar i Järvaområdet under föregående vecka.

Anförande nr 72

A w a d H e r s i (MP): Jag kan inte nog understryka vikten av det arbete som förvaltningarna i stadsdelarna gör. Faktum kvarstår trots löften om Järvalyftet att antalet ungdomar som är sysslolösa, som inte gör någonting, som inte är med någonstans, som inte är med i den offentliga statistiken ökar och att allt fler myndigheter lämnar området, och samhällets närvaro blir mycket mindre. Jag menar att den situationen kan man inte blunda för. Jag kan också säga att de äldre ungdomarna, som är mellan 23 och 26, inte är införda i socialtjänsten och stadsdelarna, de inte är med någonstans. Vi ska handla nu.

Frågan är: Räcker det med att säga att det har varit lugnt och inte ta situationen allvarigare än så?

Anförande nr 73

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Vad jag vill säga är att det görs väldigt mycket. Jag vågar nog påstå att det görs mer i Järvaområdet nu än vad som någonsin har gjorts tidigare. Titta på samarbetet mellan myndigheter, mellan stadsdelsförvaltningar, medborgare, föreningsliv. Det samarbetet är mer integrerat i

dag än någonsin, och det ger resultat. Det gör att det faktiskt blir lugnare. Jag hoppas mer av sådant arbete runt om i staden. Det är ett framgångsrikt arbete.

Vi har sett koncentrationen av händelser kring loven då det tidigare hände väldigt mycket. Nu har vi sett en radikal nedgång av anmälda våldsbrott och annat som har varit en trend i många delar av ytterstaden. Det är väck i dag, man börjar komma åt problemet genom detta fantastiska samarbete. Men när det händer något måste man vara väldigt uppmärksam och se vad som är orsaken och hantera det. Men ingenting hanteras genom att tro att man kan bringa en ändring genom att stadsdelsförvaltningen flyttar tillbaka till det asbestbeströdda huset i Tensta. Det är inte det som löser problemen i Tensta.

Anförande nr 74

A w a d H e r s i (MP): Antalet jobb som har lämnat stadsdelarna är nu större. Antalet ungdomar som är sysslolösa är större. Jag kan räkna upp hur många förvaltningar och myndigheter som helst som har lämnat Rinkeby under den tid som ni har styrt staden. Nya jobb flyttas inte till just de områdena. Det var det som ni gick till val på, inte sant?

Anförande nr 75

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det är helt riktigt, vi gick till val på det. Vi kommer att se till att de planer som är igångsatta när det gäller att få nya lokaler till området för att få just det du beskriver, fler arbetsplatser, genomförs. De lokaler som började byggas för många, många år sedan längs Tensta allé har skapat förutsättningar för att få fler företag och entreprenörer längs tidigare endast av trafik separerade gator. Det som vi skapar i Rinkeby är massor med lokaler som kommer att vara inte bara till för entreprenörer utan även för arbetsplatser. Det är förutsättningar för området där man är i hög grad i gång, som du vet. Vi väntar endast på att få ta spadtaget. Det känner du till; vi har haft den här diskussionen i fullmäktige ett antal gånger. Jag vet att ni är positiva till den utveckling, till skillnad från Vänsterpartiet, som inte tycker att vi ska få den här gatan iordninggjord. Jag är säker på att vi kommer att lyckas med alla de insatser som görs inom ramen för Järvalyftet.

§ 18 Deltagande i nationella kvalitetsregister, Senior Alert och Svenska Palliativregistret (utl. 2011:151)

Anförande nr 76

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ordförande, ledamöter! Det är positivt att det inrättas två kvalitetsregister, Senior Alert och Svenska Palliativregistret. Det är inte alla i salen som känner till det, och därför tycker jag att det är viktigt att säga någonting om detta.

I Senior Alert ingår några av de indikatorer som är viktiga inom äldreomsorgen, till exempel registrering av fallskador, trycksår och undernäring. Fallskador och undernäring anses ha ett visst samband. Svaga undernärda personer faller lätt. Dessutom kommer under hösten även vårdrelaterade infektioner och munhälsa att ingå. Socialstyrelsen har aviserat att den kommer att inhämta uppgifter till öppna jämförelser via de nationella kvalitetsregistren. Det är mycket bra och positivt.

I Svenska Palliativregistret registreras vården under den sista veckan i en persons liv, samt omhändertagandet av en närstående under denna tid.

En fråga som dykt upp och som Senior Alert har fått flera frågor om utifrån är vad som egentligen gäller vid registrering av beslutsoförmögna personer. Det måste finnas rutiner för det. Alla individer ska få del av information om Senior Alert och få möjlighet att säga nej till registret.

Om verksamheten bedömer att individer har svårt att ta till sig information vid tillfället och på längre sikt behöver verksamheten ta frågan vidare. Finns det en legal ställföreträdare ställs frågan till denna. Om legal ställföreträdare inte finns kan närstående kontaktas, och man ser till att den närstående får information om Senior Alert.

Ett tips är, säger man från Senior Alert, att ställa frågan: Vad tror du personen skulle ha velat själv?

§ 19 Motion om förbättrade demokratiska processer i den fysiska planeringen av Stockholm (utl. 2011:64)

Anförande nr 77

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Motionsförfattaren är inte längre med i kommunfullmäktige, Cecilia Obermüller, men vi i Miljöpartiet hjälps åt med att tala för hennes motion.

Stockholms stad behöver bygga fler bostäder snabbt, i synnerhet för våra unga. Men det råder ingen tvekan om att ju mer delaktiga invånarna i Stockholm blir i planeringen av bostadsområden, desto mer acceptans kommer nybyggen och förtätningar att få. Det råder heller ingen tvekan om att det är möjligt att bygga det antal bostäder som kommunfullmäktige fastställer och samtidigt ha kvar grönområden, skolgårdar och idrottsplatser. Men då behöver planprocessen förändras. Det är självklart många olika intressen som ska vägas in i processen: de som bor i ett område i dag, de som kommer att flytta in och de som i dag står utanför bostadsmarknaden. Just därför behövs en ordentlig process.

Det finns bra exempel och det finns dåliga exempel i staden på hur förankringen har skett. Kärrtorp, som vi har hört om här, är ett gott exempel. Revisorernas utvärdering visade att det var nöjda invånare där, det var få överklaganden, och det slogs fast att ett önskat antal bostäder hade byggts. Järvalyftet är ett annat bra exempel. Men sedan vi andra exempel, som Östermalm, där det nu byggs på större delen av en befintlig fotbollsplan och en mindre del av skolgården på Engelbrettsskolan. Det är ett projekt som har väckt mycket känslor och protester.

Stockholm borde lära sig av dessa exempel. Vad fungerar, och vad fungerar inte? Den tid som läggs på att förankra och skapa delaktighet sparar vi in på färre förseningar och färre protester. Förseningar på grund av överklaganden blir dyrt och leder till försämrat förtroende bland medborgare för både politiker och tjänstemän.

Ordförande! Det är rimligt att planprocessen snabbas på, men det är inte rimligt att de görs på demokratins bekostnad. Tvärtom: Genom en mer demokratisk planprocess där medborgarnas synpunkter och idéer tas in så tidigt som möjligt, där kommunen tar ett helhetsgrepp över varje stadsdel och där stadsdelsnämndernas delaktighet i planprocessen ökas får vi en smidigare och snabbare planprocess.

Processen bakom den nuvarande översiktsplanen tas upp i ärendet som ett bra exempel. Bland annat hänvisas till en särskild ungdomsdag som kallas för Stockholm Speaks. Det är ganska typiskt att barn och unga får en särskild dag. Men hur gör vi i fortsättningen?

Anförande nr 78

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Ordförande, fullmäktige! Det här är en viktig motion med en bra analys. Planprocessen i Stockholm har stora brister, vilket inte minst alla kontakter från medborgare visar på. Medborgare som är missnöjda och känner sig överkörda vittnar om att de inte har fått delta i planproces-

sen. Situationen riskerar att urholka både tilltron till planer som verktyg och medborgarnas vilja att delta. Överklaganden är ibland ett uttryck för det. Man överklagar, överklagar och överklagar, och detta stoppar upp de viktiga byggen som ändå måste genomföras.

Tyvär tror vi inte att en ombudsman räcker. Det är inte det som är lösningen på problemet. Om det gick skulle jag vilja yrka bifall till motionens anda men med ett mycket bredare anslag och avslag vad gäller ombudsmannen.

Jag har väldigt svårt att se hur man kan låta bli att ta med sig hela innehållet i den här viktiga motionen. Ja, det är en bra motion, men det behövs mycket mer än en ombudsman.

Anförande nr 79

S a l a r R a s h i d (S): Ordförande! Precis om min partikamrat Maria var inne på handlar det om aspekten demokrati och inflytande. Vi tycker självklart att dessa värden går hand i hand med att kunna bygga effektivt. Det är värden som man inte behöver tumma på. Som Maria säger, så länge vi har en mer samrådande diskussion och dialog med medborgarna får vi också förståelse för varför vi vill bygga. Då slipper man inställningar som: Bygg inte på min bakgård.

Stockholm är inte färdigbyggt, och det kan vi mycket väl se. Det är viktigt, med tanke på den bostadsbrist som råder just nu, att öka bostadsbyggandet. Som vi ser hamnar allt fler ärenden i domstolar därför att folk överklagar.

Jag skulle framför allt vilja lyfta stadsdelsnämndernas roll i Stockholms stad som jag tycker att motionen berör. Det handlar främst om att få en tydligare aspekt när det gäller stadsdelsnämnderna som remissinstans. Det ska inte bara vara i stadsdelsförvaltningarna. Ärendena bör behandlas överlag och lyftas i samråd med medborgarna. Medborgarnas roll i staden är viktig. Det är för dem vi bygger. Det är för dem vi försöker få staden att fungera. Där kan man se ett totalt misslyckande från Moderaternas håll när det gäller att försöka inkludera så många intressenter som möjligt.

Man kan fråga sig hur seriösa våra förvaltningar kommer att uppfattas. Förtroendet kommer att minska alltmer då vi inte få in medborgarnas inflytande i processen.

Anförande nr 80

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare, tv-tittare! Det är väl några som tittar på webb-tv, får vi hoppas. Först vill jag säga att jag instämmer i Socialdemokraternas förslag i frågan.

Jag tänkte ta upp en speciell aspekt som har med saken att göra, och det är handikappråden, eller funktionshindersråden som de förmodligen snart kommer att heta. Jag är en sådan ledamot som har suttit i ett sådant råd och suttit i nämnderna och tagit emot materialet från dessa råd. Ett handikappråd är ett råd, och ett råd är inte ett beslutande organ men icke förty ett viktigt organ. Tanken i den bästa av världar är att en nämnd skickar en fråga till ett råd, får tillbaka kunskap och väsentliga svar på de frågor som har ställts.

Sådana här råd har funnits sedan 70-talet. Från början var de mest förankrade med socialnämnderna och kommunstyrelsen. Så såg det ut i Stockholm. Numera finns det råd överallt, i varenda nämnd i hela kommunen.

Det finns en del kritik mot de här råden och hur de fungerar. I en kritik som kommer från handikapprådet, ett funktionshindersråd, som det snart heter, säger man: De kommer aldrig tillräckligt tidigt in i processen, så de kan aldrig påverka någonting. Så finns det en kritik från tjänstemän och vissa politiker att det är bara att kasta bort sin tid att gå på rådsmötena.

Jag skulle vilja säga att det handlar om att som man frågar får man svar, det vill säga att ställer man frågor där man egentligen inte vill ha något svar, utan frågan är redan klar, kan man inte få ett väsentligt svar. Ställer man oväsentliga frågor får man definitivt oväsentliga svar. Jag har tre förslag till förbättringar, för jag tror på rådskonstruktionen, den kan vara ganska bra.

Det första är att vi bör öppna råden så att man får en möjlighet att påverka då det finns en möjlighet att påverka. I en politisk process i Stockholm och på andra ställen är det först ett stadium då tjänstemännen bereder ärendet. Då finns det en möjlighet att ta in sakupplysningar, att lyssna och ställa frågor. Den möjligheten finns inte i den rena politiska processen när det är klartförhandlat. Som alla politiker vet i den här ärade församlingen är det så att när de politiska förhandlingarna är klara finns det ingen möjlighet att påverka. Då behöver man inte ha något råd, då kan man inte säga vare sig bu eller bä, det spelar ingen roll, för det är redan klart.

Variant två för att förbättra råden är att man frågar och diskuterar saker på ett tidigare stadium innan de har blivit konkreta ärenden.

Det tredje förslaget till förbättring är att vi faktiskt respekterar handikapprörelsens representanter betydligt bättre och de råd som kommer därifrån. Bidragen till de här organen skapar en kontinuerlig och stabil verksamhet, och det tänker jag återkomma till i motionsform.

Anförande nr 81

Borgarrådet K e v i u s (M): Kära fullmäktige! Självklart vill vi alla, och jag tror att alla partier är rörande överens om det, förbättra demokratiska processer i plansamrådsskeden och i byggfrågorna och låta människor komma till tals. Vi bygger väldigt många bostäder, och det är viktigt att vi lockar människor, oavsett ursprung och ålder, att tycka till. Men det är jättesvårt. För hur lockar vi ungdomar till ett samrådsmöte? När var ni själva på ett samrådsmöte i stället för att gå på bio en kväll? Hur lockar vi människor till våra olika ibland byråkratiska möten?

Jo, det handlar om att vi tillsammans ska försöka modernisera planprocessen. Till exempel hade Arkitektur Stockholm en stor utställning mitt i Kulturhuset där det kom 10 000 besökare. Det är fantastiskt med tanke på att på ett vanligt samrådsmöte kommer de närmsta grannarna, som oftast är emot.

Hur lockar vi fler människor? Till exempel Slussenutställningen besöktes av 20 000 människor som hade synpunkter.

Jag tror att vi kan modernisera samrådsprocessen på bland annat så sätt att vi har lokaler, centralt belägna. Vi kanske ska hyra in oss i Stockholms centrum och möta människor med partytält på torget. Vi ska försöka få alla människor att vilja gå på ett samrådsmöte. Hur gör vi det? Ja, vi kan börja med att själva gå på dessa möten. Vi kan också fråga våra vänner: Vad skulle få dig att gå på ett samrådsmöte?

Det finns mycket vi kan göra tillsammans. Jag kan nämna att stadsbyggnadskontoret nu jobbar tillsammans med sju andra städer i Sverige med hur man kan öka den demokratiska insynen. Vi tar in lärdomar. Jaha, i Göteborg har ni jobbat så här. Jaha, Malmö, så ni har jobbat så där. Vad kan vi i Stockholm göra för att få fler människor att vilja tycka till i byggfrågorna? Inte minst gäller det dem som vill flytta till Stockholm, dem som letar efter en lägenhet, inte bara de närmsta grannarna.

Det är ett otroligt märkligt förslag Miljöpartiet har. De tror att inrättandet av en kommunal planombudsman kommer att öka demokratin. De vill dubblera antalet ärenden till kommunfullmäktige; det kommer att öka demokratin! De vill att stadsdelsnämnderna ska ha vetorätt; det är klart att det kommer att öka demokratin! Och de vill formalisera exakt hur samrådsmöten ska ske. Det ökar inte demokratin.

Härmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag och anser motionen besvarad.

Anförande nr 82

S a l a r R a s h i d (S): Jag hörde just ordet modernisering. Jag undrar: Innebär modernisering för dig att man ruckar undan mattan för medborgarnas inflytande? För mig låter det som humbug. Vi ska ställa upp ett tält, och vi ska se till att medborgarna får inflytande på olika nivåer när vi redan har helt fungerande instanser som ni har förstört. Helt ärligt: Tycker du på riktigt att det är att modernisera planprocessen?

Jag tycker att det hade varit mer väsentligt att tala om demokrati och hur vi kan utöka inflytandet inom stadsdelsnämnderna, att se till att man utformar olika demokratiprojekt och lär medborgarna hur en kommun funkar. Det hade varit mer intressant.

Min fråga är: Tycker du att moderniseringsprocessen går hand i hand med att rucka undan mattan för medborgarna för att få inflytande och en viss insyn?

Anförande nr 83

Borgarrådet K e v i u s (M): Vilken stad lever du i? Det du säger stämmer inte överens med verkligheten. Det jag menar med modernisering är att vi inte har kanske samråd i en aula en höstkväll i ett murrigt område under en halvtimme då bara de närmsta grannarna kommer, utan att vi har samrådet mitt i centrum där vi lockar människor som passerar, att det på ett samrådsmöte kommer flera hundra människor. I fallet Slussen kom det 20 000, Arkitektur Stockholm 10 000 människor. Det handlar om att modernisera, att möta människor där människor finns, att möta dem på Internet och fråga: Vad tycker du att vi ska bygga här? Låt oss få höra din åsikt. Att se till att människor faktiskt kommer till samrådsmötena.

Du verkar inte inse att i dag kommer oftast bara de närmsta grannarna, och de är emot, emot och emot. Det är demokratin vi vill värna och öka, se till att ungdomar kommer, att 30-åringar, 40-åringar och 80-åringar kommer, att alla vill komma på samrådsmöten eller tycka till.

Anförande nr 84

Björn Ljung (FP): Ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Det är alltid lovvärt att tala om att vi ska bli bättre på att utöva demokratin i Stockholm och i Sverige. Ingenting är så bra att det inte kan bli bättre. Men jag undrar väldigt mycket över dels förslagen i denna motion, dels den diskussion som förs här. De som egentligen har det största demokratibekymret är de bostadssökande. Det är de som har det allra minsta att säga till om i de här processerna.

Precis som borgarrådet alldeles nyss sade kan de bostadssökande rent av komma från någon av våra grannkommuner, bostadssökande kan definitivt komma från andra länder och har väldigt lite inflytande över hur vi bygger eller vilken sorts framtida bostadsområden som planeras. Det kan vara stockholmare som bor eller arbetar utomlands.

Det finns idéer inom ramen för Arkitektur Stockholm som är ett program för att ta fram olika former av förslag på hur arkitekturen kan se ut i Stockholm och hur vi kan förbättra processerna för samråd och annat, bland annat genom att använda Internet som vi gör dagligen, det är jag övertygad om att vi alla gör. Det finns alla möjliga andra former inom ramen för informationsteknik för att klara ut det.

Egentligen är ett av de största bekymren att vi har bostadsbrist. Att vi har bostadsbrist beror på att det tar lång tid att bygga, och det i sin tur beror på att vi har väldigt mycket, tror vi, demokrati. Det finns många instanser att överklaga våra byggprocesser i, sex stycken närmare bestämt. Man kan ta exemplet att om man skulle dömas för ett grovt brott kan man möjligen, om det är prejudicerande eller om en lag ska tolkas, överklaga i tre instanser. Byggprocessen har alltså sex instanser.

Det finns ett inslag i de här olika planprocesserna och plansamråden av att det är odemokratiskt om vi inte gör så som de som yttrar i samrådet tycker, det vill säga oftast en mycken liten minoritet. Får inte de så som de tycker är vi odemokratiska som fattar beslut som går emot deras vilja.

Därför bifall till kommunstyrelsens förslag till svar på motionen!

Anförande nr 85

Salar Rashid (S): Vilka fina ord du använder! Konflikten är fortfarande solklar för mig. Det handlar om en konflikt, om man får uttrycka sig i sådana termer, mellan medborgarnas inflytande och icke inflytande. Det spelar ingen roll om det bara är om en liten minoritet som kommer på samrådsmöten, det handlar nämligen om möjligheten att få komma dit. Där tycker jag att du inte vill företräda den linjen att de ska få möjligheten att komma på dessa samrådsmöten. Som du talar just nu går det ut på att bara för att det kommer dit en liten minoritet är det inte okej. Då har de ingenting att säga till om.

Sedan tycker jag att det är konstigt när du pratar om Stockholm dit det flyttar människor från andra delar, och vi inte vet vem som kan vara nästa stockholmare. Fortfarande bör medborgarna ha rätt till sitt närområde och ha ett inflytande där. Den stockholmare som i framtiden kommer att flytta till Stockholm kommer också att vilja ha detsamma, även hon eller han kommer från utomlands eller någon annanstans ifrån.

Anförande nr 86

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande! Jag tycker inte, Salar, att det är demokrati om det är några få i ett närområde, så kallade sakägare eller annat, som får sin vilja igenom när det gäller att bygga ett område. Det tycker jag inte är högsta graden av demokrati, det tycker jag definitivt inte därför att det finns så många andra som väntar på att få en bostad. Det är helt odemokratiskt om det är en liten grupp som kan säga nej till en annan stor grupps behov av något slag i ett samhälle. Det är i alla fall inte ett samhälle jag vill leva i.

Jag vill utöka möjligheterna till samråden så att fler kan ta del av samrådsmötena, bland annat genom att göra det i andra former än att man besöker en skolaula eller för den delen Tekniska nämndhuset och tittar på utställningarna i rummens fyrkant. Vi kan utveckla det här men inte på det sätt som föreslås i Miljöpartimotionen.

Anförande nr 87

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Fru ordförande! Jag tycker att hela den här motionen andas ett uppifrånperspektiv. Jag vill visa lite grann på underifrånperspektivet. Att ett initiativ tas av en entreprenör eller exploatör till att bygga ut ett område som han eller hon är intresserad av att bygga i är väl ett system som passar som handen i handsken snarare än att staden i varje fall står med en käpp och pekar ut var bolagen ska bygga. När viljan att investera finns, när initiativet till att bygga tas, när känslan av att någonting kan genomföras uppstår, då händer saker. När en byggherre ser en möjlighet i en markbit som staden i övrigt inte anser vara något utvecklingsområde uppstår just en möjlighet att bygga, att göra plats för fler som vill bo i vår växande huvudstad. Ibland vill givetvis staden ta initiativ till byggandet och peka ut helheten, i till exempel stadsutvecklingsområden som Norra Djurgårdsstaden eller andra miljöstadsdelar.

Givetvis ska samråd genomföras med respekt och enligt en viss gång. Men att ge stadsdelsnämnderna en större tyngd i remissärenden och beslutanderätt i enkla planfrågor skulle inte gagna staden i stort. Det är alldeles för lätt att ge efter för arga medborgarskaror eller för den delen sin granne som tillhör bevara-falangen. Då ser man inte till helheten i staden.

Staden tar visst hänsyn till trivsel, hälsa, fysiskt och psykiskt god miljö. I den stadsdel jag kommer ifrån, Bromma, huserar vi två och ett halvt naturreservat i vilka de inte byggs. Dessutom finns oasen kring Lillsjön, och Bromma har störst antal kvadratmeter natur per stadsdelsinvånare.

Motionären menar att en planombudsman skulle innebära att antalet överklaganden minskar. Men *ett* överklagande är faktiskt nog, som man måste ta hänsyn till i en

rättslig process. Visst kan staden korta och effektivisera plan- och byggprocessen genom samverkan och genom att inte staden säger ja och två år senare säger nej. Självklart måste ena delen av staden veta vad den andra delen vill och gör.

Centerpartiet tycker att det är positivt att människor engagerar sig och bidrar med goda argument i olika skeden av planprocessen. Alliansen har ett tydligt mål för antalet bostäder vi behöver och vill bygga i hela staden, medan jag ibland undrar om Miljöpartiet driver en politik utan någon klar kompass.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag om att motionen avslås.

Anförande nr 88

T o r u n B o u c h e r (V): Fru ordförande! Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Motionen lyfter tiden i sin inledning. Normalt ägnar mig inte alls åt byggärenden utan åt äldreomsorg, men tid är definitivt en bristvara även inom äldreomsorgen. Tid verkar vara en accelererande bristvara i borgarnas Stockholm. Det kan jag känna igen mig i.

Regina Kevius partytält påminde lite grann om MBL, ni vet medbestämmandelagen. Man bjuder in folk men de har egentligen ingenting att säga till om. Det är lite grann så jag uppfattar den här typen av processer.

I kommunstyrelsen har vi lyft att det vore bra om vi kunde titta lite närmare på förslagen om öppna nämndmöten, omvänd planprocess, kommunfullmäktiges roll i antagandet av planen samt återförande av enkla planärenden till stadsdelsnämnderna. Jag satt i Kungsholmens stadsdelsnämnd förra mandatperioden, och då hade vi detta ute på remiss. Det var just stadsdelsnämndernas inflytande över processerna som vi särskilt ville lyfta, för vem har bättre lokalkännedom än stadsdelsnämndernas ledamöter? Vem träffar medborgarna ute på ett väldigt konkret sätt om inte stadsdelsnämndernas ledamöter?

Vi vill också lyfta arbetsförhållandena för tjänstemän och fritidspolitiker. Vi tycker att de borde få en ordentlig genomgång. Vi vill problematisera outsourcingen av verksamheter och att planärendena läggs ut på externa plankonsulter.

Anförande nr 89

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Fru ordförande! Jag hann inte yrka bifall till Miljöpartiets motion, och några saker vill jag tillägga.

Beträffande företagen: Staden pekar med en käpp, sägs det. Men då förutsätter jag och vi att staden företräder allmänheten, den företräder inte sig själv precis. Eller är det så att politikerna bestämmer alldeles själva utan att vara företrädare för sina medborgare? Det låter lite konstigt i mina öron. Det är allmänintresse det handlar om. Dessutom vill vi lyfta fram stadsdelsnämnderna. Torun och jag satt tillsammans i Kungsholmens stadsdelsnämnd med Regina som ordförande, så vi känner till den här diskussionen.

Det finns flera förslag här, tolv stycken. Vi tänker så här i Miljöpartiet: Det finns rätt mycket att tänka på. Kanske, hoppas vi, går några av förslagen vidare. Och då är vi nöjda. Vi är dessutom i Miljöpartiet öppna för förslag, som ni väl känner till. Det är en kvarts miljon svenskar som tycker om vår politik. Vi tycker att vi kan gå över många gränser för att jobba med demokratin.

Internetlösningar tycker jag låter jättespännande. Att få fram en dialog även med människor som inte bor i Stockholm utan tänker flytta hit låter väl fint.

Vad vi vill säga är att det egentligen inte handlar om att precis allting i detalj ska följas, utan att det finns en vilja att på den nivå där medborgarna finns föra en dialog och få fram ett reellt inflytande. Det är vad det handlar om.

Anförande nr 90

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Tack för möjligheten till förtydligande, Ingegerd! Det är själva poängen att staden representerar allmänintresset. Där är det demokrati med tanke på att det är val vart fjärde år, så vi alla representerar allmänheten och väljarna på något sätt. Såvitt jag vet pågår det hemma i min stadsdelsnämnd en dialog och öppna forum där medborgarna har möjlighet att framföra sina synpunkter, som politikerna givetvis lyssnar på. Det är ingenting som ska tas bort.

Anförande nr 91

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Det är väldigt bra. Men här handlar det om initiativ, att även staden ska kunna ta initiativ som företrädare för allmänintresset.

§ 20 Motion om införande av trängselavgifter på Essingeleden (utl. 2011:87)

Anförande nr 92

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Fru ordförande, fullmäktige! Det var väldigt bra att den här motionen äntligen kom upp. Vi vet alla att när vi införde trängselavgifter i Stockholm 2006 minskade trafiken väldigt mycket, 20 procent ungefär tror jag det var. Sedan hade vi en lång och plågsam period i fullmäktige när den borgerliga sidan ständigt överklagade och ifrågasatte de här trängselavgifterna, men nu verkar ni vara glada och nöjda med att de finns och att de fungerar. Det är därför jag tycker att det är viktigt att ha en diskussion om att utveckla trängselavgifterna. Trängselavgifterna är nämligen inget färdigt system, utan det är någonting som vi måste utveckla allteftersom trafiken i Stockholm förändras.

Jag tycker att det är dags att börja titta på Essingeleden. Essingeleden byggdes för ungefär 80 000 fordon per dygn. Nu är vi uppe i ungefär 170 000, kanske fler, fordon per dygn. Det fungerar inte, det är inte hållbart.

Systemet med trängselavgifter visar att trafikanterna anpassar sig efter regleringarna med avgifter. Man kan ändra beteende genom att införa avgifter. Vi tycker att det är hög tid att vi nu tar en diskussion om att införa trängselavgifter på Essingeleden.

Jag yrkar bifall till vårt förslag.

Anförande nr 93

Å k e A s k e n s t e n (MP): Ordförande, ledamöter! Först ska jag yrka bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen. Vi menar att det absolut bör införas trängselavgifter eller trängselskatt på Essingeleden. Vi har i Stockholm en ohållbar situation där vi missar miljö- och klimatmål. Till stor del beror det på att det förs en ansvarslös miljöpolitik i den här staden. Partiklarna, som är ett av de stora problemen, är kända sedan åtskilliga år, men allianspartierna sitter stilla år efter år, och man har inte lagt två strån i kors egentligen sedan man i kommunfullmäktige införde dubbdäcksförbudet på Hornsgatan.

Nu vill man alltså inte införa trängselskatt ens på Essingeleden. Hur mycket trängsel krävs det, tycker ni i Alliansen, för att man ska göra det? Hur många fler bilar ska det bli? EU ger Stockholm underkänt när det gäller framför allt partiklar. Ni brukar bry er om vad EU säger, men det gör ni tydligen inte nu.

Den här passiviteten är alarmerande därför att det inte bara handlar om miljö och klimat, det handlar också om medborgarnas hälsa. Ökad bilism leder till fler olyckor, till hjärtsjukdomar, lungsjukdomar och så vidare. Hur länge ska man blunda för detta?

Man låtsas tydligen att Förbifart Stockholm skulle vara lösningen på det här problemet. Men det förvärrar bara situationen. Det blir ännu mer biltrafik i Stockholm. Det här visar att man ingenting har lärt sig av historia. När Essingeleden byggdes sade förespråkarna att nu ska biltrafiken i innerstaden minska. När man

hade byggt den sista etappen och invigt alltihop var innerstadstrafiken i stort sett oförändrad under ett par månader. Sedan började den öka, och på den vägen är det.

Sanningen är att nya bilvägar ger mer biltrafik. Detta är ett faktum. Varför inte acceptera detta?

Anförande nr 94

J a k o p D a l u n d e (MP): Fru ordförande! Kära fullmäktige! Det är en klassisk marknadsliberal princip att när en samhällsnytta finns tillgänglig för ett subventionerat pris finns det en allvarlig risk för att det ger ineffektiv resursförbrukning. Det är någonting man brukar höra från moderat håll.

Trots detta kan det ändå vara motiverat att subventionera samhällsnyttor som sjukvård och utbildning och kollektivtrafik. Detta eftersom samhällsvinsten av ett brett nyttjande är så stor. Men när det gäller bilåkande stämmer detta tyvärr inte. Inte nog med att ökande bilåkande driver eskalerande klimatförändringar och förstör närmiljön här i Stockholm, så kostar det oerhört mycket pengar. Det är ett argument som kanske kan tänkas bita på den moderatledda majoriteten.

I dag bidrar bilköerna till Stockholm till försenade transporter, inställda möten och allmän otrivsel. Detta kostar staden, företagen och medborgarna oerhört stora ekonomiska resurser. KTH har gjort en rapport om trängsel och om Essingeleden. Den visar att samhällsvinsten för att införa trängselavgifter på Essingeleden uppgår till 400 miljoner kronor per år, samtidigt som själva avgiften innebär 300 miljoner kronor i reda pengar, som vi skulle kunna använda till att bygga ut kollektivtrafiken.

Trängselskatten är ett effektivt styrmedel för att minska trängseln och köer. Det är dags att utvidga det här systemet till att även innefatta Essingeleden. Detta skulle reducera trängseln i Stockholm väsentligt. Bilköerna skulle minska, inte bara på Essingeleden. Det är trots allt många vägar som i dag har köer som strålar ut från Essingeleden och sprider sig till E 4:an och Södra länken och på det omgivande vägnätet.

Trafikflödet på Essingeleden skulle minska med 4 000 fordon i morgonrusningen enligt en nyutvecklade trafikmodell som klarar av att analysera extrema trängselsituationer. Återigen bekräftar forskningen Miljöpartiets politik. Det är dags att Stockholm tar ansvar. Det är dags att vi utvidgar trängselavgiftssystemet till att innefatta Essingeleden. Det är dags att ta ansvar för såväl ekonomi som klimat och miljö i Stockholm.

Bifall till Miljöpartiets motion!

Anförande nr 95

M a l t e S i g e m a l m (S): Ordförande, fullmäktige! Det är en intressant diskussion om man ska ha eller inte ha trängselavgifter på Essingeleden. Jag har varit med i fullmäktige ett tag och kommer ihåg de fyra år då den dåtida oppositionen var emot att man skulle införa trängselavgifterna i Stockholm. Det skulle bli Ragnarök, affärerna skulle få stänga, och det skulle bli så fruktansvärt dåligt i Stockholm. Efter

valet tyckte de att det kanske inte var så tokigt med avgifterna. Man kan titta i gamla protokoll vad som har sagts i talarstolen i fullmäktige om trängselavgifter. Jag skulle tippa att den dag man har infört trängselavgifter på Essingeleden kommer de som nu är motståndare till detta att säga: Ja, det kanske inte var så tokigt i alla fall.

Vi socialdemokrater har ett särskilt uttalande i borgarrådsberedningen och kommunstyrelsen som jag tänkte referera till. Det är viktigt att komma ihåg att Essingeleden i dag faktiskt är som en stor parkeringsplats under vissa tider på dygnet. Det är väldigt dålig framkomlighet. Om man inför någon typ av trängselavgifter i vissa tider kommer det troligtvis att ha en positiv effekt.

Sedan handlar det hela också om i vilken mån och med vilken vilja som man från majoritetens sida driver på till exempel utbyggnaden av tunnelbanan till nya områden, hur man beslutar om nya busslinjer och naturligtvis om Förbifart Stockholm som ska bli klar. Men det här handlar om ett ganska stort paket, inte bara om trängselavgifter. Man måste samtidigt utvidga kollektivtrafiken på ett bra sätt. Då kanske man minskar antalet personer som åker bil på Essingeleden.

Jag vill understryka vikten av det som står i motionen och det motionären egentligen vill. Det handlar om att man ska tillsätta en utredning för att se om det är möjligt att ta ut en avgift på Essingeleden. Jag tycker inte att det är så konstigt att fullmäktige beslutar om detta. Det är väl inte så svårt att tillsätta en utredning som ska se om det funkar att införa trängselavgifter på Essingeleden. Motståndet kommer från majoritetens sida, precis som de var motståndare till att införa trängselavgifter en gång i tiden i Stockholms stad.

Anförande nr 96

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Det här med trängselavgifter på Essingeleden låter som om det vore en fråga som beslutas i den här församlingen. Men så är det inte, tyvärr, kan man säga, vi äger inte trängselskattefrågorna. Jag hoppas att vi ska få rådighet över de frågorna inom några år.

Det som vi har gjort från majoritetens sida är – och det kan man roa sig med – att vi har ändrat uppfattning när det gäller trängselskatterna. Men det har skett en viktig förändring när det gäller trängselskatterna, och det är det faktum att när regeringen Reinfeldt tillträdde 2006 efter valet proklamerade man praktiskt taget omedelbart att pengarna från trängselskatteintäkterna från stockholmarna ska gå till byggandet av förbifarten. Det är en oerhört viktig förändring och en viktig anledning till att stockholmarna tycker att det är bra med trängselskatter. Vi har fått en helt annan acceptans för trängselskatterna tack vare att man nu kan lita på att de destineras till förbifarten och infrastruktursatsningar i Stockholmsregionen.

I samband med att vi slöt överenskommelsen om länsplanen för några år sedan i Stockholm, hundramiljarderspaketet, varav hälften går till vägarna och hälften till spår inom ramen för de satsningar som ska göras fram till 2021 har vi förbundit oss för att när förbifarten står klar kommer vi inte att motsätta oss, utan tvärtom kommer vi att jobba för att man ska få trängselskatter också på Essingeleden. Men vi vill inte göra det i dag av det enkla skälet att vi inte tycker att det är schyst att göra det när det inte finns någon alternativ väg. När förbifarten finns på plats finns det också ett

alternativ att välja, och då tycker vi att det är helt okej att man inför trängselskatter även på Essingeleden.

Vi jobbar för fullt just nu inom staden på ett sätt som vi aldrig har gjort tidigare, skulle jag påstå, med trafikfrågorna, med en stom- och spårinjestrategi som är ute på remiss. Vi kunde läsa om den i Svenska Dagbladet i dag. Det handlar inte bara om att konvertera stomlinjer till spår, som det gavs intryck av i artikeln i Svenska Dagbladet, utan det handlar om att bygga stomlinjer som kan avlasta den fulla tunnelbanan i innerstaden. Det handlar om att vi ska bygga tunnelbanelinjer ut till grannkommunerna under den kommande tioårsperioden eller 20-årsperioden. Det handlar om att vi på ett helt annat sätt måste se över parkeringspolitiken, cykelpolitiken, över huvud taget bilpolitiken i Stockholm.

Jag kan lova er att ni kommer att bli väldigt förvånade i oppositionen. Ni målar upp en bild av att vi inte bryr oss om de här frågorna över huvud taget. Det är ett gigantiskt arbete på gång på det här området. Vi struntar inte alls i frågor som rör miljön i Stockholm, utan vi är mycket medvetna om att vi ska fixa en bättre trafiksituation i Stockholm. Vi måste ta ansvar för de här frågorna, vi måste fokusera på att kollektivtrafiken kommer fram på ett mycket bättre sätt än vad som sker i dag. Vi måste jobba med att se till att partikelhalterna i luften faktiskt klarar att uppfylla kraven i EU:s regelverk.

Vi vågade ta beslutet att reglera dubbsäcksanvändningen i Stockholm. Det vågade inte Miljöpartiet när de satt vid makten och hade möjligheten. Vi har gjort en mängd andra saker som verkligen visar att vi vågar fatta beslut när det gäller. Men vi tycker att det ska vara schyst politik på det här området, och schyst politik innebär att när det finns ett alternativ till Essingeleden kan man ha trängselskatt på Essingeleden, men inte dessförinnan.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 97

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Ordförande! Först och främst finns det ett oändligt antal utredningar som visar att Förbifarten inte kommer att avlasta Essingeleden. Förbifarten är en förbifart, och den kommer inte att hjälpa Stockholm. Det finns hur många utredningar som helst som Ulla Hamilton kan läsa för att konstatera detta.

Det som du beskriver som en framgång – att trängselavgifterna ska gå till Förbifarten – är ett stort svek. I folkomröstningen beslutade vi att hälften skulle gå till kollektivtrafik. Avgifterna skulle gå till kollektivtrafik och till vägar. Och ni bara struntar i folkomröstningsresultatet. Det tycker jag är ett svek. Det är ingen framgång.

Vi vet mycket väl vem det är som bestämmer om de här frågorna, men om man tillsätter en utredning i Stockholms stad vet du också, Ulla, att ni som majoritet i Stockholm kan utöva påtryckningar på majoriteten på andra sidan vattnet. Det är klart att ni kan göra det, och det borde ni också göra.

Anförande nr 98

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Det stora sveket gentemot stockholmarna är när man framställer det som om det är stockholmarna som har beslutanderätten över en viss fråga såsom ni gjorde när det gäller alternativen i folkomröstningen. Ni visste att stockholmarna och ni inte hade någon beslutanderätt i denna fråga. Ni kunde inte bestämma att pengarna skulle gå till kollektivtrafik. Ni visste att det var en regeringsfråga. Ändå framställde ni dessa två alternativ vid folkomröstningen. *Det* är ett svek, skulle jag vilja säga.

Anförande nr 99

J a k o p D a l u n d e (MP): Fru ordförande! När jag samtalar med stockholmare om trängselavgifterna, framför allt när jag pratar med bilister, tycker de att det är rimligt att man faktiskt betalar för att man utnyttjar gatusystemet och påverkar miljön. Men det de tycker är orimligt är att pengarna inte går till alternativ till att förstöra miljön. De tycker att det är rimligt att man betalar, men man måste erbjudas ett alternativ så att man kan låta bli att köra in med bilen till stan. Det kan vara att bygga ut tunnelbanan och pendeltågen och se till att det finns bra bussar. Det är då det finns en bred acceptans.

Vi kan inte bara använda piska när vi ska försöka förändra samhället och människors resmönster. Vi måste också möjliggöra för människor att ha ett bra alternativ. Därför är det betydligt rimligare att trängselavgifterna går till att bygga ut kollektivtrafiken.

Anförande nr 100

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag kan berätta en hemlighet för dig: Bussar går på vägar. Bussar är kollektivtrafik. Bussar kommer att gå på Förbifarten.

Vi gör både och. Jag sade ju det alldeles nyss! Hela spårvägs- och stomlinjestrategin handlar om att säkra framkomligheten och se till att vi i ett växande Stockholm kan upprätthålla att 80 procent av stockholmarna använder sig av kollektivtrafik under rusningstid. Det kan man inte göra om man inte ser till att det finns fler bussar som folk kan åka i. Det kan man inte göra om man inte ser till att tunnelbanan är effektivare och att pendeltågen fungerar. Då kan man inte nå detta mål.

Vi har satt upp det här målet, och det är precis det vi jobbar med inom ramen för stomlinje- och spårvägsstrategin. Vi kommer att presentera en framkomlighetsstrategi för Stockholms stad som också handlar om hur man ska säkra framkomligheten så att kollektivtrafiken blir ett attraktivt alternativ och att man väljer bort bilen. Du behöver inte vara orolig.

Anförande nr 101

M a l t e S i g e m a l m (S): Borgarrådet Hamilton! När det gäller spårvägsstrategin eller stomnätet som vi har diskuterat tidigare är det intressant att se lite grann vilka prioriteringar som ligger där för framtiden. Man kan säga att prioritering 1 är spårvagnen ned till Värtan och Hjorthagen. Men de stora, tunga investeringarna i nya tunnelbanelinjer, till exempel till Nacka, ligger väldigt långt fram i tiden.

Problemet är att om man ska genomföra ett sådant projekt så tar det flera år från beslut till dess att någon kan åka på dessa linjer. Egentligen borde en sådan strategi alltså ligga nära inpå i tiden. I stället beslutar man nu om spårvagnar som ska gå ned till Värtaområdet och ansluta till Lidingö. Det måste finnas någon sorts strategi, för det tar ganska lång tid att bygga en ny tunnelbanelinje. Det görs inte på en gång.

Anförande nr 102

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Det håller jag helt med om, och det kanske du också ska berätta för dina kamrater i landstinget. På dem låter det som om man skulle kunna inviga tunnelbanan nästa år, ungefär. Det tar ganska lång tid att ägna sig åt detta.

Den stombuss- och spårvägsstrategi som är ute på remiss rör Stockholms stad. Det är ett dokument som har tagits fram gemensamt med trafikkontoret och SL. Hur gärna vi än vill bestämma inte vi över hur man bygger tunnelbana till andra kommuner. Det kommer att komma i nästa etapp, som SL också håller på att jobba med tillsammans med kranskommunerna. Där är jag helt övertygad om att det kommer att finnas planer med för tunnelbana till Nacka, till exempel. Det är viktigt. Men tunnelbana till Nacka är ingen lösning på Stockholm stads problem när det gäller att upprätthålla kollektivtrafiken. Det riskerar snarare att förvärpa det hela om fler åker tunnelbana in till Stockholms city. Vi behöver helt andra lösningar i Stockholm. Det är det som finns inom ramen för det arbete som vi jobbar med just nu.

Anförande nr 103

Å k e A s k e n s t e n (MP): Herr ordförande, ledamöter! Allt det där som Ulla Hamilton läste upp om sådant som man ska göra de närmaste åren är också en lista över det som man inte har gjort under de senaste fem åren. Det har hänt väldigt lite. Det som har hänt är egentligen en landstingsgrej – Spårväg City. Det var för övrigt ett förslag i en motion från Miljöpartiet i landstinget som vi fick igenom men som Alliansen först röstade nej till, konstigt nog.

Jag tänkte egentligen mest ta upp Handelskammaren, för där är de alltid lika märkliga i sådana här frågor. Nu får de för sig att trängselavgifter på Essingeleden skulle vara negativt för näringslivet. Men all erfarenhet av sådana här åtgärder – de nu gällande – är att denna typ av avgifter eller skatter är bra för näringslivet och bra för stockholmarna. Handelskammaren är vad den alltid har varit, och kommer tyvärr så att förbli. I praktiken vill man öka trafiken i regionen genom att också Handelskammaren förespråkar Förbifart Stockholm.

Det där är också ett systemfel som man är inne på – att man ska åka bil så mycket som möjligt mellan den norra och den södra länshalvan. Varför ska man göra det? Det där är mycket lurigt. Varför ska man sitta i bilar som öser ut avgaser i timmar? Varför gör ni nu om det fel som ni gjorde med Essingeleden när ni bygger Förbifarten? Satsa i stället på en rejäl informationskampanj, till att börja med, om vikten av att man söker jobb i den länshalva där man bor och att man åker med kollektivtrafiken och låter den där plåtlådan stå hemma i garaget! Den kan man använda bara någon gång, eller så kan man till exempel gå med i en bilpool.

Anförande nr 104

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Stockholm står som sagt inför flera stora utmaningar. Trängseln är definitivt en av dem – både på vägar och trafikleder. Trafikin farkten är i stor skala en utmaning för Stockholm, för stockholmarna och för Stockholms näringsliv. Tid är pengar också i detta sken.

Vi har flera gånger haft uppe och fört en diskussion om att ett problem för Stockholmsregionen är förbindelsen mellan norra och södra Stockholm och att Essingeleden är en sådan sårbar länk. Därför är trafikstockningarna allvarliga för Stockholms attraktionskraft, helt enkelt.

Förutom trafikinfarkten har vi klimatutmaningar. Vi behöver använda fler instrument för att klara av detta. Trängselavgifter är bevisligen ett instrument som har varit effektivt. Vi socialdemokrater tror att det är helt nödvändigt att föra en kreativ och öppen diskussion om styrmedel för att minska trängseln på gator och trafikleder. Det är definitivt så att trängselavgifter och trängselskatter kommer att tillhöra morgondagens lösningar och verktyg i Stockholmstrafiken. Därför är det synd att Ulla Hamilton helt avvisar att ta upp diskussionen med regeringen. Vi behöver säkert titta på ett snabbare införande av trängselavgifter på Essingeleden dels av framkomlighetsskäl, dels av finansieringsskäl för andra typer av trafik och infrastrukturprojekt.

Ulla Hamilton säger att man inte kan införa trängselavgift på Essingeleden i förtid därför att det inte finns någon alternativ väg. Men trängselavgifter innebär också att man styr bort trafik helt och hållet; det visar erfarenheten. Dessutom, och kanske framför allt, styr man trafik i tid så att den flyter bättre. Jag förstår inte varför du är så avvisande till de här tankarna, Ulla. Tänk igenom det igen, och ta en diskussion med regeringen!

I övrigt hänvisar jag till vårt särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Anförande nr 105

M a l t e S i g e m a l m (S): Ordförande, fullmäktige! Egentligen tänkte jag begära replik på Ulla Hamilton, men hon gick inte upp igen. Jag blir lite fundersam när borgarrådet säger att vi inte bygger i andra kommuner. Hon sade också att det hela förvåras om fler åker tunnelbana in till city. Jag undrar lite grann vad man menar med detta. Du sade så här i din replik tidigare, och jag undrar vad det exakt är som ligger bakom ett sådant uttalande.

Om vi tittar tillbaka på spårvägsstrategiärendet ser vi att de stora, tunga investeringarna med nya tunnelbanesträckor ligger långt fram i tiden. Egentligen borde man vända på allting där. Vi vet att vi får otroligt många fler människor som kommer att flytta in till Stockholm. Vi har i princip en trafikinfarkt i dag i Stockholm. Då borde man väl ändå fundera på att göra de stora investeringarna med nya tunnelbanor och en rad nya busslinjer redan i dag. På så sätt kan man motverka det hela och göra så att de nya stockholmarna som kommer att bo här om några år också har möjlighet att ta sig fram. Om ingenting görs nu med de utbyggnadsplaner som finns och med tanke på att vi blir så många fler invånare i Stockholm kommer den trafikinfarkt vi har i dag att vara en västanfläkt jämfört med det som kommer att ske.

Anförande nr 106

Borgarrådet Hamilton (M): Fru ordförande! Socialdemokraterna har en fäbless för att hela tiden diskutera landstingets och kollektivtrafikens detaljer i den här församlingen i stället för att göra det där dessa frågor egentligen hör hemma.

Jag skulle vilja säga så här: Det som ligger inom ramen för länsplanen, i tioårsperspektivet, är tvärbanor, som är ganska omfattande och väldigt viktiga infrastruktur-satsningar. Jag trodde att ni var med på detta, om jag ska vara riktigt ärlig. Det handlar också om Spårväg Syd och om många andra satsningar. Det handlar även om att man tittar på bus rapid transit systems, bland annat när det gäller Förbifarten.

Det jag menar när jag säger att man inte löser problemen i innerstaden genom att man bygger tunnelbana till Nacka, utan snarare tvärtom, är att man måste se detta i ett helhetsperspektiv. Om man ska bygga ut tunnelbanan måste man också fundera på hur man kan ha tvärförbindelser på olika etapper så att man kanske inte nödvändigtvis behöver åka in till city om man inte ska dit. Det är ett helhetsperspektiv som måste till på området. Ni gör det väldigt enkelt för er genom att bara prata om att man ska bygga ut tunnelbanan. Det behövs ett helhetstänk också på detta område.

Anförande nr 107

Malte Sigemalm (S): Ordförande! När ärendet om Spårväg Syd var uppe senast i trafiknämnden fanns det olika alternativ när det gäller om man skulle köra en busslinje eller inte där Spårväg Syd egentligen var planerad. Vad jag förstår motsatte sig inte majoriteten det förslag som fanns i ärendet om att man i första hand skulle satsa på en busslinje och inte på en ny spårväg.

Anförande nr 108

Björn Ljung (FP): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Jag brukar berömma mig själv på en punkt. Ni kommer nog snart att tycka att jag är väldigt uppblåst; det tycker ni nog redan!

Men jag tycker att det är bra att vara ärlig. Det jag funderar lite grann på när det gäller detta är att vi brukar säga att vi har en gemensam arbets- och bostadsregion i Storstockholm. Vi konstaterar gång på gång att det är stora skillnader i inkomster, i hälsa och i utbildning mellan den norra och den södra länsdelen. Jag tycker att det är ganska allvarligt att man då uttalar sig om att människor ska söka jobb där de bor – punkt slut – och inte ägna sig åt arbetspendling, som är ett av de verktyg som vi har i den här regionen för att kunna ha ett jobb och kunna försörja sig.

Utan att exakt veta hur Socialdemokraternas riksdagsledamöter egentligen har agerat i frågan undrar jag om det finns några motioner från era Stockholmsledamöter eller ledamöterna från Stockholms län där man kräver trängselavgifter på Essingeleden. Det är ju faktiskt riksdagen som fattar beslut i frågan. Jag har inte läst de enskilda motioner som kommer från s-bänken vare sig i Stockholms stad eller Stockholms län. Jag skulle gissa att det inte finns så många sådana motioner. Men det är möjligt att de finns. I så fall tycker jag att ni ska marknadsföra detta lite tydligare.

I det här fallet låter det som att Socialdemokraterna vill ha trängselskatter på Essingeleden. Säg det då! Nöj er inte med ett särskilt uttalande i borgarrådsberedningen och kommunstyrelsen! Då ska ni lägga en besluts-att-sats som säger: Uppvakta regeringen med att Stockholms stad uttalar att trängselskatter bör införas på Essingeleden. Det vore ärligt och renhårigt. Ni försöker köra två lopp samtidigt här. Det tycker jag inte alls är sjyst.

Jag tycker att vi ska ha trängselskatter på Essingeleden när det finns ett alternativ till Essingeleden. Då är det dags för det. Essingeleden är också en transportled för gods och annat som ska gå genom Stockholm. Det beror på att vi har Mälaren. Nästa västliga överfartsled är Väg 55. Det är långt bort, och det är en väg som har dålig kapacitet där det också sker många olyckor. Därför får vi tills vi har Förbifarten dras med att vi har ganska mycket trafik som ska förbi Stockholm som går på Essingeleden.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag på motionen.

Anförande nr 109

M a l t e S i g e m a l m (S): Vad vi diskuterar just nu är en att-sats från en motion som säger: Vi vill tillsätta en utredning som ser över avgiftsnivå och perioder för avgift för att få maximal effekt av minskad trängsel på Essingeleden. Det är detta vi diskuterar, Björn Ljung.

Man behöver inte som socialdemokrat väcka motioner i riksdagen eftersom denna fråga fanns med mellan Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i den valplattform som vi hade.

Anförande nr 110

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Ni hade det med i valplattformen. Men sedan dess har ju den där alliansen spruckit flera gånger om och ni har sagt upp bekantskapen med varandra. Om man vill ha något utfört kan man inte skriva det i en valplattform inför ett val som man sedan förlorar och sedan tro att någonting händer. Då får man i så fall skriva motioner där besluten fattas. Annars lär man inte få igenom någonting. Det trodde jag att ni kände till efter att ha varit verksamma i ungefär 100 år som politiskt parti i det här landet.

Hur som helst: Om ni nu hade varit så angelägna om trängselavgifterna på Essingeleden skulle ni ha gjort som ni brukar göra och ställt er bakom någon form av beslutstext och sedan kommit fram med det i borgarrådsberedning och kommunstyrelse. Men det har ni inte vågat göra. Erkänn och säg som det är!

Anförande nr 111

M a l t e S i g e m a l m (S): Björn Ljung! Det jag läste upp i mitt förra inlägg var det som vi ska fatta beslut om. Det handlar om att denna församling ska fatta beslut om att vi ska göra en utredning inför att man ska införa avgifterna. Det är ingenting annat.

Anförande nr 112

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, åhörare och ledamöter! Jag begär inte ordet en gång till, för jag tycker att vi kan sluta diskutera det här nu. Men alla vet vad vi talar om. Man kan inte köra två lopp samtidigt. Så kom igen, Malte! Du har varit med för länge för att komma med sådana här enkla finter. Föreslå trängselavgifter på Essingeleden i en rejäl motion! Det ska bli jättekul att diskutera. Föreslå det gärna i nästa valrörelse också! Då får vi en ännu roligare diskussion.

§ 22 Motion om snö – något att planera för (utl. 2011:90)

Anförande nr 113

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Ordförande, fullmäktige! Detta är en viktig motion där man försöker behandla ett problem som har en förmåga att dyka upp varje år speciellt på vinterhalvåret, nämligen hur Stockholms stad ska försöka ta emot dessa ibland väldigt stora mängder snö. Vi kan konstatera att Stockholms stad fortfarande inte har funnit någon bra lösning för att hantera snöproblemen i Stockholm. Det är egentligen lite konstigt. Stockholm är en modern stad som ligger nära Nordpolen. Egentligen borde man från många städer runt om i världen vallfärda till oss och se på vilket sätt vi har löst snöproblemen. Men det är det ingen som gör, för vi har inte löst det hela.

Vi dumpar fortfarande stora mängder snö i Mälaren trots att vi är fullt på det klara med att Mälaren inte behöver några mer föroreningar från biltrafiken. Det är känsliga ekosystem som skulle behöva bevaras på ett betydligt bättre sätt än vad man gör i dag. Men när våren kommer, fåglarna börjar sjunga och solens strålar värmer – vad ser man då i våra grönområden? Jo, stora svarta sot- och partikelberg! Det är inte det Stockholm som vi drömmer om och som vi vill kunna se och marknadsföra. Här finns det grundliga problem som måste tas om hand på ett mycket bättre sätt.

Motionären har lyft fram olika delar för att kunna komma till rätta med det här. Som jag tolkar det kan man konstatera att stadens förvaltningar ännu inte har givit upp. De vill på något vis ändå komma med en långsiktig lösning. Det är bra. Men det är också viktigt att man visar från stadens politiska ledning att detta är något som vi vill se en bra lösning på och något som vi kan vara stolta över i Stockholm. Näringslivet i staden kan hjälpa till tillsammans med olika energiföretag. Så långt har man inte kommit, men jag hoppas att man kommer att komma mycket längre i framtiden än vad man har gjort i dag.

Avslutningsvis bifaller jag Ylva Wahlströms motion.

Anförande nr 114

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Det lustiga med snöfrågan är att den trots allt inte riktigt dyker upp varje år. De två senaste åren har varit ovanligt snörika. Hur det blir i år vet vi inte riktigt, men vi kan anta och utgå ifrån att vi måste kunna hantera denna typ av snömängd. Som föregående talare var inne på måste vi ha en bra lösning. Jag tror inte att det finns någon här inne i salen som inte vill ha en bra lösning.

När motionen kom upp tänkte jag att detta är otroligt viktigt. Jag inser att motionen har legat ganska länge, och det har av förklarliga skäl redan gjorts en del som har önskats i motionen. Därför är jag också förvånad över att man inte blev mer konkret i dag från Miljöpartiets håll.

Vi har sett hur trafikkontoret har inventerat landdepåer. Man har pratat med markägare. Man har pratat om att ge hjälp i akuta lägen, vilket jag tycker är lysande.

Trafik- och renhållningsnämnden har tittat på långsiktiga lösningar och jobbar fortfarande på det. Man har utvärderat förra årets vinter noggrant. Man tittar på platser i ytterstaden. Exploateringsnämnden tittar på hur man använder landytorna. Vi kan se det runt omkring i staden redan nu. Alla dessa nämnder som jag hittills har nämnt, trafik- och renhållningsnämnden, och exploateringsnämnden har i sitt uppdrag att planera för var snön ska läggas någonstans.

Därför är det lite förvånande att motionen inte är mer konkret. Vad, förutom allt det som staden redan har gjort, gör och planerar för att göra, vill man ha i den plan som man nu skulle vilja lägga till? Jag kan konstatera att när det gäller Naturvårdsverkets dispens får vi tippa fram till 2013 – visserligen i maj, så det blir kanske bara ett par månaders tippning. Jag håller med om att det inte är en optimal lösning. Men när man ställer denna lösning mot att man måste ha mer biltrafik för att bli av med snön i innerstaden med de förtätningar vi redan har är frågan om de askberg som föregående talare talade om inte blir större av att vi lägger till mer transporter i innerstaden.

Vi kan också konstatera att när det gäller resten av EU anser inte de flesta länder att snö är avfall. Jag håller med Miljöpartiet om att det där kanske inte är en optimal lösning. Men när man har tittat på miljögränsnormerna har man konstaterat att vi klarar oss ganska bra. Det är låga gränsvärden. Jag kan nog från vår och från Folkpartiets sida säga att det läge vi har i dag trots allt är bättre än att vi har fler transporter i den förtätade innerstaden.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 115

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Det är bra att vi i alla fall funderar lite mer på hur vi ska hantera situationen med snön i Stockholm. Jag sade också i mitt förra anförande att man inte har givit upp, och det tycker jag är bra.

Men jag känner också att motionären skulle vilja att vi kommer lite längre än att bara försöka hitta platser i staden. Det är inte en långsiktig lösning att dumpa det avfall som vi ser. Där finns ändå sotpartiklar och andra partiklar, och det är ingenting som Mälaren behöver ha mer av. Naturvårdsverket tycker att Mälaren tål lite mer stryk. Det är någonting som de har bedömt, och de har tyckt att det är möjligt att göra detta. Men om man ser det hela lite mer långsiktigt kan man nog inte tänka så varje år. Någonstans måste man ändå dra åt svångremmen och se till att det inte blir mer avfallsföreningar i våra nära vatten. Vi har till exempel Östersjön, som är död till stora delar, och vi vill inte se att Mälaren blir lika döende. Det ska i stället finnas möjligheter att stärka den och göra den mer livskraftig. Ett sätt att göra det är att man inte lägger på ännu mer avfall och föreningar. Jag tror att man måste komma vidare och bort ifrån detta.

Anförande nr 116

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Jag tänker inte raljera över Naturvårdsverket och om man tycker att de är för slapphänta. Det är en helt annan debatt.

Jag tycker att det är delvis oroande när jag tittar i motionen och ser diskussionen om att vi ska lägga tillbaka ansvaret på stadsdelsnämnderna, vilket jag vänder mig helt emot. Det vänder sig också många av remissinstanserna helt emot. Det löser inte problemet och ger oss en bra helhetsbild för staden. Men det jag egentligen är mest oroad över är tendensen att tro att man skulle kunna ha mer transporter inne i staden med de förtätningar vi har både i innerstad och ytterstad utan att inse att det resulterar i mer föroreningar. Till syvende och sist hamnar de trots allt i grundvattnet och ut i Mälaren.

Anförande nr 117

K a j s a S t e n f e l t (V): Fru ordförande, fullmäktige! Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen. Vi har i dag stora svårigheter att ta hand om alla snömassor i staden. Att tippa snö i vattnet är förbjudet enligt miljöbalken. Vi ska inte bygga vår snöhantering på kortsiktiga dispenser, utan vi ska arbeta för en mer långsiktig lösning. Även om utsläppen inte leder till att gränsvärdena överskrids är det självfallet inte bra att man släpper ut salt och föroreningar från biltrafiken i vattnet.

Vi har länge velat att staden ska utreda möjligheten att utnyttja snön som energiresurs för fjärrkyla. Östersund är i dag den enda plats i Sverige som har snö, för man har lagrat den från förra året. Uppenbarligen fungerar det, och det är inte orimligt dyrt.

Bifall motionen, spara snön och gör fjärrkyla av den sommartid! Det kanske vi kan ha glädje av till och med här i Stadshuset.

Anförande nr 118

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Den senaste vintern fick vi snömängder i Stockholms stad motsvarande två Globen. Det är en jättebra idé att säga att man ska spara den snön och använda den som fjärrkyla. Frågan är bara: Var någonstans ska vi spara snön? Jag tycker att man gör det otroligt lätt för sig i debatten när man bara konstaterar att vi vill hitta en bättre långsiktig lösning, men vi vill inte att den ska leda till fler transporter, vi vill inte att den ska leda till sjötippning och vi vill få bort snön ifrån gatorna. Jättebra – quick fix! Men gör det då! Visa hur vi gör det! Man löser inte problemet genom att säga att man ska ha ett bergrum någonstans som man ska köra ned snön i. Det är testat, och man har kommit fram till att det inte är någon bra lösning.

Vi har de senaste åren jobbat med att göra precis det som står i att-sats 1 i motionen – att ta fram en planering över var staden bäst lägger snömassor och förbereder och skyddar marken där det behövs. Det görs för närvarande. Det spelar ingen roll om det är stadsdelsnämnderna eller om det är trafikkontoret centralt som har det ansvaret. Man kommer att ha lika stora problem – tro mig – att hitta ytorna att lägga snön på. Det behövs ytor att lägga snön på. Den senaste vintern var det ungefär motsvarande 115 000 lastbilstransporter, och då handlade det bara om att köra snön runt om i innerstaden. Om man ska hitta andra lösningar finns det inte direkt ett antal kommuner som står på kö och säger: Ni får komma och lägga motsvarande två Globen med snö inom ramen för vår kommun!

Detta är verkligen ett jätteproblem, som jag ser det. Det är ett problem som är mycket värre i Stockholm än i Östersund. Stockholm är en mycket tätare stad. Vi har mycket större behov av att snabbt få bort snön och att göra oss av med den någonstans. Vi har kollektivtrafik och en framkomlighet i staden som vi måste säkra. Vi har gående och vi har tillgänglighetsproblematik som vi måste säkra. Det handlar om att vi måste jobba seriöst med att hitta lösningar.

Då kan jag konstatera det som jag har konstaterat under de senaste åren: När snön smälter blir det dagvatten. Då rinner det ned i Mälaren. Då är det helt okej. Men när snön inte smälter och man tippas den i vattnet i Mälaren och har koll på exakt vad det är för innehåll i snön är det inte okej, enligt Naturvårdsverket. Det tycker jag med förlov sagt är lite märkligt.

Jag tycker att det borde kunna vara rimligt att man har ett ungefär likadant synsätt på detta område som på alla andra områden inom ramen för miljöbalken: Det är verksamhetsutövaren som har ansvaret för att se till att man lever upp till miljöbalkens regelverk, det vill säga visa att det inte skadar miljön. Det är helt okej för min del. Jag har inga problem med att trafikkontoret skulle sätta upp en sådan kontrollapparat. Jag vill inte heller att Mälarens vatten ska bli förstört. Men när jag pratar med experterna på trafikkontoret kan de konstatera att när man gör mätningar är inte vattnet skadligt och förorenat på så sätt som vissa hävdar i debatten. Därför kan jag inte förstå varför man inte kan få använda den metod som naturen använder när naturen bestämmer sig för att det ska vara plusgrader.

De senaste vintrarna har vi haft problemet att naturen har bestämt sig för att det inte ska vara plusgrader på många veckor. Det innebär att vi måste hitta lösningar där vi får bort snön från stadens gator. Annars kommer inte bussarna fram. Då kommer inte färdtjänsten fram, och då kommer inte de handikappade fram över huvud taget i staden. Detta är en konflikt som vi måste hantera på ett rimligt sätt, och det löser man inte genom att säga att det är stadsdelsnämnderna som ska ta tillbaka ansvaret eller säga att vi ska ha fjärrkyla, som man har i Östersund. Vi har en helt annan dignitet på problematiken här i Stockholm än man har i Östersund. Det är en jätteutmaning. Trafikkontoret jobbar naturligtvis med att försöka hitta lösningar på frågan. Men om det skulle vara så att vi inte får möjlighet att sjötippa snö kommer vi att få ett gigantiskt problem i Stockholm framöver – tro mig!

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 119

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Ordförande och fullmäktige! Det jag tycker är absolut mest positivt från borgarrådet är att hon säger att detta är ett mycket stort problem. Då finns det ändå möjligheter att fundera på vilket sätt man ska gå vidare på.

Borgarrådet hänvisar till att man tänker på detta från stadens förvaltningar. Det är också bra. Samtidigt pratar man om att det blir långa transporter. Jag har en känsla av att de långa transportererna beror på att vi har ett centraliserat system. Motionären lyfter fram tanken på att man ska ha ett mer småskaligt system för snöhanteringen. Det kan hända att det skulle kunna vara en bättre lösning med mindre transporter om

stadsdelsnämnderna själva skulle kunna få de verktyg som behövs för att ta hand om snöproblematiken.

Det kan hända att det inte fungerar just i dag att kunna använda snö på ett positivt sätt i någon typ av energisystem. Men jag är rätt övertygad om att det kommer att fungera i morgon och i framtiden. Jag skulle vilja se att Stockholm är den stad som går först i världen och visar på hur man kan hantera ett problem som är stort för rätt många städer, nämligen snöhantering och så vidare.

Anförande nr 120

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Vi har gjort en inventering. Trafikkontoret har tillsammans med exploateringskontoret och stadsdelsnämnderna gjort en inventering av var man kan ha markdepåer någonstans. Den är verkligen gjord tillsammans med stadsdelsnämnderna. Jag tror inte att de kommer att hitta fler områden bara för att de skulle ta hand om snöröjningen själva.

Problemet är att det är väldigt få personer som vill ha ett snöupplag i sitt närområde oavsett om det är stadsdelsnämnden eller andra entreprenörer som har hand om att forsla dit snön eller om det är trafikkontoret som har beställt det hela. Du kan prata med Malte Sigemalm om vad han tycker om att lägga snön i Vinterviken, till exempel. Det gäller också många andra. Det är där som problemet ligger. Det handlar inte om att det är stadsdelsnämnden eller trafikkontoret som hanterar det, utan det handlar om att det inte finns någonstans att lägga snön och att det finns väldigt lite förståelse när man lägger snön på de här platserna.

Anförande nr 121

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Ordförande! Det känns ändå lite grann som om det finns möjligheter att ta hand om snön på ett lite bättre sätt än vad man gör i dag. Jag kan hålla med om att man har gjort en inventering och försöker hitta områden. Jag vet att man också samarbetar och diskuterar med stadsdelsnämnderna. De grymtar väl lite, men går ändå med på att man kan lägga snön i vissa av våra grönområden.

Men om man ser det hela på lite längre sikt tror jag att det finns möjligheter att använda snön på ett ännu mer effektivt sätt. Jag tror att det är möjligt, och det finns en del forskare och en del företag som gärna skulle vilja satsa på att använda snön på ett mer energieffektivt sätt. Fortum är ett stort företag, men det finns också andra företag som har lite tankar och idéer om detta. De är lite mindre, men de kanske skulle passa in mycket bättre just i denna stadsdelsnämndsreform som vi ändå fortfarande har. De skulle kunna omhänderta problem, i det här fallet snö, på ett smartare sätt än vad som görs i dag.

Det handlar också om att marknadsföra Stockholm. De svarta bergen runt om i staden är ingen bra marknadsföring av Stockholm. Det är ingenting som medborgarna tycker är jättekul att se i april månad när fåglarna sjunger och solen skiner. Detta är något som jag är rätt övertygad om att vi politiker måste ta på oss och hantera på ett bra sätt. Vi måste visa att så här har vi gjort i stället.

Anförande nr 122

K a r l B e r n (FP): Christopher! Du pratade om att man ska ta vara på snön och göra fjärrkyla. Du refererar till Östersund. Jag är uppvuxen i Östersund, så jag förstår hur det fungerar. Nu förstår jag också varför det är kallt året runt där uppe!

Men det var inte riktigt det jag skulle tala om. Fjärrkyla kan låta alldeles utomordentligt. För ett antal år sedan ville Stockholm Vatten och elbolagen ha ett upplag av snö för att använda i Solberga i Älvsjö, där vi har ett värmekraftverk. Det blev ett ramaskri bland befolkningen. Ni på den här sidan, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänstern, protesterade. Ni sade: Det här går inte! Hur går det med barnens pulkabacke och så vidare?

Ingen vill ha den här snön. Det är precis det som Ulla Hamilton påpekar: Det är ingen som vill ha de här upplagen. Det går ju att drömma om det, men det går inte att göra så här och vi måste lösa detta på ett vettigt sätt. Det här är inget sådant sätt, för var vi än lägger snön protesterar folk. De vill inte ha de här jättestora högarna. Snön försvinner inte i och med detta.

Anförande nr 123

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Då är vi nästan överens om att vi egentligen vill försöka undvika mellanlagret på våra grönområden. Vi ska försöka hitta en smartare lösning. Jag känner att det är mycket det som motionen syftar till.

Anförande nr 124

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Småskaliga lösningar, säger Christopher Ödmann. Javisst – det låter jättetrevligt. Men vi har snömängder som bara i ytterstaden handlar om 650 000 kubikmeter snö. Så mycket kom den senaste vintern. Det fyller hela Globen. Då krävs det ganska många småskaliga lösningar om man ska lösa detta i varje stadsdel. Snön i innerstaden fyller sedan Globen ytterligare en gång, och den tycker inte du att man ska få sjötippa.

Jag är öppen för att hitta andra lösningar, men jag tror att det måste vara lösningar som kan samspela med de övriga systemen i staden. Det handlar om enormt stora volymer om det blir fler sådana vintrar som vi har haft de senaste åren. Det är banne mig inte enkelt. Det är inte snutet ur näsan att hitta bra lösningar på det området. Men välkommen med förslag!

Anförande nr 125

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Jag kan ändå tycka att det börjar bli lite bättre och bättre. Jag håller med om att det finns trafik och viktiga transporter som måste fram under vintertid. Snön måste självfallet bort från de gator som den landar på i Stockholm. Samtidigt finns det, som jag tror, möjligheter att hantera detta med kortare avstånd om man gör det på ett mer småskaligt sätt. Men då krävs det också en annan organisation.

Jag tycker att motionären har lyft just tanken på att det kanske inte är så bra med det storskaliga sättet. Det är ju inte bara en Globen, utan det är jättemånga Globen som

blir en jättestor glob som man dumpar i Mälaren. Och förmodligen kommer vi inte att kunna göra det i framtiden. Jag tror att Naturvårdsverket hoppas att vi i Stockholms stad kommer på lite smartare lösningar än vad vi hittills har gjort.

Anförande nr 126

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande, fullmäktige! Jag är glad varenda dag som ingen snö kommer här i vår storstad. Jag var glad att borgarrådet Hamilton nämnde det här med tillgängligheten. Om snön faller i sakta mak och vi hinner få undan den skulle vi säkert kunna se över både markdepåer och annat på ett enkelt sätt. Men det kommer ju mängder, som det har gjort de senaste åren. Jag möter dagligdags dem som nu pratar om vad som ska hända inför vintern. De är rädda för att inte komma i väg till sina arbeten, för att färdtjänsten inte kan hämta dem eller för att det ska frysa på innan man har hunnit få bort snön från trottoarerna.

Det handlar om att arbeta vidare med hur vi miljömässigt ska kunna hantera snön. Men vi måste också snabbt få bort snön från gator, cykelvägar och trottoarer. Det måste naturligtvis vara prioriterat för stockholmarna att kunna komma fram. Det är därför vi inte kan jämföra oss med vare sig mindre kommuner eller något större städer. Tätheten i Stockholm kräver ett helt annat arbetssätt när det gäller att få bort snön. Tillgänglighetsfrågorna måste lyftas fram också i den här motionen. Man kan inte enbart se detta i ett miljöperspektiv. En god miljö visar också på god tillgänglighet.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 127

M a l t e S i g e m a l m (S): Ordförande! Det var bra att Ewa Samuelsson tog upp frågorna om tillgängligheten. Jag tycker att det är otroligt viktigt. Förutom att forsla bort snön och lagra den någonstans har vi det här med tillgänglighet. Framför allt tycker jag att det man egentligen ska göra i det här fallet är att titta över de snöavtal som man i dag sluter med olika typer av entreprenörer.

Min uppfattning är att vissa entreprenörer i dag inte riktigt är anpassade med sin maskinpark till de områden där man håller på att röja snö. Jag tror att en viktig del av det här är hur man röjer våra trottoarer och vilken maskinpark man har för det. Det handlar om vilka avtal staden har och vilka avtal staden sluter med entreprenörerna. När ska man ut och röja snön i dag i Stockholm? Ska man ut och röja snön lika snabbt i innerstaden som i ytterstaden? Nej, det finns en viss skillnad i detta precis som det är med sandsopningen. Det är 14 dagars fördröjning på sandsopningen mellan innerstad och ytterstad. Där måste man också kunna förändra sig så att man får bort sanden på precis samma sätt. Nu handlar det inte om just denna diskussion, men det handlar om hur man ska styra avtalen med entreprenörer för att få en bättre snöhantering och bortforsling i Stockholm i dag.

Anförande nr 128

E w a S a m u e l s s o n (KD): Malte! Avtalen ses över hela tiden. År från år förbättras avtalen, och man kan utvärdera och följa upp hur det har sett ut året innan.

Men vi vet aldrig vilka snömängder som kommer från ett år till ett annat. Oavsett hur vi skriver våra avtal är vi beroende av hur mycket snö som kommer åt gången.

Anförande nr 129

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): När det gäller tillgängligheten i Stockholms stad är jag egentligen mer kritisk till Stockholm och hur trottoarerna ser ut för dem som behöver ta sig fram och inte har jättestarka ben. Där tycker jag att Stockholm är sämre än många mindre städer. Egentligen begriper jag inte varför vi ska vara så urusla. Det är många trottoarer som det inte händer någonting med på en hel dag när de har kommit snö. I många små städer kan man däremot vandra fram med sina rullatorer vid samma tillfälle; det har jag sett. Det är lite märkligt. Vi borde egentligen ha mycket mer pengar per trottoar för att kunna bli av med snön än vad mindre städer har. Där är jag mycket mer kritisk, och jag hoppas verkligen att det blir någon förändring också av detta.

När det gäller motionen i sig tror jag återigen att det är oerhört viktigt att man försöker förbättra det hela. Jag kan känna att majoriteten ändå har gjort detta. Det finns ambitioner att förbättra och komma längre än vad man har gjort i dag, och det är jag nöjd med.

Anförande nr 130

E w a S a m u e l s s o n (KD): Christopher! Det handlar om avtalen, säger jag också till dig. Det handlar om att följa upp avtal och se vad som har gått snett. Efter ett snöfall där man inte ser till att snön kommer bort fort och det fryser på är tillgängligheten obefintlig; det vet du också. Det är klart att det går att förbättra avtalen, och som jag ser det görs det hela tiden.

§ 23 Motion om införandet av begreppet andragenerationssvenskar (utl. 2011:91)

Anförande nr 131

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande och fullmäktige! För Centerpartiet är invandring möjligheter. För Centerpartiet är invandrare framtid och utveckling. Precis som motionären antyder kan ords betydelse förändras genom det sätt på vilket man använder dem. Jag väljer att se ordet invandrare som positivt.

Men hur länge är du bara invandrare? När blir du svensk? Jag ställer frågan därför att jag vänder mig emot användandet av termer som andra generations, tredje generations, fjärde generations och femte generations invandrare eller svenskar. Är du svensk så är du. Pär Ankersjös morfar kom hit från Ryssland. Vem skulle kalla Pär för tredjegenerationssvensk? Min bästa kompis kom hit som ensamkommande flyktingbarn för 20 år sedan. Hon är i dag riksdagsledamot – svensk riksdagsledamot. Jag ställer mig frågande till att skapa en begreppsförvirring som ytterligare delar in samhället i vi och de.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 132

G u l a n A v c i (FP): Fru ordförande! Motionärerna vill att kommunfullmäktige ställer krav på användningen av begreppet andra generationens svenskar i stället för andra generationens invandrare i alla de dokument som produceras inom ramen för stadens verksamheter. Det är klart att motioner av detta slag ibland är bra tankeställare för oss som arbetar med politik eller är folkvalda på olika nivåer. Det påminner oss om att samhället är under ständig förändring.

Samtidigt kan jag inte låta bli att höja lite på ögonbrynen. Om det är två saker som jag är ganska allergisk mot är det nickel och identitetspolitik. Att ersätta ett dåligt begrepp med ett annat begrepp som skapar ett vi-och-de-tänkande tror jag inte är rätt väg att gå för att skapa inkludering i samhället och ett samhälle med mångfald. Man pekar just på någonting som är utöver det ordinarie och utanför normen.

Jag själv har invandrarbakgrund. Jag kom till Sverige när jag var fem år med min familj. Mina föräldrar är första generationens invandrare. Jag själv är andra generationens invandrare. Min son är tredje generationens invandrare eftersom han har en mor som är utlandsfödd.

Det som jag tror är viktigt är att vi i stället arbetar för att skapa möjligheter för människor att ta sig in på arbetsmarknaden. Det är inte lätt för människor med utländsk bakgrund och ungdomar, till exempel. Det är viktigt att vi skapar incitament så att människor som kommer till Sverige får möjlighet att lära sig bra svenska. Svenska språket är nyckeln till integration och innanförskap.

Hur sedan människor väljer att identifiera sig själva tror jag att man ska låta var och en bestämma över. Svenskhet är inte någonting som är självklart. En person som har svenska rötter kanske inte ser sig själv som svensk i första hand. Man kanske ser sig

främst som kvinna, man kanske har sin sexuella läggning som första kännetecken för sin identitet, man kanske vill bevara sitt invandrarskap och så vidare. Jag tror att den påtvingade integrationen stjälper mer än hjälper. Det har vi sett under det senaste decenniet när vi med hjälp av olika integrations- och invandrardefinitioner har trott att vi ska skapa möjlighet för människor att komma in i det svenska samhället. Men det har gett precis motsatt effekt. Låt människor själva bestämma i vilken fart man vill bli svensk! Någon gång kommer det att fastna.

Jag själv anser mig både ha tagit del av det kurdiska och det svenska. Jag har hittat en balans i min tillvaro. Men vad vet jag – min son som är halvsvensk och har en svensk pappa kanske växer upp och anser sig vara mer svensk än kurd? Det kan vi inte klistra på människor. Låt människor själva bestämma hur de vill utveckla sin identitet!

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 133

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Jag är lite allergisk mot debatten om ordet invandrare och hur det används och inte används. Däremot är det så att vi har en diskriminering i samhället som gör att om du heter Abdullah och om man ser på dig att du är muslim eller jude kan du bli diskriminerad. Det är det reella problemet.

Vi måste kunna se om vi har en diskriminering. Vi måste ha statistik. Blir andra generationens invandrare diskriminerade eller inte på arbetsmarknaden, inom studierna och så vidare? Om vi inte har statistik kanske vi osynliggör de problem som finns. Här tycker jag att man ibland blandar ihop begreppen. Jag tycker personligen att man ska ha rätt att identifiera sig själv. Om jag vill kalla mig själv för svensk-palestinier född och uppvuxen i Tyskland, vilket jag är, ska jag kunna göra det. Det ska inte styras av någon annan. Men statistiken behövs. Däremot kan jag ibland känna att det är debatten om ordet invandrare som jag är allergisk mot.

Anförande nr 134

G u l a n A v c i (FP): Fru ordförande! Jag håller med dig, Yvonne, om att det är ett problem hur man använder begreppet invandrarskap. Men jag tror också att det har lite grann att göra med hur å ena sidan politiken, å andra sidan det mediala har utnyttjat begreppet. Vi måste arbeta förebyggande. Vi måste komma åt de strukturella problem som bland annat finns på den svenska arbetsmarknaden. Den har höga trösklar för bland andra människor med utländsk bakgrund när det gäller att komma in i det svenska samhället. Vi måste se på det som är konkret och som det går att skapa en förändring av för att människor ska kunna komma in i det svenska samhället.

Men jag tror inte att det är rätt väg att gå att därifrån gå och säga: Du är svensk, och du är det ena och det andra! I stället ska vi kunna använda de verktyg som krävs för att sätta svenska språket i fokus och för att möjliggöra för människor att komma in på arbetsmarknaden och få ett arbete. Det är det som är i fokus. Det är det, och ingenting annat, som kan bidra till att integrationspolitiken någon gång kan komma att bli bra.

Anförande nr 135

S a l a r R a s h i d (S): Motionen berör viktiga ämnen, som jag tycker i dagens politiska kontext och sammanhang tyvärr ofta har en tendens att sammanflätas trots att det är olika saker vi pratar om. Flera här har också varit inne på detta.

Jag ska börja med att säga lite om vad jag tycker om motionen. Jag delar inte Miljöpartiets uppfattning. Det handlar delvis om att jag inte tror att bytet av ord på något sätt kommer att förbättra situationen eller den samhälleliga position som människor med invandrarbakgrund befinner sig i. Det viktiga där handlar om en social situation. Även om Gulan Avci med flera går upp och pläderar för att vi ska ta bort det metafysiska tänket att man ska kategorisera människor har ni misslyckats på det sociala planet, som är ännu viktigare, tycker jag.

Det viktiga är som sagt frågan om varför samhällets lägsta skikt har etnifierats. Det är det som är det väsentliga, tycker jag. Vad är det som händer när en person med invandrarbakgrund föds i ett samhälle? Vad är det som händer när vi flyttar till Sverige? Den resan är viktig. Bedöms människor likadant, precis som Yvonne var inne på, när det gäller strukturell rasism, diskriminering etcetera?

Fortfarande gör man sig själv en otjänst om man pratar som borgarna gör, där invandring och invandrare får en beteckning och ett värde som leder till att man kulturaliserar debatten. Det innebär att man skjuter sig själv i foten. Det är inte det som är det viktiga, utan det viktiga är fortfarande människors sociala och ekonomiska situation. Därför måste man utgå från det. När våra förorter och förskolor, till exempel, går sämre måste vi se till att dessa skolor går bättre. Dessa områden har ju oftast en högre andel människor med invandrarbakgrund. Det kan också handla om arbetsmarknadsfrågor; där gäller detsamma etcetera.

Jag tycker fortfarande att man ska utgå från den sociala situationen. Då löser vi dessa problem, och då löser vi integrationen – punkt slut.

Anförande nr 136

C h r i s t i n a E l f f o r s S j ö d i n (M): Fru ordförande, bästa fullmäktigeledamöter! Miljöpartiet har föreslagit att man ska införa begreppet andragerations-svenskar. Men vad är det? För mig är det svenskar eller inte svenskar. Att införa ett nytt begrepp för de många människor som flyttar till Sverige och väljer att stanna kvar tycker jag är helt fel. Det ökar klyftorna, och det förstärker ett vi-och-de-tänkande.

Motionären säger att man genom att använda begreppet visar ökad respekt för dem som bor i Sverige och har utländsk bakgrund. För mig känns det helt respektlöst att vi över huvud taget för denna debatt 2011 i Stockholms stadshus.

Den som lever i Sverige och är svensk medborgare ska betecknas som svensk, oavsett om vederbörande har invandrat till Sverige eller om det är föräldrarna som har invandrat till Sverige. Det som leder till utanförskap är inte om man kallas för det ena eller det andra, i stället är det den enskilda människans möjlighet att bli delaktig i samhället. Den delaktigheten uppnår man genom att ha lika möjligheter till arbete, utbildning och boende.

Alliansens politik handlar inte om att hitta på konstgjorda begrepp utan att se till att människor får ett arbete och därmed en möjlighet att klara sig själv.

I remissinstansernas svar är genomgående negativa på motionärens förslag. Man ser ord som "missvisande", "olämpligt", "märkligt", "ger felaktiga associationer". Jag kan inte mer än instämma i det och yrkar härmed bifall till kommunstyrelsens förslag att avslå motionen.

Anförande nr 137

E v a S o l b e r g (M): Man slutar inte förvånas. Om man tittar på mig, kan man avgöra om jag är första, andra generationens eller tredje generationens svensk? Ser man det på mitt namn? Ser man det på mitt utseende? År 1976 kom jag till Sverige. Att man i dag står och diskuterar denna fråga är faktiskt otroligt anmärkningsvärt. Längre än så hade jag nog önskat att många hade kommit.

Jag vägrar att vara av samhällets lägsta skikt, som också nämndes tidigare. Det är både ni och jag och många med oss som tillsammans blir vi. Väljer man att säga vi och de har man en lång resa framför sig när det gäller att förstå saker och ting.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 138

A w a d H e r s i (MP): Jag tänkte bara säga att det märkliga väl inte är motionen. Det märkliga är samhället som använder begreppet andragenerationsinvandrare. Eller har jag fel?

Anförande nr 139

E v a S o l b e r g (M): Det jag mest irriterar mig på är att man över huvud taget väljer att använda sådana benämningar, att sätta etiketter på oss som kommer från andra länder till Sverige och dessutom kalla oss för tillhörande samhällets lägsta skikt. Det är ord som jag absolut inte skulle ta i min mun men är tyvärr tvungen att göra det. Så många år efter det att jag kom till Sverige måste jag alltså ta den här diskussionen just här!

Anförande nr 140

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Ja, i den bästa av världar skulle vi alla vara rätt stolta stockholmare, jämställda och jämlika. Där är vi ännu inte i dag. Jag menar att motionären ändå lyfter fram någonting som finns i vårt samhälle, ett symptom som finns, nämligen orimligheten att kalla någon som är invandrare för invandrare, det vill säga att någon som är född i Sverige, kanske är svensk medborgare kallas för andra generations invandrare. Jag tycker att det inte är korrekt. Man använder det i svensk nationalstatistik, eller för den delen i Stockholms statistik. Det är fel.

Sedan kan jag också säga att jag inte är den första att vara stolt över och använda begreppet andra generations svenskar heller. Det är på något sätt värdemätare, och jag vill inte ha en hierarki för vilket slags svensk man är. Jag föredrar i stället, om

man måste använda något ord, vilket jag inte tycker, att använda första generations svenskar. Man kan ha föräldrar som är utrikes födda, men man blir svensk, och där stannar det. Då är man den första generation som blir svensk. Efter det är man svensk under resten av livet. Det är det jag skulle föredra.

Med detta yrkar jag bifall till Miljöpartiets yrkande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 141

E m i l i a B j u g g r e n (S): Jag börjar med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Men jag tycker att det är otroligt viktigt att vi även nu år 2011 pratar om språket, vilket språk och vilka ord vi använder och vad de orden har för betydelse. Hur mycket vi än tycker att olika ord och saker betyder, och hur mycket man än i ordböcker definierar olika ord kan de ändå i samhället med tiden få en annan innebörd. Lingvisten Viktor Klemperer skrev att ord kan vara som små arsenikdoser. De sväljs helt obemärkt. De tycks inte ha någon verkan, men efter ett tag verkar giftet ändå. Han skrev under Nazityskland och var motståndare till nazisterna.

Det är viktigt att ha detta med sig när man pratar om vilka ord man använder och vad de har för betydelse. Hur positivt laddat vi än anser att ordet invandrare är tror jag att vi kan väl vara överens om att det många gånger används för att beskriva någonting annat – de andra, det farliga, någonting som inte är som vi. Jag tycker att man ska våga hantera, våga diskutera hur man kan förändra det sättet att använda ord i samhället.

Jag håller helt med om att detta att byta ut ett ord mot ett kanske lika dåligt ord, som förmodligen skulle få samma innebörd, inte hjälper någonting på vägen. Men det är viktigt att våga prata om hur vi kan få den utveckling som vi vill ha, där ordet inte längre står för någonting som handlar om en värdering av människor som man betecknar med etiketter.

Jag tror också, som har sagts här, att det är viktigt att man försöker ta bort beteckningar och värderingar av människor i alla olika delar: varifrån man kommer, vilket kön man har, vilken sexuell läggning har. Samtidigt ska man aldrig blunda för den strukturella diskriminering som ändå finns, i det här fallet den strukturella rasismen. Man måste i statistiken hitta sätt att så värdeneutralt som möjligt beskriva varför olika människor till exempel strukturellt har det svårare på arbetsmarknaden.

Jag tror att vi har mycket kvar att göra innan vi klarar av att faktiskt skapa ett samhälle som inte har någon strukturell diskriminering. Fram till dess ska vi jobba för att inte lägga in värdeladdade ord och beteckningar på människor på olika sätt.

Anförande nr 142

G u l a n A v c i (FP): Herr ordförande! Det är klart att man måste vara försiktig med orden. Men jag tror att vi alla i den här salen bejakar mångfalden och invandringen till Sverige. Så länge vi har invandring kommer det här begreppet att finnas kvar, både i det politiska samtalet och i samhället. Men jag tror att ska vi kunna vända på själva begreppet invandring måste vi också skapa system så att människor

känner sig välkomna in i det svenska samhället. Då handlar det om att se över vissa system.

Jag vet inte om Socialdemokraterna är beredda att se över till exempel hur det svenska arbetsmarknadssystemet ser ut, som ju faktiskt exkluderar väldigt många människor med invandrarbakgrund. Det är en grej. Sedan måste man skapa ännu bättre utbildningssystem så att människor som kommer hit lär sig svenska språket, det är nyckeln till integration. Samtidigt som människor känner att de är en del av det nya samhälle som de har kommit till tror jag att öppenheten för att kunna identifiera sig som svenskar blir mycket större. Men det är en process innan man kommer till.

Anförande nr 143

E m i l i a B j u g g r e n (S): Jag måste säga att jag inte riktigt förstod hur det var en motsättning till det jag sade om att det är viktigt att prata om vilka begrepp man använder och vad man lägger i för värdeladdning i dem och inte göra det så enkelt som att bara säga att invandringen är något positivt för oss.

Däremot delar jag uppfattningen att ska vi kunna skapa ett integrerat mångfaldssamhälle måste vi se till att alla människor har lika möjligheter att vara en del av samhället. Där delar jag Salar Rashids inställning, att då måste man se till att skapa möjligheter för alla människor. Då handlar det inte om var man kommer ifrån, utan det handlar om att alla människor är lika mycket värda, alla måste få chans till utbildning och arbete. Då måste vi ha en politik som utjämnar klassklyftorna. Det är vad det handlar om.

Anförande nr 144

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Ordförande, fullmäktige! Den här debatten handlar om att vi skulle byta ett begrepp mot ett annat. Sedan har den vidgats till en stor integrationsdebatt, som i och för sig är intressant. Jag tror inte att vi har någon framgång genom att byta ett begrepp mot ett annat. Det tror inte jag på.

För mig är det ganska enkelt: Är man född i Sverige är man svensk – punkt slut. Ibland måste vi ha statistik, till exempel när vi planerar modersmålsundervisning. Det måste vi ha statistik för, för att kunna se vilket ursprung ett barn har. Men var och en har rätt att bestämma sin egen identitet. Mina barn kallar sig sverigechilenare. Det är absolut deras rättighet att få göra det. Om de vill kalla sig svenskar, chilenaar eller sverigechilenare är upp till dem att bestämma, inte till mig, er eller någon annan. Det tycker jag är viktigt. Det är många som lever i Sverige som har föräldrar från andra länder och som är stolta över det och vill framhålla det i sin identitet, och det ska de få göra. Det tycker jag är viktigt.

Sedan tycker jag att vi ska vara väldigt försiktiga med orden. Vem är det som ger dessa ord en negativ klang? Varför pratar vi om utsatta områden om områden där det bor många människor med utländsk bakgrund? I ett sådant bor jag själv. Varför är det ett utsatt område? Man sätter ett klistermärke på människor som bor där. Därför tycker jag att man ska tänka sig för hur man pratar om människor.

Jag känner väldigt många människor som är födda i Sverige och har föräldrar som är födda i andra länder eller är själva födda i andra länder. De har bra jobb, de trivs, de är väl integrerade och kallar sig kurdsvenskar, chilenaersvenskar eller vad som helst. Jag tycker att det är viktigt att vi bejaktar mångfalden och inte är rädda för att vi har en stad som är väldigt spännande och som är mångfasetterad.

Självklart är detta också en klassfråga. Områden som Järvafältet där det bor många med utländsk bakgrund är de som är de fattigaste i Stockholm. Där handlar det om att vi måste satsa resurser för att se till att alla får rätt till jobb, rätt till utbildning, och framför ska alla barn ha samma möjligheter.

Anförande nr 145

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Jag gjorde ett litet test här och kollade i majoritetens budget och i oppositionspartiernas budgetmotioner vilka ord som används. Majoriteten använder ordet invandrare ganska ofta. I oppositionens budget används det ordet bara en gång. I alla tre partiernas oppositionsförslag används det alltså bara en gång. Det gör att det blir en konstig diskussion här. Några här blir väldigt upprörda över hur vi använder ordet invandrare, och det verkar vara majoriteten som använder det mest i sina underlag.

Motionen handlar om att ett ord som används i dag i kommunens handlingar, andra generationens invandrare, skulle bytas ut mot ett ord som var mer positivt. Det var tanken med motionen. Men jag vill säga att för mig är det så att alla som bor i Sverige har rättigheter. De behöver inte kalla sig för svenskar eller bli svenskar, assimilerade eller anpassas till vissa normer. Alla ska ha lika rättigheter och lika skyldigheter om de bor i detta land, oavsett vad de kallar sig själva för.

Sedan behöver vi som politiker statistik för att visa om det finns diskriminering. Det är inte så att människor i Sverige inte får jobb i dag för att de inte kan svenska. Du kan bo i Sverige och inte kunna ett ord svenska och få ett bra jobb. Men om du heter Abdullah, kan väldigt bra svenska får du ändå inget jobb på grund av diskrimineringen.

Däremot finns det en fråga som inte tas upp i majoritetens budget, och det är frågan om utanförskap och diskriminering. Ni står och pratar med väldigt fina ord om att alla ska finnas här, men ni vill inte påvisa eller synliggöra den diskriminering som finns i staden, och ni har ingen politik för att motverka den. Men det är inte vad den här motionen handlar om. Vi behöver en politik där alla människor har lika värde, kan identifiera sig själva, men det måste också finnas statistik så att vi kan synliggöra den diskriminering som finns för att kunna sätta in åtgärder mot den.

Anförande nr 146

M a r i a n a M o r e i r a D u a r t e (MP): Herr ordförande! Till skillnad från resten av talarna vill jag säga: Hej, mitt namn är Mariana, jag är andra generationens invandrare och jag är stolt över det! Jag tillhör inte på något sätt det lägsta skiktet. Jag är inte farlig, jag har aldrig utfört några kriminella handlingar och är allmänt trevlig, om jag får säga så om mig själv.

Det som är problemet är att vi ger olika definitioner på människor. För mig är benämningen andra generationens invandrare någonting positivt, någonting som jag är stolt över. Tydligt har vi olika definitioner av benämningen andra generationens invandrare, och det är väl ett av de största problemen. För mig är det någonting som jag har jobbat för i flera år, för andra är det någonting som är farligt och någonting som leder till kriminalitet.

För den politiska korrekthetens skull ska jag säga att nu generaliserar och överdriver jag lite – bara så att alla är med på vad jag säger här.

Jag tycker inte att vi ska byta ut ett ord mot ett annat. Det är en benämning som hör hemma hos individen och i forskning i psykologi. Det är där det hör hemma, inte i officiella sammanhang, i Stockholms stads dokument.

Anförande nr 147

A b e b e H a i l u (S): Ordförande, fullmäktige! Andra generationens invandrare eller tredje generationens invandrare låter inte heller bra. Mina barn är födda här, och då är de svenskar för mig. Det är jag som har invandrat till Sverige, mina barn som är födda på Karolinskas BB är svenskar eller svenskar med etiopiskt påbrå. Så brukar de säga själva.

Svenskar – ja, har man en villa, en Volvo, en vovve, en sommarstuga är man automatiskt svensk. Det är där det finns problem. Många kommer över huvud taget inte att få något jobb. Så länge man inte får jobb sitter man där man sitter. Arbetsmarknaden ska vara öppen, det är där man ska kämpa mot diskriminering.

Jag har stor respekt för Paul Lappalainen, han har kämpat mot diskriminering hela tiden här i kommunfullmäktige. Han såg till att diskrimineringsklausulen blev antagen i staden. Kan vi inte se till att den här klausulen kommer tillbaka i bruk? Det skulle vara bra. Det skulle vara en första början.

Utanförskapet är det som är problemet, inte benämningen. Att byta namn till annat tycker jag inte om. Det handlar om diskriminering, och det handlar speciellt om jobb, jobb och åter jobb. Våra ungdomar ska få utbildning, men där har man tagit bort det mesta de senaste fyra fem åren. Skulle vi se till att ungdomarna får bra utbildning skulle vi få bort diskrimineringen. Det spelar ingen roll vad man kallas, andra generationens svenskar eller invandrare. Det handlar om respekt i samhället.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 24 Motion om försköning av Stockholms tråkiga miljöer (utl. 2011:92)

Anförande nr 148

M a l t e S i g e m a l m (S): Herr ordförande, kommunfullmäktige! Jag har skrivit den här motionen därför att jag tycker att det finns en del saker att ta upp. Vi talar alltid om att Stockholm är en så vacker stad. Man tittar då väldigt mycket på våra vattendrag, men vi har byggnader i staden som jag tycker borde fixas till och förskönas. Jag har tittat på sådana saker, och som jag tagit upp i motionen, till exempel våra vattentorn.

Låt oss ta Telefonplan som exempel. Telefonplan har blivit ett centrum för kulturell verksamhet i Stockholm. Där har man verkligen förskönat det gamla fula LM Ericssontornet. På dagtid är det en vanlig betongklump, det är ett kommunikationstorn, men på kvällen lyser det i olika färger. Det är röda, gröna, blå och andra färger, och det ser kul ut på kvällen. Det är någonting nytt i stadsbilden.

Många andra vattentorn i Stockholm ser ut som stora betongklumpar som har ställts ut ganska nära våra bostadsområden. Man borde använda sig av ny teknik, till exempel leddbelysning och annat för att piffa upp tornen och göra dem lite mer roliga. Våra gamla vattentorn i Stockholm som är av äldre arkitektur är utformade på ett helt annat sätt. De är vackra, snygga och ritade med stor omsorg. Men många av betongklumparna till vattentorn i våra bostadsområden borde man kunna göra lite kul grejer med.

Vi har Konstfack som har varit med och utformat telekommunikationstornet vid Telefonplan på ett väldigt snyggt sätt. Man borde helt enkelt använda sig av Konstfackseleverna så att de fick göra installationer med till exempel leddbelysning eller annat på det som kan betraktas som ganska fula och tråkiga betongklumpar i Stockholm.

Min motion går helt enkelt ut på att fullmäktige beslutar om att utlysa en tävling där man inbjuder Konstfackselever till att göra roliga och trevliga utsmyckningar av de skapelser som står runt om i staden. Jag ska inte nämna några, men det finns många betongklumpar som inte är speciellt snygga. De på Konstfack skulle kunna få resurser för att anordna en tävling där man utser ett torn till vinnare. Det skulle kunna bli spännande för Konstfackseleverna själva att veta att de har varit med om att utforma dem.

Jag träffade en tjej som hade gått på Konstfack och varit med om utsmyckning av LM Ericssontornet, kommunikationstornet. Hon tyckte att det var otroligt spännande att ha kunnat vara med och göra något kul med tornet. Jag tror att man beträffande LM Ericssontornet kan via sin mobiltelefon knappa in olika koder och medverka till att det byts färger på tornet lite då och då.

Det finns mycket man skulle kunna göra. Jag tror att vi skulle kunna få mycket identiteter i vissa områden om man fick en bra utformning av dessa i mitt tycke väldigt fula skapelser.

Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 149

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Den här motionen anknyter till ett intressant ämne, Stockholm som vacker stad. När Stockholm utvecklas är det alltid viktigt att tala om hur den estetiska aspekten kan vara en del.

Just i den här motionen tycker jag att man hamnar i fel utgångspunkter. Jag tror att det kan illustreras med att gå från fågelperspektiv till gatuperspektiv. När det gäller fågelperspektiv kan vi alla hålla med om att Stockholm är en vacker stad. Det finns nog ingen här inne som tycker annorlunda. Går vi ned lite kan vi kanske enas om hela områden, till exempel promenadstråk som vi tycker är särskilt vackra. Men går vi ned på gatunivå och börjar peka ut enskilda byggnadsverk blir det genast väldigt mycket svårare. Uppfattningen om vad som är snyggt och fult går isär, skönhet är någonting subjektivt. Det tas upp i svaret på motionen.

Skönhetsrådet skriver att det är svårt att generellt säga att vattentorn är oestetiska. Det finns vattentorn som klassas som särskilt intressanta ur kulturhistorisk synpunkt och i konstnärligt perspektiv. Tornet vid Vanadislunden är ett sådant exempel, samma exempel som motionären tar upp i sin motion som ett fult torn. Redan där är Skönhetsrådet och Malte Sigemalm inte överens.

En viktig del i detta är vilken roll vi har och på vilken nivå vi fattar beslut. I respektive nämnd, bolagsstyrelse, förvaltning som har att se till fina byggnader och förvalta sina byggnader ingår möjligheter att anordna tävlingar och ta fram förslag på förändringar i utseendet av byggnadsverken. Jag tycker att det är en rimlig ordning att ha det så. Jag tycker att det är rimligt att lokala initiativ inte alltid måste upp i fullmäktige för godkännande.

Jag tror att det många gånger kan vara positivt att försöka hitta förslag för att försköna byggnadsverk i specifika områden, och jag tror att det görs bäst i det området med intressenter på plats, med ägaren till byggnaden. Då får man till en lokal dialog, och det hela kan eventuellt anpassas till andra projekt som kan tänkas vara på gång i respektive område. Det är en bättre ordning än att fullmäktige i kväll pekar ut vilka torn som är snygga och vilka som är fula.

Anförande nr 150

M a l t e S i g e m a l m (S): Jag har i min motion refererat till de arkitektoniskt fina torn som Ferdinand Boberg har ritat. Det var ett av de torn som du refererade till. Här är det en liten missuppfattning. Jag skriver att dåvarande kungliga arkitekter, bland annat Ferdinand Boberg, ritade dessa vackra byggnader, till exempel Vanadisreservoaren som är en otroligt snygg skapelse. Om jag skulle peka ut några torn här skulle jag få tio repliker, men jag kan säga att till exempel vattentornet i Sättra är en stor klump, eller vattentornet vid Hjulsta. Det är stora klumpar i bostadsområdena.

Varför skulle man inte kunna göra lite kul grejer med detta? Var lite positiv nu och tyck att detta är en jättekul grej att göra. Vi hör ibland att Stockholm är världens bästa stad. Låt oss säga att här har vi Konstfackselever som gör världens bästa utsmyckningar på världens tråkigaste miljöer. Var positiv, se lite konstruktivt!

Anförande nr 151

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): En stad i världsklass är sloganen. Ett Stockholm i världsklass blir det därför att politiker inte lägger i allt och alla.

Du skriver i motionen att vattentorn samt övriga höga torn, till exempel kommunikationstorn, är ur många aspekter grå byggnader som mest ser anskrämliga ut. Jag säger inte motsatsen, det vill säga att alla torn är fantastiska. Jag vill vara lite mer nyanserad och säga att det är lätt som politiker att generalisera i vad som i grund och botten är subjektiva uppfattningar hos var och en. Då tycker jag att det är sunt att som kommunpolitiker inte utnämna sig själv till expert i vad som kategoriskt är snyggt eller fult. Snarare är det så att Stockholms blandning av stilar är en del av stadens skönhet just därför att de speglar sin tids syn på arkitektur och funktionalitet.

Anförande nr 152

K a r i n R å g s j ö (V): Det här kan bli en lite kul debatt; det verkar vara en väldigt kreativ motion. Det är lustigt att ni är så förtjusta i de gråa betongtornen, som i och för sig är vackra. Jag tycker att det är intressant att ni har en sådan faiblesse för dem. Skönhetsrådet brukar inte vara någon som ni hänvisar till i andra fall, men ni kanske lutar mot Skönhetsrådet i just detta fall. Det är ganska pigga idéer i motionen som man verkligen skulle få i gång staden med, tror jag, eller i samarbete med de olika konstnärliga utbildningarna och dessutom lokal anknytning. Det skulle bli lite fart. Det skulle bli väldigt vackert, tror ni inte det?

Anförande nr 153

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Det finns alla möjligheter i dag för de enskilda ägarna och människorna att kontakta förvaltning och nämnd i bolagsstyrelser som äger de här byggnadsverken och föreslå att det anordnas tävlingar. Det finns inga hinder för det. tvärtom tycker jag att det är en rimlig ordning, det är en bra ordning.

Jag tycker absolut att staden ska uppmuntra hög kvalitet i gestaltning av byggprojekt. Det är någonting som slås fast i kommande arkitekturprogrammet, som du säkert vet om.

Till syvende och sist är det här inte någonting där kommunpolitiker i Stadshuset kategoriskt ska besluta om vilka torn som är fula eller snygga, utan det är en rimlig ordning att möjligheter absolut finns och att detta sker på lokal nivå.

Anförande nr 154

E w a L a r s s o n (MP): Jag vill börja med att yrka bifall till Miljöpartiets reservation, som delvis är ett bifall till motionen. Vi tycker att det är bra att man lyfter diskussionen om att försköna Stockholm. Vi tycker att det är bra att lyfta fram

de möjligheter som finns för att låta konstnärer vara med och försköna Stockholm. Det kommer att kosta, och då ska man lägga in det som ett direktiv från början när man beställer.

Vi pratar nu om gamla synder där vi har lite olika syn på vad det är för någonting. Låt oss inte fastna där utan gå vidare, och jag tror att det finns sådana antydningar i borgarrådets svar till kommunstyrelsen. Man har bestämt tidigare i riksdagen att det ska vara minst ungefär en procent konstnärlig utsmyckning vid nybyggnation. Då har vi fastnat i något gammalt tänkande när det gäller utsmyckning. Vi tänker på tavlor, statyer och fontäner. Låt oss vidga det begreppet och drista oss till att gifta ihop arkitekter med konstnärer – konstnärer är ju en av Sveriges mest väl utbildade yrkesgrupp. Låt oss skriva in i våra direktiv i stadsbyggnadsnämnden eller i trafiknämnden att när vi gör om vägarna eller lägger in cykelbanor, som vi hoppas i Miljöpartiet, så låter vi konstnärer vara med från början. Låt oss starta *nu*. Det kan vi göra i nämnden nästa vecka, eller hur? Alla vill vi ju ha det vackert, men ingen är överens om vad som är vackert.

Den här motionen ger oss möjlighet att diskutera skönhet. Det är det som är själva poängen. Det tror jag var poängen var när riksdagen en gång i tiden biföll min motion när vi skulle ändra i plan- och bygglagen, och vi fick precis som i Norge de estetiska värdena in i plan- och bygglagen. Det hade vi inte tidigare, men nu finns de där.

Jobba tillsammans, alla partier, och gör det på nästa nämndsammanträde!

Anförande nr 155

K a r i n R å g s j ö (V): Jag ska börja med att yrka bifall till den reservation som S och V har tillsammans lagt med anledning av motionen, som jag tycker är kvällens roligaste och mest kreativa, Malte.

Det är ganska sällan det är så här konstruktiva förslag från politiker. Det här är en direkt ansats där vi kan jobba lite bredare med de utbildningar som finns i staden. Den här motionen bygger på fräschhet, modernitet, nytänkande. Ni i majoriteten svarar extremt mossigt, väldigt fyrkantigt, måste jag säga. Man blir förvånad.

Markus tar upp bolagsstyrelser. Man ska lyfta frågan i de olika bolagen. Är det de som ska bestämma skönhetsvärdena? Det kan man undra över. Här har vi en fantastisk möjlighet att använda oss av exempelvis Konstfack. Eleverna kan göra en utsmyckning, man kan anordna tävlingar, som Malte föreslår. Det finns otroligt mycket vi skulle kunna göra.

I den här staden vimlar det inte av installationer och konstnärliga utsmyckningar, så är det inte. Det här är inte en stad där man använder den här typen av tävlingar så mycket. Nu öppnar sig en möjlighet. Det borde inte vara en politisk omöjlighet att titta på den här motionen och göra något.

Det talas om betongklumpar. Jag tycker att ni snarare är betonghäckar, om man får uttrycka sig så i talarstolen. Den här motionen skulle kunna ge en öppning till att försköna exempelvis de där tornen, och sedan kan man gå vidare. Man kan använda

sig av de Konstfackselever som har en lång erfarenhet och lång utbildning, och det skulle också vara i enlighet med jobblinjen.

Bifall till motionen!

Anförande nr 156

Borgarrådet K e v i u s (M): Vad är skönhet? Vilka hus är fula, vilka hus är vackra? Vilka vattentorn är sköna, vilka vattentorn är fula? Jag instämmer i min kollega Markus Nordströms tidigare argument.

Om jag skulle tycka, Karin Rågsjö, att ditt hus var fult, skulle det då vara okej att vi utlyste en tävling här i fullmäktige där de vill måla ditt hus rött trycker rött, de som vill måla det blått trycker blått? Det är lite så ni agerar just nu med anledning av Malte Sigemalms motion. Det är nämligen så att ni inte tar hänsyn till ägarformerna. De flesta vattentorn ägs av Stockholm Vatten. Låt dem besluta om en tävling, för det är de som äger tornen. Låt den som äger byggnaden att göra det, de klarar det rätt bra.

Du tar Telefonplan som ett exempel. Fastighetsägaren klarar av detta. Konstfackets elever pekar ni ut. Ja, men Beckmanseleverna då eller Tensta gymnasiums elever? Det är helt bisarrt att vi ska utse exakt vilka torn och vem som ska göra vad. Om vi skulle ha en omröstning om ditt hus, Karin Rågsjö, vad skulle du säga om det?

Anförande nr 157

K a r i n R å g s j ö (V): Jag undrar hur du har läst motionen, Regina. Jag trodde att du hade bättre kunskap. Det handlar om ett antal torn som är utpekade. Det handlar inte om ditt eller mitt hus, men ni verkar gilla de här tornen.

Om ni hade velat vara välvilliga till motionen hade ni kunnat lägga in det här till de olika bolagen och skrivit vidare på motionen och gett bättre förslag tillbaka. Men ni är extremt fyrkantiga. Det kanske inte behöver stanna vid Konstfack, det finns andra utbildningar.

Ni har svarat extremt grått, tycker jag. Det är ett grått svar på en ganska färgglad motion.

Anförande nr 158

M a l t e S i g e m a l m (S): Tack, Karin Rågsjö, för de värmande orden!

Tillbaka till min motion: Man kan misstolka, vrida och vända på allting. Men man kan väl ha lite vyer. Vi kan ju se att i vissa städer görs det olika konstnärliga installationer och på olika sätt. Det är någonting som folk kommer dit för att titta på.

Det finns många betongklumpar i den här staden. Jag trodde inte att majoriteten var ett betongparti utan vill förändra och göra något roligt och snyggt. Man skulle i sin välvilja kunna fundera på: Är den här motionen någonting som vi kan bygga vidare på? Skulle vi kunna göra ett Stockholm i världsklass med konstnärlig utsmyckning?

Om det sedan är Beckmans elever eller Konstfacks elever eller några anda som gör det, so what? Det spelar ingen roll. Utlys en tävling i Stockholm och tala om att det handlar om att göra miljöer lite roligare. Varför har man till exempel fixat till en massa broar med en belysning som gör att de blir gröna, lila och röda, exempelvis vid Långholmsgatan? Varför har man gjort det? Jo, det är för att lysa upp och göra lite kul. Skulle man inte kunna göra samma sak med de betongklumpar som står i våra bostadsområden? Det är ju förort det i mycket handlar om.

Jag tror att gjorde man ett torn, en ful betongklump, till någonting unikt skulle det kunna bli ett kännetecken för ett område: här har vi en utsmyckning. Det tycker jag att ni från majoritetens sida skulle kunna fundera på och i er välvilja säga att det är något ni kunde tänka på i framtiden och göra någonting av. Men nej, icke, sa Nicke, här ska det vara gråbetong, vi är ett betongparti.

*§ 26 Motion om namngivande av täppan vid Thorildsplan till "Bryggår Annas Täppa"
(utl. 2011:94)*

Anförande nr 159

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (S): Jag vill tacka för svaret på motionen. Det är ett ganska välvilligt svar. Det skulle kunna finnas en plats som döps till Bryggår Annas Täppa; det gäller en del av Thorildsplan det handlar om. De remissinstanser som har yttrat sig över förslaget har varit positiva. Även Reginas svar är ganska positivt, även om man i för många fall säger att man besvarar motionen i stället för att vilja bifalla den.

Anna Johansson satt i den här församlingen i 34 år. Det är inte först och främst allt därför som vi vill att det döps en plats efter henne, utan det är för den faktiska insats hon gjorde då. Det var väldigt svårt att få bostad, framför allt om man var ensamstående kvinna i Stockholm, och det hade hon en erfarenhet av när hon kom till Stockholm i början av 1900-talet. Det aktuella huset, som för övrigt är grått och ganska högt, står på Kungsholmen och kallades Kvinnohuset därför att det var många kvinnor som fick sin första bostad där.

Vi har diskuterat det tidigare i den här salen att det är väldigt få platser som döps efter kvinnor, och därför vore det otroligt roligt om det kunde bli en plats vid Thorildsplan som heter Bryggår Annas Täppa.

Med det yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 160

T o r u n B o u c h e r (V): Jag tänker bara yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

§ 27 Motion om att Stockholms stad måste sluta med att skriva avtal med sina kunder där elförbrukningen ingår i avtalet (utl. 2011:95)

Anförande nr 161

A w a d H e r s i (MP): Den här motionen är skriven av en kvinna som jag har väldigt stor respekt för och som visat vishet i många frågor. Hon sitter inte längre i kommunfullmäktige, och det är just därför jag är här i dag. Hon har förstått att för att vi ska kunna ställa om samhället räcker det inte med att vi ska få förnybar energi och förnybara källor. Hon har också förstått vikten av att vi ska spara energi.

Därför tycker jag att den här motionen är väldigt viktig. Det är nämligen så att om man spar så mycket energi som det går att spara i vårt land skulle vi kunna lägga ned kärnkraftverk. Tänk er! Tänk om var och en av oss gör det som krävs. Vår stad Stockholm är en mycket stor aktör som förfogar över många fastigheter. År 2011 tecknar vi hyresavtal som gör att vi subventionerar elkostnaden. Är det miljösmart? Jag tror inte det.

Det man kan läsa i alla remissvaren är att det här är en viktig motion. Men svaren räcker inte hela vägen. Jag tycker att det finns bolag som behöver göra mycket långtgående investeringar för att kunna spara mer energi. Där säger man att man inte kan göra det nu, för gör man det krävs det långsiktiga kalkyler. Men det är just därför man behöver göra det; energibesparingar är långsiktiga projekt som kanske räcker fram till 2050 eller så.

Hur kan vi lyckas med detta om vi inte får med oss kunderna? För kunderna vet. Om de kan få ned kostnaderna är de villiga att göra mer.

Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 162

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Det var ett tag sedan som Yildiz skrev den här motionen. Desto bättre att vi kan behandla den i dag. Frågan har nämnts vid ett antal gånger vid frågestunder. Som exempel har jag i svaret på motionen och i olika sammanhang berättat om bostadsbolagens olika metoder för att få ned energianvändningen generellt som är framgångsrikt. Det har också handlat om hur man debiterar sina hyresgäster. Vi får allt fler individuella mätare där man kan se sin energiförbrukning. I två fastigheter som är bredvid varandra ser man att de som har individuella mätare går ned i sin energiförbrukning markant.

Det här är ett framgångsrikt koncept som, precis som jag beskriver i svaret, bolagen arbetar med. Lägg därtill de stora satsningar som görs för att fånga upp de kanske största energitjuvarna i sammanhanget, de fastigheter som är byggda på 70-talet och som är byggda i segment och som i dag läcker stora mängder energi. Där har man kunnat visa på vad man kan göra för att få dessa fastigheter att till och med halvera sitt energiuttag utan att det för den skull är orealistiskt. Det gör att vi i dag i praktiken kan utnämna de fastigheter som byggts om till energieffektiva fastigheter.

Det gör att hela miljonprogrambeståndet kan miljöklassificeras när vi är klara med detta. Det kommer dock att ta några år till, som vi väl känner till.

Men vi har i dag ett område som vi fokuserar på och där alla fastigheter ska kunna minst halvera sitt energiuttag på det sätt som bostadsbolagen har presenterat. Det tycker jag är bra och roligt. Dock är det så, som jag också nämner i svaret, att fastighetsnämnden redan i dag gör såsom motionären beskriver, att man vidaredebiterar kostnaderna för verksamhetselen på de kunder som i dag har lokaler i respektive fastighetsbestånd.

Som sagt tycker jag att vi har besvarat den här motionen med att vi har beskrivit allt det som staden gör i de olika delarna. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 163

K a j s a S t e n f e l t (V): Jag vill bara yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen, alltså bifall till motionen.

§ 29 Motion om exploatering av skolgårdar (utl. 2011:102)

Anförande nr 164

Daniel Helledén (MP): Herr ordförande! Yildiz Kafkas och Cecilia Obermüller har motionerat om att vi ska ta hand om våra skolgårdar och inte bygga på dem. De föreslår att vi ska sätta stopp för exploatering av skolgårdarna och att Sisab ska få i uppgift att kartlägga skolgårdarnas utvecklingsbehov och därefter skriva en rapport om hur man kan utveckla dem.

Vi noterar med glädje att miljö- och hälsoskyddsnämnden och kulturnämnden tillstyrker de två sista att-satserna i motionen. I princip gör egentligen kommunstyrelsen det också, fast man klär det i orden av ett besvarande, men andemeningen är trots allt att de två att-satserna blir bifallna. Man kan säga att där är vi hemma, och man kunde faktiskt bifalla dem formellt också så att det syns bra i handlingarna.

Utredandet räcker inte riktigt i det här fallet. Staden är starkt expansiv. Det är lätt att bli fartblind, och då behöver vi ett stopp, ett moratorium för skolgårdarna i väntan på utredningarna. Vi har sett vad som behöver göras. Vi behöver helt enkelt stärka skyddet för barnens intressen, det är det som är viktigt i sammanhanget, mot andra oftast trängande intressen som är starkare men där man inte tänker på barnen.

I handlingarna nämns skolor som Engelbrettsskolan på Östermalm, Matteusskolan, Blackebergsskolan och Aspuddsskolan där projekt har satt sina spår på ett ibland olyckligt sätt. Är det i barnens intresse som man gör det? Det skulle vi hävda att det inte är. Jag tänker osökt på vår oförmåga att ta in FN:s barnkonvention och värna barnen. Vi ska ha barnens bästa för ögonen i alla sammanhang. Därför behöver vi göra mer i det här sammanhanget.

I flera yttranden sägs att det inte är på skolgårdarna som det byggs utan på näraliggande tomter. Därför skulle inte ett stopp ha någon betydelse. Då kan man säga: Ja, formellt är det så, det är inte skolgårdarna i alla sammanhang. Men för barnen gör det ingen skillnad, för dem är det också skolgårdar.

Det är i steg två som man kommer åt de andra delarna som inte formellt är skolgårdar när man ska kartlägga utvecklingsbehoven. Det är viktigt. Just nu är det ett ärende ute på samråd som gäller Mariaskolan på Södermalm där man vill bygga ett höghus på Tobaksmonopolets tomter som på ett olyckligt sätt kommer att skugga lektionssalarna, matsalen längst ned och stora delar av skolgården. Man tänker inte efter.

Vi måste bli mycket bättre på att ta in detta, barnens värld och deras miljö.

Vi behöver alla de tre delar som nämns i motionen. Vi behöver ett moratorium för att se till att skolgårdarna inte i farten byggs. När vi väl byggt dem kommer vi inte att få dem tillbaka. Vi behöver utreda behoven av skolgårdarna, och vi behöver ta fram en rapport.

Med detta yrkar vi i Miljöpartiet bifall till motionen i sin helhet och önskar att alla andra gör det också.

Anförande nr 165

J a n V a l e s k o g (S): Den här motionen väcker en hel del frågor som jag under den korta tid som jag har hållit på med utbildningsfrågorna också har funderat på. En av dem är: Vem har ansvaret för att det händer någonting med skolornas fysiska standard och skolgårdarna? Är det SISAB? Nej, det är det inte. De gör vad de blir tillsagda. Har skolorna någon makt i den frågan? Nej, det har de inte alls. De har i praktiken inga möjligheter att ta några initiativ. Är det stadsdelsnämnderna? Nej, inte nu längre. För ett antal år sedan fanns det omfattande planer på samarbete mellan stadsdelsnämnderna och skolorna, men där blev det tvärstopp när den här majoriteten tillträdde. Allt hamnade i byrålådan. Var finns den byrålådan? Den finns på utbildningsförvaltningen. Det är naturligtvis där som huvudansvaret i praktiken ligger när det gäller att ha planer och idéer om skolgårdar och upprustning av skolor, vilket det finns ett stort behov av på många platser i Stockholm. Men ingenting händer. Det var en åtgärd som man tog till på en gång när skolan centraliserades. Man var rädd för var stora kostnader. Man ville absolut inte att planerna på upprustning av skolgårdar och skolor skulle gå vidare. Sedan dess har det inte hänt så mycket i den här frågan förutom när det gäller byggnation av nya skolor, vilket vi har haft en utredning om. Jag skulle vilja säga att det här är en blind fläck.

I den meningen tycker jag att den här motionen, åtminstone de att-satser som handlar om kartläggning av skolgårdar, utvecklingsbehov och upprustning, är befogad. SISAB får gärna göra det eftersom de har kunskap, men de måste också få möjlighet att vara kreativa. Vi tror inte på den första punkten om att säga nej till all exploatering. Det kan ju vara en viktig del i upprustningen av skolgårdar, inte minst i det läge där vi befinner oss med ett kraftigt ökande antal elever i nästan alla stadsdelar. Det kan innebära att man måste göra vissa byggnationer på skolorna i fråga.

Med detta vill jag yrka bifall till Socialdemokraternas reservation i detta ärende.

Anförande nr 166

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Precis som jag tror att Daniel Helldén konstaterade, är vi i grund och botten ganska eniga i den här frågan. Det är självklart att vi inte ska bebygga en massa skolgårdar med ditten och datten. Däremot är vi inte beredda att säga att vi alltid ska ha ett stopp på alla skolgårdar. Det finns en mängd olika intressen som står emot varandra.

Initiativet till byggnationen på Engelbrettsskolan togs redan under den förrförra majoriteten. Där handlade det också i stor utsträckning om barns och ungdomars rätt till idrottshallar. Det handlade dels om att få skolans idrottshall att fungera, dels om att se till att vi fick fler idrottshallar på Östermalm. Det är också väldigt viktigt. Detta finansieras med ett antal bostäder. Det är den typen av avvägningar som man måste göra hela tiden i vår stad när marken är värdefull. I grund och botten anser vi att den täta staden är den mest miljövänliga staden av dem alla. Det är när vi kan förtäta där människor redan bor som vi till exempel inte behöver bygga ut kollektivtrafiken lika mycket. Det finns redan kollektivtrafik. De här avvägningarna görs varje dag i

berörda nämnder. Det är det jag har försökt säga i svaret på den här motionen. Jag tror att det vore fel att i dag säga att det ska vara ett tokstopp för all byggnation på samtliga skolgårdar i Stockholm just nu.

Anförande nr 167

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande, ledamöter! Visst är den täta staden en viktig miljöfråga. Vi måste ta nya miljökonflikter på många sätt när vi behöver förtäta staden. Just därför tror jag att det är viktigt att lyfta upp den här typen av frågor. Engelbrektsskolan är ett exempel på att skolans behov egentligen kom i sista hand. Det handlade framför allt om bostäder. Det tycker jag den debatt som blev i frågan också speglade.

Jag vill yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

§ 30 Motion om gör skolorna i staden tryggare (utl. 2011:103)

Anförande nr 168

Ingegerd Akselsson Le Douaron (MP): Fru ordförande! Jag vill börja med att konstatera att det har hänt flera gånger den här kvällen att vi har behandlat motioner som har lämnats in under den förra mandatperioden. Det innebär att motionärerna inte finns kvar här. Det här är ytterligare ett sådant fall.

Jag vill också säga att motionen delvis är överspelad. Det står bland annat att förekomsten av mobbning, trivsel och sådana saker i skolan ska kartläggas, och det är redan gjort. Däremot vill vi med kraft säga att själva andemeningen i motionen självfallet gäller fortfarande. Vi måste göra skolorna tryggare även om de har blivit lite tryggare sedan förra året enligt den undersökning som vi har fått ta del av i utbildningsnämnden. Där står det att det har blivit lite tryggare. Det står också att andelen barn som känner sig mobbade har gått ned från 17 procent till 14 procent. Det är fortfarande 1 procent mer än 13 procent som är riksgenomsnittet. Vi i Miljöpartiet skulle vilja säga att det är precis 14 procent för mycket. Det ska inte finnas en enda som ska behöva gå till skolan med en rädsla för vad som ska hända under dagen. Det gäller speciellt i grundskolan dit man måste gå.

Det vi egentligen behöver ägna oss åt är hur vi ska göra. Där har utbildningsförvaltningen själv föreslagit en lång rad med åtgärder. Jag ska inte läsa upp dem alla, men det handlar framför allt om att vi måste försöka ha ett helhetstänkande. Det säger också Skolverket som har undersökt detta. De har tittat på allehanda program som skolorna köper in för dyra pengar och sett att de ofta inte hjälper. Ibland kan de till och med vara kontraproduktiva. Det handlar om relationer, hur skolan är organiserad, skolledning, lärarnas arbetssituation och hur bra alla på en skola kan jobba tillsammans för att förebygga mobbning. Det viktiga är att förebygga mobbning. Att skicka i väg ungar som mobbar är lite grann som att riva ett hus som är dåligt byggt. Det är bättre att bygga huset bra från början. Sedan får man se att det håller.

Vi i Miljöpartiet vill framhålla att det finns väldigt många bra förebyggande åtgärder. Vi ska titta på dem och jobba vidare med dem.

Anförande nr 169

Borgarrådet Edholm (FP): Fru ordförande! Det väldigt lätt att instämma i Ingegerd Akselssons anförande. Jag tror att det finns en väldigt stor medvetenhet i våra skolor i dag om de här problemen. Det gäller inte bara i Stockholm utan i hela Sverige. Det har diskuterats i många år. Den här typen av mätningar som bland annat Stockholm gör är enormt viktiga för att få upp problemen till ytan. Även om det just nu ser ut så i Stockholm att det har blivit lite tryggare, som Ingegerd säger, och vi har något mindre problem med mobbning i dag är det inte någonting som man kan vara tillfreds med. Vi måste ständigt arbeta med detta. Jag tror att just den här medvetenheten också gör att hur-frågan blir lättare att svara på.

Alldeles för många skolor också här i Stockholm har, precis som Ingegerd Akselsson nämner, använt sig av ganska dyra program som saknar vetenskapligt stöd. Jag utgår ifrån att många skolor nu slutar att använda sig av de programmen. Jag tror att det många gånger finns ett dåligt självförtroende. Man tror att man genom att köpa in ett program som andra skolor kanske rekommenderar klarar av problemen utan att behöva arbeta ordentligt med dem själva. Jag skulle vilja hävda att de flesta lärare klarar av att hantera mobbningsproblem på egen hand utan dyra program, men man måste också våga göra det.

Jag tror naturligtvis också att det förebyggande arbetet är viktigt. Det är därför vi antar de här olika riktlinjerna som utbildningsnämnden har antagit och som fullmäktige har diskuterat många gånger. Men det är också viktigt att det till slut, när ingenting annat fungerar, är möjligt att flytta mobbare till en annan skola mot deras vilja och mot föräldrarnas vilja. Alldeles för ofta har de som mobbats tvingats byta skola. Det är inte acceptabelt i ett demokratiskt samhälle.

Anförande nr 170

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande, ledamöter! Jag tycker att det skolborgarrådet säger om de här externa programmen är bra. Antimobbingsprogram är inget en skola kan köpa in externt, utan det är ett arbete som måste pågå hela tiden lokalt. Det kan jag verkligen instämma i. Jag tycker att det här är en väldigt bra motion som tar upp en viktig fråga.

Vi mäter ju väldigt mycket i skolan. Jag tycker att det finns skäl att diskutera vad det egentligen är vi pratar om när vi mäter trygghet. Jag funderade till exempel på en sak. I elevhälsorapporten ställs frågan om man trivs bra i skolan. Där svarar 98 procent av pojkarna och 97 procent av flickorna att de instämmer i detta helt eller delvis. Samtidigt mäter man hur många som känner arbetsro i skolan. Jag såg att det var 42 procent i årskurs 8 som år 2010 uppgav att de kände arbetsro. Jag tycker att det är intressant. När man pratar om vad man tycker om skolan är det en sak vad som händer i klassen och en annan sak vad som händer allmänt. När så många säger att de trivs så bra i skolan och så många samtidigt inte känner arbetsro tror jag att vi pratar om olika sorters trygghet. Ska vi fokusera på en trygghet som stöder lärande behöver vi prata en hel del om det som sker inne i klassen. Jag tror att vi behöver komma dit att vi pratar mindre om separata mätningar så att det handlar om trygghet generellt som inte är kopplad till skolans huvudverksamhet, som är själva undervisningen. Det är jätteviktigt att elever känner sig trygga där. Att 40 procent inte känner arbetsro är ett tecken på att även om man känner sig trygg rent allmänt i skolan är det något som inte fungerar i själva kärnverksamheten.

Jag vill yrka bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 171

P e r O l s s o n (MP): Fru ordförande! Den här motionen handlar om att skolan ska vara en plats där man kan känna sig trygg. Vi behöver inte kartlägga och undersöka det mer, som Ingegerd säger. Stockholms stad är nästan ett utvärderingsmonster. Vi vet så mycket om våra skolor och våra elever, och vi använder tyvärr inte ens hälften av informationen.

Vi vet bland annat att var tredje eller var fjärde elev i årskurs 2, årskurs 5 och årskurs 9 inte kan hålla med om påståendet att de inte har blivit utsatta för kränkande behandling, trakasserier eller slag under det senaste året. Det innebär alltså att var tredje eller var fjärde elev i de här årskurserna upplever att de har blivit utsatta för trakasserier, kränkande behandling eller slag. Det behöver inte nödvändigtvis vara mobbning. Vi måste skilja på detta. Det tycker jag att skolborgarrådet gör alldeles för sällan. Vi måste skilja på vad som är mobbning och vad som är trakasserier och kränkande behandling. Det ser olika ut. Det drabbar olika. Det uppkommer av olika anledningar. Det löser vi inte heller genom att vi har ett häfte med riktlinjer.

Jag tycker också att vi tappar en viktig del när vi gör mobbningsbegreppet till det enda begrepp som vi talar om, för då blir det väldigt individfokuserat. Det verkar som om mobbning beror på att det finns ett antal elever som är elaka och som inte vill sina kompisar väl. Men så är det så klart inte. Att det förekommer kränkande behandling, trakasserier och mobbning beror på att vi har en skolmiljö där alla människor inte accepteras och där vi inte respekterar varandra. Det är inte så att det är några elever som är ansvariga för detta, utan det är hela skolans gemensamma ansvar och framför allt de vuxnas. I mobbningsbegreppet såsom det används av vår majoritet utesluts också att en vuxen kan utsätta en elev för kränkande behandling. Men jag ska berätta en hemlighet: Det sker också.

Vi löser inte detta genom ordningsbetyg eller övervakningskameror. Vi vet ju att antalet övervakningskameror har exploderat i Stockholm. Vi är på fel väg om vi tror att vi skapar trygga skolor och trygga elever med övervakningskameror. Det här handlar om att man ska vara trygg i sig själv och att man ska vara trygg med att man får vara den man är när man kommer till sin skola.

På det här området har Skolverket alldeles utmärkta allmänna råd om hur man kan jobba medveten, främjande och förebyggande ute på skolorna. Vi kan politiskt välja att lyfta fram de här allmänna råden och trycka på att de är viktiga och att det är dem vi ska jobba med. Vi kan utbilda i de här allmänna råden. Jag tror att även om vi kanske vill nå samma mål verkar vi välja lite olika vägar. Jag tror att vi skulle kunna jobba mycket bättre för att få trygga barn och trygga skolor.

Anförande nr 172

Ewa Samuelsson (KD): Ordförande, fullmäktige! Man kan inte acceptera att så många barn går till skolan och är rädda. De är rädda på vägen till skolan och på vägen därifrån, men tyvärr också under dagen. Det spelar ingen roll vilka fantastiska pedagoger som finns inne i klassrummet och man bara sitter och tänker på vad som ska hända på rasten. Därför har skolan ett enormt ansvar att varje dag, hela tiden, prata om de här frågorna. Man kan inte bara prata om de här frågorna på egna temadagar, utan det handlar hela tiden om hur man bemöter varandra. Det handlar om de vuxna också, precis som föregående talare sade. Vi vet att också vuxna kan mobba barn i skolan.

Men framför allt handlar det om att många av de här barnen tyvärr också är otrygga när de kommer till skolan. De söker kanske upprättelse genom att inte hantera andra som kompisar utan som fiender. På det sättet byggs det ena på det andra. Precis som

man måste ta bort det första lilla pennstrecket på väggen i skolan för att inte få skolan nedklottrad måste man reagera vid första lilla handgemäng eller om några talar illa om varandra. Man måste vara på sin vakt hela tiden. Den vuxna har naturligtvis ett enormt ansvar för detta. Jag har själv jobbat 30 år i skolan. Jag vet vad det betyder när vuxna reagerar likadant och man vet att barnen får möta samma sak från de vuxna, det vill säga att man inte accepterar att någon blir utsatt för mobbning.

Vi måste ha gemensamma regler och gemensamma värderingar som ständigt står högt på dagordningen. Ordspråket säger att barn inte gör som vi säger utan som vi gör. På det sättet visar de vuxna på skolan hur de hanterar varandra och hur man vill att barnen ska vara mot varandra. Det är jätteviktigt med gemensamma regler, men man måste också i handling visa vad man menar när man säger att man ska bemöta varandra på ett sätt som är acceptabelt för oss alla och som vi alla vill bli bemötta på.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 173

P e r O l s s o n (MP): Jag skulle vilja fråga dig en sak, Ewa. I fredags hade din partiledare en debattartikel i DN om just skolan. Den handlade mycket om ordning och uppförande. Bland annat menade han att skolan behöver bli mer karaktärsdane. Ett verktyg för detta skulle vara att införa ett ordningsbetyg. Jag är intresserad av att veta om du delar den åsikten och om du i så fall kan förklara för mig hur barn blir tryggare om vi i skolan väljer att inte bara bedöma deras prestationer mot kunskapsmålen utan också deras personlighet.

Anförande nr 174

E w a S a m u e l s s o n (KD): Jag tror att det är väldigt viktigt att vi vågar prata med barnen om uppförande också. Om det sedan ska leda till ordningsbetyg eller inte är en annan sak. Jag hade själv lite synpunkter och hade velat ha slutsatsen i hans artikel lite annorlunda även om den var bra i stora delar.

Anförande nr 175

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Ordförande! Det är viktigt att föräldrarna i staden känner sig trygga när de skickar sina barn till skolan, precis som det är viktigt att barnen känner sig trygga i sin skola där de vistas hela dagarna. Om man inte känner sig trygg har man inte möjlighet att erövra kunskaper och lära sig saker. Samspelet med lärare och andra elever blir inte äkta om man känner sig otrygg eftersom man då fokuserar mer på sin roll i gruppen än på att lära, lyssna och arbeta.

Det är ytterst rektors ansvar att skapa trygghet och studiero, men det är lärarna som driver det aktiva värdegrundsarbetet framåt i sin dagliga gärning. Framgångsreceptet är att elever, föräldrar, lärare och övriga personal för en dialog om de gemensamma värden som ska gälla. Alliansregeringen har i skollagen slagit fast vilka värden som ska gälla. Det står att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också

förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Därför ska det komma till uttryck i praktisk handling. Skolmiljön ska bygga på ömsesidig respekt och delaktighet.

Sedan Alliansen tillträdde i Stockholm har, som skolborgarrådet nämnde, ett antal insatser gjorts i Stockholms skolor, nämligen riktlinjer för trygghet och studiero och ett evidensbaserat arbete mot mobbning. Rastvakter nämns som en betydelsefull metod för att förebygga mobbning och skapa trygghet. Vid mobbning ska rektor informeras snarast för att kunna besluta om vilka åtgärder som ska vidtas. Lärarna ska bli speciellt skickliga på att upptäcka nätmobbning. Alla skolor ska ha ordningsregler som är förankrade hos elever, medarbetare och föräldrar, och sanktionerna ska vara tydliga.

Motionen nämner också samverkan mellan skola och socialtjänst. Det är självfallet av största betydelse att den fungerar. Förra året antog man riktlinjer för hur samverkan ska fungera. Nytt i årets budget är att varje skola ska ha en kontaktperson hos socialtjänsten.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 176

P e r O l s s o n (MP): Tack, Helen! Jag delar din åsikt att det är lärarna som i sin dagliga gärning ska driva det här arbetet framåt. Jag tackar också för att du citerade ur skollagen. Men du säger att majoriteten i Stockholms stad har infört evidensbaserade metoder mot mobbning i skolorna. Det kan väl ändå inte vara sant. Vad jag förstår inför inte vi här inne några metoder i skolorna på det sättet. Dessutom kommer jag ihåg att ni lade fram en skrivelse i utbildningsnämnden där ni föreslog just evidensbaserade metoder, och förvaltningen svarade att vi inte kunde bestämma att de skulle vara det.

Det här handlar om att lärarna i sin vardag, precis som du började säga, ska vara trygga i sin handling gentemot eleverna. Det är det som Skolverkets allmänna råd tar upp. Jag vill återigen säga att det finns bra dokument om detta. Nu har vi en majoritet som har ägnat fem år åt att ta fram nya dokument och verktyg för detta fast det redan finns bra sådana i stället för att säkerställa att vi har de bästa lärarna, de bästa pedagogerna och tillräckligt många vuxna i skolan som kan finnas där för våra elever. Det är bättre än övervakningskameror.

Anförande nr 177

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Det vi tog upp i skrivelsen och det jag sade här i mitt anförande var att vi kräver ett evidensbaserat arbete mot mobbning. Det betyder att man hänvisar till det Skolverket också nämner, det vill säga att man gör en kartläggning på den lokala skolan och tar hänsyn till vilka resultat man får fram. Utifrån det använder man de metoder som Skolverket hänvisar till. Rastvakter har väldigt god evidens vad gäller flickor. Sedan finns det andra metoder som har evidens när det gäller pojkar. Det är inte vi i utbildningsnämnden som ska detaljstyra skolorna, utan vi ska ge riktlinjer. Det gör vi i Alliansen i Stockholm mycket bra.

§ 31 Motion om kostnadseffektivisering för boende i privata företag/organisationers lägenheter (utl. 2011:104)

Anförande nr 178

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige! Det här är en väldigt bra motion. Den tar upp ett antal väldigt stora frågor i dagens Stockholm. Den berör bostadsbristen, och framför allt bristen på tillgängliga och billiga hyresrätter. Den berör hemlösheten, vilket är en ständig skamfläck i Stockholm. Den berör vräkning av familjer. Den berör privata vinster i vård och omsorg. För att lösa alla de här frågorna krävs det en mycket bättre bostadspolitik och en mycket bättre socialpolitik.

Vi inom Vänstern har förstås väldigt bra förslag på de här områdena, men jag ska inte redogöra för hela den politiken nu. Däremot vill vi tillstyrka den här motionen så att det åtminstone blir en kontroll av kostnaderna för stadsdelsnämnderna och inte blir oskäligen vinster för dem som säljer platser. Ingen ska kunna profitera på utsatta människors behov. I dag betalar staden 20 miljoner kronor, och det är ganska orimligt. Först blir någon vräkt för obetalda hyresskulder, och sedan måste staden betala många gånger mer för tillfälliga boenden eftersom priserna på de här boendena sätts av dem som hyr ut. Det kan vara i första, andra eller tredje hand.

Det som socialförvaltningen föreslår låter som en alldeles utmärkt idé. De föreslår att man ska göra ett ramavtal. Man bör naturligtvis lägga ned en ansträngning på att komma åt de här kostnaderna, men i ett större perspektiv är inte det den viktigaste frågan. Den viktigaste frågan är förstås att göra något åt bostadssituationen för dem som behöver detta. För det behövs det som sagt en annan och mycket omfattande politik.

Till dess att det sker yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 179

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Det här en fråga som man kan strida om och fundera rätt mycket över. Jag vet inte hur många av er som har varit och tittat på de ställen som frivilligorganisationerna hyr och hyr ut i andra hand. Sedan har vi bostadshotellet som finns i Västberga. Där hyr man till och med ut omklädningsrummen för 20 000 i månaden till barnfamiljer. Det har tagits upp i Uppdrag granskning. De drar in stora pengar. Det är inte bara att komma dit och bo där, utan man måste också gå med på att bli fotograferad. De fotograferar personer när de ska ta in på det där bostadshotellet. Jag vet inte varför och med vilken rätt de gör det, men det gör de i alla fall.

Vi har jagat folk i allmännyttan som hyr ut sina bostäder i andra hand. Man får hyra ut i ett eller två år, men sedan är det svårt. Men hos Hotellhem kan man få bo i fyra fem år i andra och tredje hand. Hotellhem hyr ut till frivilligorganisationerna som sedan i sin tur hyr ut. På vissa håll går det jättebra. Det är jättestora pengar och jättedålig uppföljning av de här verksamheterna. Det är rätt konstigt med tanke på vad det kostar staden. Det är inte heller någon bra miljö för barn vistas i, och det är

inte heller någon bra miljö att lägga av och knarka i. Det är rätt tunga ställen att bo på. Det borde man nog titta över lite bättre. Jag vet inte vad ni tänker göra åt det här.

Anförande nr 180

S t e f a n N i l s s o n (MP): Den här motionen tar upp en viktig fråga. Vi tycker, precis som flera andra har framfört här, att vi behöver ta ett samlat grepp på detta. Ett bra sätt att göra det är ett göra ett ramavtal, som föreslås i motionen och som också socialförvaltningen vill ha. Det skulle öka kostnadskontrollen och minska möjligheterna för privata företag att utnyttja en svår situation för staden när det gäller akuta vräkningar.

Vi vill också påpeka att det finns möjlighet för kommunen att agera förebyggande på andra sätt. Vi har föreslagit, bland annat i de tre allmännyttiga bostadsföretagens styrelser, att vi inför ett stopp för vräkningar av barnfamiljer. Tyvärr avslogs de här skrivelserna av den moderatledda majoriteten. Även om det inte handlar om så många familjer skulle det trots allt ha betydelse. Det förefaller som om det finns en ganska stor enighet i den här frågan, vilket gläder mig.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets förslag till beslut.

Anförande nr 181

M a l t e S i g e m a l m (S): Ordförande, fullmäktige! Jag skrev den här motionen 2009. Anledningen till att jag skrev den då var att jag hade varit med i bostadsförmedlingen under några år. Vi gjorde studiebesök och åkte runt och tittade på hur det såg ut på de anläggningar där folk bor, och man betalar ganska mycket för det. Många av de här anläggningarna var i bedrövt skick, och priserna var i stort sett desamma som på ett lyxhotell mitt i staden. För många betalade man väldigt mycket per månad. Jag menar att man måste göra någonting för att maximera det uttaget per dygn.

Jag ser en stor skillnad mellan det som föredragande borgarråd skriver i Mina synpunkter och den reservation som Socialdemokraterna har lagt i kommunstyrelsen. I Mina synpunkter pratas det om en stadsövergripande ramupphandling gällande enstaka tillfälliga boenden. Det vi diskuterar i vår reservation i kommunstyrelsen är att man tecknar ett ramavtal. Jag ser två stora skillnader här.

Tecknar man ett ramavtal vet man också hur mycket man kommer att betala. Då sätter man ett maxpris. Gör man däremot en ramupphandling upphandlar man ett antal av de här boendena där folk kan bo tillfälligtvis. Det som står i Socialdemokraternas reservation och det som står i Mina synpunkter skiljer sig avsevärt åt.

Tidigare fungerade det så, och jag tror att det fungerar så även i dag, att när folk har blivit vräkta för en hyresskuld på några tusenlappar kan de få ett sådant här boende. Sedan kanske de har bott där för 150 000–200 000 kronor, och skulden kanske bara var på 10 000–15 000 kronor. Då är frågan vilken samhällsnytta det finns med ett sådant system. Vad finns det egentligen för samhällsnytta med att vi placerar människor och familjer i de här privata bostäderna till de kostnader som de själva

sätter? Det är helt orimligt. Vill de ha placeringar får de väl ta vad staden är beredd att betala för det. Det är skillnaden mellan ett ramavtal och en ramupphandling. Det tycker jag är otroligt viktigt.

När man tittar på hela det här systemet kan man se att det också finns privata aktörer som hyr lokaler av staden och sedan i andra hand hyr ut dem till staden för en kostnad som kanske är fyra fem gånger mer än vad de själva betalar. Sådana saker måste man få stopp på. Ni säger att ni ska ta hand om varenda skattekrona. 20 miljoner kronor går rakt ut i verksamheter som vi egentligen inte alls tittar på. Vi vet inte hur de fungerar och vilken typ av boende det är.

Därför har jag väckt den här motionen. Jag tycker att det borde ha funnits lite mer substans i Mina synpunkter. Det står att man håller på med ett utredningsarbete. Jag väckte den här 2009, och det är möjligt att det utredningsarbetet är på gång, men då ska man inte göra en ramupphandling, utan då ska man göra ett ramavtal som talar om hur mycket vi är beredda att betala till de privata aktörerna för de här boendena som i många fall är mycket dåliga. De är inte värda pengarna. Man tjänar grova pengar på människors nöd när vi placerar dem där därför att vi ibland har satt upp regler som inte är riktigt bra.

Med det yrkar jag bifall till Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 182

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Tack för motionen, Malte Sigemalm! Vi delar helt din åsikt att det är viktigt att bostadslösa människor i Stockholm får möjlighet att etablera sig mer långsiktigt på bostadsmarknaden. Vi måste komma ifrån kortsiktiga, dyra lösningar med dålig kvalitet och mer gå mot boenden som har en bra kvalitet och erbjuder mer långsiktiga lösningar för staden.

Det har hänt en del sedan 2009. Det har gått i rätt riktning.

Det förebyggande arbetet med att minska antalet vräkningar i staden har ökat. Vi satsar nu på vräkningsförebyggande handlingsplaner där stadsdelarna tillsammans med Kronofogdemyndigheten och bostadsbolag samverkar för att undvika att människor vräks. Norrmalm är en stadsdel som har jobbat väldigt framgångsrikt med att gå in tidigt när hyran inte kan betalas. Det har handlat om att ge stöd, skuldrådgivning och budgetrådgivning för att förhindra att människor vräks. Man har också lyckats minimera antalet vräkningar. Vi måste fortsätta att arbeta med tidiga förebyggande insatser. Det är inte mest mänskligt utan också mest ekonomiskt lönsamt.

Det är viktigt att vi tar ett helhetsgrepp i den här frågan och har med stadsdelarna i arbetet med att ta fram fler boendelösningar. Därför har vi sagt att varje stadsdel i fortsättningen ska kunna ha egna kontakter med privata fastighetsbolag eller andra som de redan har kontakter med i dag, till exempel SHIS och andra aktörer som i dag erbjuder boenden när människor står utan bostad. Samtidigt ska vi också bli bättre på att erbjuda jourlägenheter och lägenheter som finns till hands omedelbart om en person vräks. Därför har vi sagt att vi ska gå vidare med att skapa ramavtal med fler aktörer som kan erbjuda bra lägenheter för dem som står utan bostad.

I budgeten för nästa år har vi i Alliansen tagit initiativ till en arbetsgrupp som ska titta på hur vi kan öka kvaliteten på boenden till bostadslösa. Sedan motionen skrevs har också SHIS fått i uppdrag att ta fram boendelösningar för familjer som står utan bostad. Det har hänt en del. I den budget som vi har lagt fram för nästa år slår vi också fast att varje stadsdel i Stockholm ska ha ansvar för att ta fram en skriftlig handlingsplan för ett vräkningsförebyggande arbete för att satsa på de tidiga insatserna.

Vi kan vara eniga om att vi vill ha bra, kvalitetsmässiga boende för bostadslösa som behöver bostad snabbt. Vi ska kunna möjliggöra att detta tas fram, men det är lättare sagt än gjort. Men genom att titta på avtalslösningar kan vi säkra kvaliteten till ett lägre pris. Det är så vi måste fortsätta att jobba för att fler lägenheter ska tillkomma och vi inte ska behöva vara beroende av de dåliga lösningar som vi har kunnat se under åren.

Med detta sagt känner jag ändå att en hel del har hänt sedan motionen skrevs. Vi har stort fokus på tidiga, förebyggande insatser och på att öka kvaliteten i de bostäder som erbjuds till bostadslösa.

Anförande nr 183

A n n M a r i E n g e l (V): Det är väldigt många bra åtgärder du beskriver, Anna, men den här frågan handlar inte riktigt om dem. Det är i och för sig bra om ni tittar på boendelösningar, men det har väl inte undgått dig att det är ganska ont om boenden i Stockholm just nu. Det är ganska svårt att få tag i billiga hyresrätter.

Men den här frågan är nästan enklare än så. På lång sikt är den komplicerad, men just den här motionen handlar faktiskt om vad man ska göra när det gäller de här privata uthyrarna. Jag frågar helt enkelt dig: Är du beredd att skriva ett ramavtal så att det inte kostnaderna för de här boendena blir orimliga?

Anförande nr 184

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Vi har sagt att vi ska titta på möjligheten att centralt ta fram avtal för tillfälliga boendelösningar. Däremot ska vi inte slå undan möjligheterna för stadsdelarna själva att fortsätta att ha kontakter med privata fastighetsägare och andra aktörer som i dag erbjuder stadsdelarna bostäder. Det är viktigt att ha kvar lokala lösningar, men vi ska också centralt titta på om vi kan ta fram avtal där det handlar om mer långsiktiga lösningar för jourlägenheter och annat.

Anförande nr 185

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Borgarrådet sade att mycket har hänt och att ni bland annat har gett ett uppdrag till SHIS att ta ansvar för barnfamiljer, men det är också annat som har hänt sedan motionen skrevs. Bland annat vräkte SHIS i somras 25 barnfamiljer från boendet i Blackeberg därför att det skulle rivras och det skulle byggas bostadsrätter. I början av sommaren lovades vi en rapport, i princip individ för individ, om vad som skulle hända med dessa. Det utfästes från den här talarstolen eftersom det fanns en stor oro för att de här familjerna skulle hamna just i den här typen av hotellhemsboenden eller ännu värre. Hur går det med

den rapporten? Och framför allt: Hur har det gått för de 25 familjer som staden avhyste eller vräkte från de här boendena?

Anförande nr 186

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det värmer mig att Roger Mogert är väldigt engagerad i de familjer som bor inom SHIS. Vi har mycket nära kontakt med SHIS. Vissa boenden avvecklas för att nya tillkommer, ofta med bättre kvalitet och bättre anpassade för familjer. Jag vet att Hanna Broberg, som är ordförande i SHIS, kommer att gå upp efter mig i den här debatten och redogöra för vart dessa familjer har tagit vägen.

Vi försäkrar oss hela tiden om att de boenden som avvecklas ska ersättas med nya. Det är aldrig så att några boendeplatser försvinner. Det är tvärtom familjer som får flytta andra alternativ. Västertorp är ett exempel. Där kommer det att byggas nya lägenheter för barnfamiljer. Det tillkommer ständigt nya alternativ som SHIS kan erbjuda de bostadslösa barnfamiljer som finns i Stockholms stad. Senast i kväll hade vi samtal om den fortsatta utvecklingen under den här mandatperioden. SHIS kommer att få fler lägenheter. Även om vissa avvecklas är tillströmningen sådan att de får ett plus när det gäller antalet lägenheter. Det är inte så att det minskar, utan det ökar tvärtom. Men ibland avvecklas lägenheter för att ersättas av lägenheter med bättre kvalitet och annat.

Anförande nr 187

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag så att jag inte glömmer bort det. Jag tänker inte upprepa allt det som borgarrådet Anna König Jerlmyr så förtjänstfull har berättat om när det gäller vad som är på gång och vad som har hänt under den här tiden.

Jag skulle vilja slå fast något annat i sammanhanget. Jag tycker att det här är en viktig motion. Jag kommer från en stadsdel där det finns många familjer som inte har haft någon bostad. Det är två saker som man måste slå fast. Det ena är att man med alla till buds stående medel måste se till att de familjer som har en bostad inte blir vräkt. Det handlar inte bara om familjer, utan det handlar också om andra. Det kan handla om personer som har problem med missbruk eller annat som inte klarar av att betala hyran. När man missar sin lägenhet och har en hyresskuld växer den lavinartat under den tid som man kvalificerar sig för en ny bostad. Det allra viktigaste man kan göra är att se till att man inte blir av med sin bostad. Där är den budget- och skuldrådgivning som finns och det vräkningsförebyggande arbetet oerhört viktigt.

Några som inte det inte har talats så mycket om här är de som inte har kommit i på bostadsmarknaden i vår stad. Det har inte att göra med antalet hyreslägenheter i innerstaden eller något sådant. Det handlar om stora barnfamiljer som precis som andra vill flytta till Stockholm och kanske har en lägenhet i en annan del av landet eller har kommit från andra länder. I min stadsdel har många gånger träffat på familjer som har suttit i receptionen och inte har haft någonstans att bo. Det kan handla om man har ganska många barn. De måste ha tak över huvudet. Hela staden måste ta ansvar för den här gruppen. Det är några stadsdelar som jobbar hårt med detta. Därför är det viktigt att det arbete som pågår nu inom Stiftelsen hotellhem får

fortsätta. Vi är i stort behov av det. Detta är en oerhört viktig fråga för hela staden och inte bara för stadsdelarna på Järva och i Skärholmen. De människor och de barn som kommer till Stockholm måste få någonstans att bo.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 188

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! På nytt pratar ni om helt andra saker. Det är inte detta motionären har skrivit om. Det handlar inte alls om det som du och Anna König Jerlmyr pratar om. Vi pratar om kontrollen av vilka pengar vi betalar för den här verksamheten, vad vi ska betala för den och vad det är värt. Det är det vi pratar om. Vi pratar inte om att behovet inte finns. Visst finns behovet. Men ska vi bli kladda på de här stälarna? Det är det vi pratar om. Vi pratar inte bara om Hotellhem, utan vi pratar om flera aktörer på marknaden i den här frågan. Är ni inte ett dugg intresserade av att se vad ni lägger pengarna på? Det är ju ett svart hål.

Anförande nr 189

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag är mycket intresserad av vart de här pengarna tar vägen och var man lägger pengarna någonstans, Jackie Nylander. Jag kan tala om för dig att det är mycket som våra stadsdelar får lägga ut i de här ärendena, men det viktigaste är att se till att de behövs så lite som möjligt. När man befinner sig i den här situationen räcker det inte med de förslag som ni för fram, utan allt det som Anna har berättat om här är viktiga delar i det hela.

Det räcker inte att säga att vi löser allt om vi bara ramupphandlar. Så enkelt är det inte. Det kan vara en del att upphandla platser, men de andra möjligheterna måste också finnas. Så ser verkligheten ut. Vi förhåller oss till verkligheten och försöker agera efter det för att göra det så bra som möjligt. Ni tittar på kartan och tror att bara man ritar upp det blir det på det sättet. Så enkelt är det tyvärr inte.

Anförande nr 190

M a l t e S i g e m a l m (S): Jag lyssnade på ditt inlägg, och det var inte riktigt vad motionen handlade om. Det intressanta är det finns personer som i dag tjänar ganska grova pengar på människor i nöd. Det är kommunen som betalar för detta till vilket pris som helst. Jag vill att man ska teckna ett ramavtal som anger vilket pris som man ska betala för detta. Du pratar om en ramupphandling. För mig är en ramupphandling och ett ramavtal två helt skilda saker. En ramupphandling innebär att man på olika sätt upphandlar 25 lägenheter någonstans och placerar folk där. Tecknar man däremot ett ramavtal står det också där till vilket pris man gör det, till vilket ändamål det ska vara och hur länge folk får bo där. Det kan vara så. Det är två vitt skilda saker. Jag tycker att man måste ta ställning nu. Är man beredd att minska de här kostnaderna för kommunen. Det här är ingen verksamhet som de privata aktörerna bedriver av välvilja. De tjänar väldigt mycket pengar på detta. 20 miljoner kronor gick ut.

Anförande nr 191

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Det vore mig fjärran att försvara den verksamheten. Jag är mycket väl medveten om det du säger. Men man måste titta på vilka lösningar som finns. En upphandling av enstaka platser betyder inte 25 enstaka platser. En upphandling av enstaka platser kan vara ganska många platser men på olika ställen. Det är just detta det handlar om. Det kan behövas många olika ställen och många olika platser. Du vet precis lika väl som jag att man kan lägga upp en ramupphandling, men om det inte fungerar står de här familjerna till slut där i alla fall, och de måste ha någonstans att bo.

Det handlar om att kommunen genom Stiftelsen hotellhem och andra måste se till att lösa det för dessa. Det är inte så enkelt att det räcker med en ramupphandling. Att upphandla platser är en del, men det kommer aldrig att räcka till heller. Vi måste göra många andra insatser och tala om de här familjerna. Det är ändå det viktigaste. Det viktigaste måste vara att se till att de insatserna inte behövs. Eller hur?

Anförande nr 192

H a n n a B r o b e r g (M): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja säga att den här motionen tyvärr landar ganska fel oavsett om man pratar ramupphandling eller ramavtal. Det är tyvärr så att det väldigt mycket är säljarens marknad i dag. Det strategiska arbete som Stockholms stad gör nu med bostadsbolagen, SHIS och bostadsförmedlingen i samverkan med stadsdelarna är oerhört viktigt för att man ska kunna komma till rätta med den här situationen. Vi kan inte köpa platser till ett bättre pris eftersom det finns en brist. De aktörer som utnyttjar den bristen kan sätta ett väldigt högt pris för staden när vi befinner oss en situation där vi måste göra akuta placeringar.

Arbetet med att förhindra vräkning pågår aktivt. Jag tycker att det är den första och primära insatsen. SHIS gör nu ett arbete där vi nu utvecklar nya bostäder. Jag tycker att det är ledsamt att höra Roger Mogert beskriva utflyttningen från Blackeberg, som är en gammal flyktingförläggning i dåligt skick, som en vräkning av 25 familjer. Alla de familjerna har nu fått en egen ny bostad, och några av dem, jag tror att det är två tredjedelar, har fått egna kontrakt på den ordinarie bostadsmarknaden. Det pågår ett aktivt arbete för att lösa den situationen för var och en av familjerna. Jag önskar att alla känner sig välkomna att ta kontakt med SHIS för att se hur det här arbetet med genomgångsbostäder för familjer nu utvecklas.

Vi har lagt ned Bällsta, dessförinnan Gyllene Ratten och snart också Västberga. Jag vet att debatten om varför vi flyttar ut folk från Västberga nu har väckts. Det är självklart att en dålig anläggning måste bytas mot bättre bostäder, och det gör vi genom att bygga tillsammans med Stockholmshem i Västertorp till exempel. Det handlar om en ny fastighet som kommer att uppföras i Skarpaby tillsammans med en fastighet som ligger där i dag.

De nya anläggningar som tillkommer är viktiga för att vi ska ha hög kvalitet i de boendena. Men det handlar också om innehållet. De bostäder som SHIS erbjuder är kompletta bostäder. De som ibland köps av fristående aktörer är ibland familjerum

med gemensamma kök och bad. Vi har lägenheter för familjer. Jag tycker att det är viktigt.

Sedan ska man jobba med skuldsanering. Vi har branschråd mellan SHIS och stadsdelarna där vi utvecklar metodik och ett nära samarbete för att ge rätt stöd att komma vidare. Vi bygger kompetens hos vår personal. Vi jobbar från första inflyttningen med hur utflyttningen ska kunna ske inom fyra fem år.

Allt det strategiska arbete som SHIS och staden gör nu är ett viktigt och seriöst sätt att arbeta. Jag tror tyvärr inte att vare sig ramavtal eller ramupphandling skulle lösa detta eftersom det är säljarens marknad.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 193

A n n M a r i E n g e l (V): Jag blev lite fascinerad över att det skulle vara säljarens marknad, Hanna. Det elementära för en marknad är väl att det finns både en säljare och en köpare. Här är väl Stockholms stad en viktig, om kanske inte den enda, köparen. Menar du att om man sätter ett tak för kostnaden hos de här privata säljarna kommer det att dyka upp någon annan mer köpstark spekulant än Stockholms stad och att det på det sättet skulle vara säljarens marknad? Jag föreställer mig att det inte finns så många andra att sälja till än Stockholms stad. Därför borde det vara fullt möjligt att sätta ett tak och gjorde ett ramavtal som begränsade de här kostnaderna för de här ganska dåliga boendena till orimligt höga kostnader. Tror du att det kommer någon annan och köper dem?

Anförande nr 194

H a n n a B r o b e r g (M): Det finns fler än vi som behöver göra akuta placeringar, andra kommuner. Tyvärr säljs det många platser till höga priser därför att vi befinner oss i en sådan situation att vi måste få en plats väldigt snabbt, och då måste vi ta det vi får. Har vi då seriösa och bra verksamheter som inom SHIS som kan erbjuda en planering med stadsdelen, en kvalitativ verksamhet, fungerande skolgång för barnen och så vidare är det detta vi ska jobba med och utöka den kapaciteten för att minska antalet vräkningar över huvud taget. De insatser vi för ska vara seriösa och av hög kvalitet. Jag menar att vi köper till högt pris och dålig kvalitet i dag. Det hjälper inte med ett ramavtal eller en ramupphandling. Tyvärr finns de här aktörerna kvar. Om vi i staden befinner oss i trångmål tvingas vi köpa de platserna om vi inte skapar annan kapacitet av bättre kvalitet.

Anförande nr 195

M a l t e S i g e m a l m (S): Jag håller med om det som Ann Mari Engel sade nyss. Jag tänker inte upprepa det. Det är inte bara folk som blir vräkta, utan det här berörde också folk som sökte förtur och inte fick det. De regler som fanns 2009 gjorde att de här personerna hamnade i en situation som blev mycket dyrare för staden än vad det hade blivit om man hade ruckat på vissa regler. Då hamnar man i en orimlig situation. Min fråga till dig är: Hur mycket pengar har ni anslagit till detta i budgeten för nästa år och kommande år?

Anförande nr 196

Hanna Broberg (M): Såvitt framgår av budgeten tror jag att det är ett ökat anslag till SHIS med 3 ½ miljoner utöver de 6 miljoner vi har i dag till genomgångsbostäder för familjer. Den modell vi har innebär att vi har en viss ersättning för den kompetens, personal, stöd och insatser som finns i boendena. Sedan betalas hyran vid sidan om. I huvudsak är SHIS verksamhet finansierad med de vanliga hyresintäkterna. Enligt vår hyresgästenkät betalar en stor del sina hyror själva. Av bortåt 170 miljoner i omsättning för SHIS är det drygt 20 miljoner som är stadens anslag. I övrigt är det hyresintäkter. Ni är jättevälkomna till SHIS. Då kan vi gå igenom alla de här spännande sakerna.

Anförande nr 197

Borgarrådet Moger (S): Jag tycker att du glider lite på sanningen, Hanna Broberg, när du pratar om Blackeberg. Anledningen till att jag tar upp det och anledningen till att jag faktiskt har oförsämheten att tala om vräkning är det brev ni skickade ut. Där sade man att den som inte själv hade löst sitt boende före augusti skulle avhysas med kronofogden. Det finns ju en grund till att jag tar upp detta. Vi hade en diskussion före sommaren där du trodde att det hade löst sig för hälften och utlovade vidare rapportering. Det är ingen slump att jag tar upp det. Om det har löst sig för alla och alla är nöjda och glada så är naturligtvis jag också nöjd och glad, men det finns en grund till att jag har tagit upp det. Det är inte taget ur luften.

Anförande nr 198

Hanna Broberg (M): Det har löst sig för alla familjer. Det har varit en diskussion med några speciellt, men jag tänker inte stå i fullmäktige och redovisa vart och ett fallen, men du är självfallet välkommen att höra av dig till SHIS och ta det av underlaget som visar hur man har jobbat aktivt i samarbete med stadsdelarna och de enskilda familjerna utifrån deras situation, vad de kan få för typ av kontrakt, vilka önskemål de har och vilka behov de har.

Jag vet att den sista familjen som flyttade hade särskilda behov som man fick tillgodose. Det handlade om handikappanpassning och sådana saker. Det har varit en tuff resa att hitta de här lösningarna och genomföra dem på ett bra sätt. Vi kommer att arbeta på samma grundliga sätt när det gäller Västberga. I grunden har vi ett kontrakt för de här fastigheterna där ute. När de upphör måste vi också säga upp dem som vi har boende inom SHIS genom kontrakt och avtal med SHIS. Det är så hanteringen ser, men jag beklagar brevet.

Anförande nr 199

Jackie Nylander (V): Ordförande, fullmäktige! Jag pratar inte bara om Hotellhem. Det kan väl skötas relativt bra. Det kan jag tycka, Hanna. Men alldeles nyss sade du att det är många av de här verksamheterna och de här boendena som kostar mycket pengar och har ett dåligt innehåll. Det är det jag pratar om. Det var det som den här motionären också pratade om. Det var det som saken gällde och inte hur Hotellhem var. Frågan var: Vad kostar det staden? Ni säger själva att det marknaden tillhör dem som hyr ut. Då får väl ni som sitter på den där sidan göra någonting åt det så att det inte blir deras marknad. Ni blir ju luggade på stålar. Om inte annat borde

finansborgarrådet vara intresserad av detta. Ni borde lära er lite ekonomi i detta. Att hyra ut ett omklädningsrum till en kvinna med två barn för 20 000 i månaden är väl inte okej? Är det någon som tycker det? Nej, men då måste vi göra någonting åt det. Eller hur?

När jag ändå är här uppe och har ordet vill jag fråga hur det gick med en sak. Socialborgarrådet ärvde ju detta efter det förra socialborgarrådet. Det handlar om 100 lägenheter från privata värdar. Dem har vi inte sett till än. Vad är ni uppe i dag? Jag tror att ni var uppe i 55 sist jag pratade med bostadsförmedlingen. Ni har mycket att kämpa med.

Anförande nr 200

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag håller självfallet med dig om att någonting måste göras. Det är också därför som vi i den budget vi har lagt fram nu slår fast att det ska tas fram en arbetsgrupp som ska se över hur kvaliteten kan säkras i de kortsiktiga boendalternativ som i dag erbjuds. Vi ser också över möjligheten till avtal för att komma bort från dyra, dåliga lösningar för bostadslösa och hitta bättre kvalitet och mer långsiktiga boendalternativ. Det görs.

Vi hade ett möte de privata fastighetsägarna angående antalet försöks- och träningslägenheter och kunde konstatera att vi nu är uppe i det antal som utlovades. Det är svårt att mäta detta. Många har redan gett lägenheter till Skyddsvärnet och andra vid sidan av. Det finns ingen enhetlig statistik på hur många lägenheter som har erbjudits stadsdelar och andra. Vi försöker samla uppgifterna, men det är helt klart så att det finns ett stort intresse hos privata fastighetsägare att fortsätta att dela med sig av försöks- och träningslägenheter. Vi är nu uppe i det antal som utlovades, och jag hoppas att fler också kan tillkomma.

Anförande nr 201

J a c k i e N y l a n d e r (V): Jag inser att ni räknar som fan läser Bibeln.